

KERÉNYI FRIGYES
ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI
1840-1851.

BUDAPEST, 1875.
FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

TARTALOM

ELŐSZÓ.	MÁJUSI REGGELEN.
KERÉNYI EMLÉKEZETE.	JELVA.
	PORTUGALLBÓL.
DALOMHOZ.	VIRÁGÉRT.
HALÁSZFIÚ.	BÉLA ÉS ILKA.
AZ ÉLETBŐL.	HONVÁGY A HONBAN.
TAVASZDAL.	AZ ÉLETBŐL.
DEÁK FERENCZ	LENGYEL TEMETKEZÉS.
MEGTISZTELTETÉSEKOR.	TÁNCZTEREMBEN.
KIS JÁMBOR.	NAPOLEON BÖLCSŐDALA.
ELSŐ HÓ.	FEHÉRVÁRI TEMPLOMBAN.
DAL.	EGERVÁR ROMJAIN.
GYERMEKHALOTT FELETT.	AZ EGRI TEMPLOMBAN.
KOLDUS.	KAKUK.
TALÁN.	KERESZTELŐ.
AZ ÉBREDŐHÖZ.	TIHANY FOKÁN.
NEMZETI ZÁSZLÓ ALATT.	HALÁL.
EMBERGYÜLÖLŐ.	KORTESDAL.
LUGASBAN.	EMLÉKKÖNYVBE ÚT KÖZBEN.
LENKE.	ALTATÓ DAL ÉS HALOTTI ÉNEK.
BOLDOG VILÁG.	UTRAVALÓ.
1841-BŐL.	SZ. EMLÉKKÖNYVÉBE.
ZIVATARBAN.	KISZÁRADT FÁNÁL.
LEGDÚSABB FEJDELEM.	JOGÁSZDAL.
ANAKREONI DAL.	DOROTTYA.
DAL ÉS SZERELEM.	LEONORA.
SYLVESTERÉJBEN.	KÉT KOPORSÓ.
HONVÁGY.	JUNIUSBAN 1842.
KARÁCSON ESTVÉJÉN.	AZ ÉLETBŐL.
LENGYEL HANG.	KOMOLY BESZÉD.
KOSCIUSKO.	TANÁCS, FÖSVÉNYHEZ.
A HAZÁHOZ.	SZENTBESZÉD A TÜRELEMRŐL.
HOSSZU ÁLOM.	HOZZÁ.
HALÁSZOK.	GÖGÖS POETA.
SZERELMI PÖR.	LENGYEL VÁNDORDALA.
A LÁNCZHÍD ALAPKÖVÉNEK LETÉTELE	JEAN PAUL UTÁN.
ALKALMÁNÁL.	TOGGENBURG.
ÜRES BÖLCSŐ FELETT.	DUNAPARTON.
1841-BŐL.	HALHATATLAN NÉV.
ELÁRULT SZERELEM.	EMLÉKEZÉS.
DIEGO LEON.	FENN ÉS ALANT.
KIS ÉLETKÉP.	EMLÉKEZET.
INDULUNK.	HALÁLHARANG.
VÁLTOZÁS.	VIGASZ.
MENYASSZONYUNK.	JÁTSZÓ LEÁNYKA.
B. EMLÉKKÖNYVÉBE.	MENEDÉK.
REGGEL.	UJÉVI REGGEL.
ÉJFÉLHARANG.	VERSENY.
KÖRÉNEK.	TÁVOZÓ.
ZSARNOK.	KOSCIUSKO HALMÁN.
DALNOKBAJ.	BYRON UTÁN.
ÖRLEGÉNY.	TEMETÉSEK.
HÁRS ALATT.	TÜKÖR.
AZ ÉLETBŐL.	FANNI HAGYOMÁNYAINAK OLVASÁSA
PÓRLEÁNY.	UTÁN.
BORDAL JUNIUSBAN.	ÉLETEMBŐL.
NOTTINGHAM BETTYHEZ.	HARANGSZÓNÁL.
AZ ÉLETBŐL.	KIVÁNOK OLYKOR...
KIS IDÁMNAK.	SZÉP IDŐBŐL.

HAZÁMRÓL.
SZÜRET UTÁN.
DALLAMY URRÓL.
AZ ERDEI LAK.
KOROS HAJADON.
ZONGORÁD SZÁMÁRA.
UHLAND UTÁN.
HONI KELMÉK.
KÉSŐ.
LEFÚTT KALAP
FELEDÉKENY.
ÖREGNEK.
GYÁSZOLSZ.
PETŐFI SÁNDORNAK.
NYITOTT AJTÓ.
FÉRFI-BÁNAT.
ZÚG A FENYVES.
EMLÉKKÖNYVBE.
RÜCKERT UTÁN.
VIDÁM NAPOKBÓL.
MIKOR?
KÖLTŐ.
CS. LAKODALMÁN.
ÍVTARTÓK SZÁMÁRA.
HEINE UTÁN.
BETEGEN.
AZ ÉLET ZÚG...
FANNI ÉS KÁRMÁN.
AGGLEGÉNYI HANGOK.
TÁVOLBÓL.
PETŐFINEK.
KETTŐS TALÁLKOZÓ.
TEMPI PASSATI.
R. P.-NAK.
LENAU UTÁN.
BOLDOG ZSARLÓ.
TÁRCZÁMBÓL.
HALOTTAK NAPJÁN.
FOGVA.
UJ ÉV NAPJÁN.
KÓRÁGYON.
BARÁTNÉMNAK.

EICHENDORF UTÁN.
ISTEN VELED.
HÁZASSÁG ÉS RITORNELL.
TRIOLETTEK.
PULSZKY FERENCZNÉHEZ.
PÓRGYERMEK KERESZTELÉSEKOR.
HADD HUHOJON.
GONOVSZKY PÁLNAK.
KIS FALI ÓRÁM...
LEÁNYDALOK.
ÖREG EMBER ŐSZSZEL.
BÉRCZ ALATT.
ELALUDT.
NÉHA ÉN...
RÉGI POHÁR.
AZT HAGYJÁTOK...
HOL A HIRHEDETT...
ÉLETEMBŐL.
LANTRÓL ÉS VIRÁGBOKORRÓL.
A HEGYEKBŐL.
PENDŰL A FEJSZE MÁR.

VÁNDORKÖNYV.

RÜGEN SZIGETÉN.
P. EMLÉKLAPJÁRA.
SÖTÉT ÓRÁK.
ELMONDOGATTAM.
SIMÚL A PART FELÉ...
SZELLŐ SUHOG...
DICSÉRITEK...
VIDÁM VALÉK...
RÖPPEN A GÉP...
KI ALKOTÁ...
IDE ÉN...
NINCS A SZÓBAN...
MINTHA KIGYÓT...

UTI TÁRCZÁMBÓL.

TENGEREN.
DAL A RAJNÁN.
TEMETŐBEN.
PÁKH ALBERTHEZ.

ELŐSZÓ.

Kerényi Frigyes összes költeményeit, először összegyűjtve, veszi itt az olvasó. Kiadásunk magában foglalja a költő első és második gyűjteményét (*Kerényi Frigyes (Vidor Emil) versei. Pest, 1844. Kerényi Frigyes újabb költeményei. Pest, 1846.*) és az 1846- és 1847-dik években az *Életképekben* és *Pesti divatlapban* elszórva megjelent költeményeit. A gyűjteményhez csatoltuk egyszersmind Pákh Albert szép necrologját, a mely 1852-ben jelent meg a *Budapesti viszhangban*.

A tehetséges, szerencsétlen és élete virágjában elhunyt költő Tompa és Petőfi kortársa volt, a kikhez benső barátság csatolta. Velök versenyzett az *Erdei lak* megéneklésében, hozzá írta Petőfi 1844-ben egyik szép versét, őt védte *Uti leveleiben* a kritikusok támadásai ellen s róla írta Tompa *Levél egy kibujdosott barátom után* című kitűnő elegiáját, a mely oly élénk viszhangra talált az ötvenes években.

Kerényi a forradalom bukása után kibujdosott Amerikába, hol nem sokára meghalt. Idegen földben nyugszik a hona-vesztett hazafi-szív, elfeledett sirját nem jelöli kő, nem őrzi kegyelet. Őrizze meg legalább emlékét e hazában munkái gyűjteménye s az olvasó közönség kegyelele.

KERÉNYI EMLÉKEZETE.

Irta Pákh Albert.

»Mint szerte bolygatott kuszált fenyű,
Midőn tövestől a vihar kitepi.«

1845 tavaszán utam Eperjesen vitt keresztül. Petőfi néhány héttel az előtt vált el a pesti irodalmi körből, hogy a felföldet beutazza; tudtam, hogy Tompa is ama városban tartózkodik, s hogy Kerényi, mint boldog háziúr, éli ott világát. Igen valószínűnek tartám ennél fogva, hogy e költőtársaságot meg fogom lephetni ideiglenes csendéletében. Ohajtásom csak részben teljesült. Petőfit már nem találtam ott. Ő, miután több hetet töltött e kedves tanyán s egy ablaka alatt tisztelkedett éji zenének illendő dictióban méltányolta volna fáklyás maga-viseletét, tovább folytatta utját s csak több nap múlva érhettem utól kárpáti vándorlásaiban. De élénk emlékezések pótolták a távollevőt s a fesztelen kedvtöltést, a remények s vágyak korlátlan csapongásait nem volt, a mi megzavarja - hiszen 1845-ben voltunk. A házigazda elárasztá vendégeit szívességével és én egy gondnélküli, kényelmes élet s egy meleg kedélyű, jó barát emlékeivel távoztam. Ekkor láttam először Kerényit.

Az 1850-ki ősz egy éjszakáján Pesten búcsúpoharakat emelgetett egy baráti kör - nem mind, kik oda tartoztak volna, hanem kiket fennhagyott a sors. A poharazás egy magas fiatal embernek szólt, ki messze utra készülten ült közöttünk, erőtetett jó kedvvel iparkodva a beszélgetést magától távol tartani. Évekig nem láttuk egymást, s most összejöttünk, hogy ismét elváljunk. Én egy hosszú, kínos távollét után vergődtem haza, ő épen kezében tartá vándorbotját. Mint két jövő s menő találkozásunk utainkon, nem küldve, nem marasztva egymást. Nem emlékeztünk, nem panaszkodtunk, nem voltak biztatásaink; se az örömmek, se a fájdalomnak, se a reménynek itt szóvivője nem akadt; - 1850-ről beszélek. A pohár utolsó csengése elhangzott, kezet szorítánk, s Kerényi a hon véghatárai felé sietett.

1852 nyarán egy tudósítást hozának a hirlapok, mely szerint az óceánon túli hazában, az újbudai magyar gyarmattól távol, őrzöngési kínok között halt meg egy 30 éves ember, kinek hátrahagyott holmija egy utlevél volt s benne e név: - **K e r é n y i F r i g y e s**.

Ime rövid hét évnek rohanó lefolyása. S mennyi hasonlót mutathatni fel legujabb időnk történetéből! Megjövend az ideje, midőn ez események több nyugalommal, művészebb kézzel, nagyobb tanulsággal fognak előadhatni. Állítsuk össze az egyszerű adatokat.

* * *

Kerényi Frigyes, miként legkedvesebb barátjainak egyike, Petőfi Sándor, új-évi gyermek volt, ennél csak egy évvel idősb. Született Eperjesen 1822. január 1-jén. Eredeti családneve Christmann. Atyja tehetős kereskedő, anyja áldott jóságu, művelt lelkű nő vala. Az elsőt oly korán veszte el, hogy nem is ismerheté, anyját már 8-9 éves korában.

»Szülőtől nem jövök
Megáldó csók után -
Fel nem szenteltetém
Könyüs pillantatán.
Nem volt, ki mondaná
Nagy ünnepélyesen:
Ha visszatérsz fiu,
Arczod p i r o s legyen.«

A szép apai vagyon reá és Samu bátyjára szállott, ki csak egy-két évvel volt nálánál idősb. Vagyonuk mérsékelt volt, de akkora mégis, hogy gond nélkül nézhettek a jövőbe. Az árvák Krayzell András, akkori eperjesi tanár gondnoksága alá kerültek, s itt képeztetésükre nézve nem lón elmulasztva semmi, a mit az ottani képzőeszközök nyújtottak. Frigyes mindvégig egyik legkitünőbb növendéke volt az eperjesi evang. collegiumnak. Költői tehetsége itt s igen korán nyilatkozott. Eleinte az akkor annyi előszeretettel kegyelt latin nyelven készítette zengzetes verseket, utóbb, midőn már nem csupán a tanító kedvéért, hanem önlelke sugallatából is fogá a tollat kezébe, német nyelven írt. A magyar szót ő csak később az iskolában, könyvekből s az élethől tanulta. De számos és jól írt német költeménye közül soha egyet sem bocsátott napvilágra.

Kerényi azon költőink közé tartozik, kiket a kor mozgalmi hozának létre. Épen iskolai pályája végén érték a mindent magukkal ragadott s most már történelmi fontosságra jutott magyarosodási törekvések. Tudjuk, hogy e lelkesedés színhelyei kiválólólag az evangélikusok tanintézetei voltak. Igen természetes okokból. Mert egyik felekezeti iskoláinak népessége sem oly vegyes ajku, egyikben sem volt amaz országosan elismert szükség oly szembeszökő, s egyikben sem nevelték a szünetlen, kikerülhetlen surlódások annyira a buzgalmat, mint itt. A magyar, német és szláv vidékek ifjai találkoztak külön rokonérzelmeikben. Felállottak a külön magyar, német és szláv nyelvű társulatok (Társaságok), iskolai felügyelés alatt ugyan, de némi önállósággal s látszólag kimenekülve a tanítói gyámság alól, mely többnyire észrevétlen örködött felettük. E szabadabb szellem kicsapongásokra úgy szólván soha sem fajult, s a nemes verseny folytán, mit felidézett, általában több jót szült, mint roszt. Azon betiltó kormányrendelet, mely 1836-ban ezen »társaságokat« érte, inkább külföldi események következményeül tekintendő, s lényegileg azok ügyére befolyással nem is volt. A társaságok néhol megváltoztatták nevüket, néhol azt sem tevék, s háborítlanul folytatták előbbi munkásságukat.

Kerényi eleinte az eperjesi német társaságnak volt kitünő tagja, utóbb azonban, midőn annyira ment, hogy gondolatait magyar nyelven is szabadon kifejezheté, a magyar társaságnak lett tagjává, sőt utóbb nagyon becsült és szeretett jegyzőjévé, ugyanakkor, midőn Lisznyay Kálmán viselé az ottani könyvtárnoki hivatalt. Azok között, kik reá ez időben legnagyobb hatással voltak, különösen említendő az akkor Eperjesen lakott Sárossy Gyula. Feltűntek a közélet élénk mozgalmi; látszott a terjedő, élénkülő irodalom befolyása, a megyék s országgyűlések, nyilvános társulatok szabadabb hatásai, s mindenütt, hova a szem nézett, tenni és javítnivaló, mindenütt alkalom az akaratnak s tehetségnek, küzdter az erőnek. Maradhatott-e olyan lélek, minő volt a Kerényié, hidegen? lehetett-e félrevonultan bevárnia az álmodott jobb kor elérkeztét?

»És túl a lombon, messze künn
A zugó élet van;
Csak résen át tekintem én
Oly csendes-boldogan.

De hajh! merülni kell közé,
Mert tette hí a kor,
S csak az király az életen,
Ki véle egybeforr.«

S ismét:

»A nemzetek nagy tengerén
Hajót indulni látok én,
Bizton, hatalmasan!

Egy jobb idő harangja szólt
És népe, mely oly álmos volt,
A munkatérre gyűlt.«

»Lelket nekem, hogy zengeném
A szent szövetezést!«

Kerényi kezébe ragadá a lantot. Azok sorába tartozott, kiknél egy benső sugallat, a szív és ész ellentállhatlan ösztönzése kipótlá, a mit születés által nem nyertek. Őt nem divat, nem majmolás tette magyarrá, hanem komoly benső küzdelem s öntudatos elhatározás. Lemondott a vágyról, le még a kísérletről is, egy más nagyobb irodalom hősei közt szerepelni. Van-e a dologban érdem? s nem önmagában hordja-e az a jutalmat is? nem vitatom. Annyi bizonyos, hogy sok ily önzéstelen, áldozatteljes buzgalmat mindeddig kevés méltánylás ért; gúny, félreértés és rágalom most már elég.

18 éves volt, midőn legelső költeményei megjelentek az *Athenaeumban*. Az akkori olvasók előtt bizonyosan kedves emlékezetben van még V i d o r E m i l, mely név alatt jelentek meg több évig költeményei, míg 1844 vagy 45-ben családnevének Kerényire változtatását legfelsőbb helyen megnyeré. Vidor Emil neve nem tartozott azok közé, melyek látásánál ellenállhatlan, szenvedélyes olvasási vágy szállja meg az olvasót; de azok közé sem, melyek közönnyel töltnek el s csak azért vannak kinyomtatva, hogy jelül szolgáljanak a tovább lapozásra. Vidor Emil s még inkább Kerényi feltűnése mindig egy régi, próbált hűségű jó barát megjelenése volt, ki nem új és nagy dolgokkal ébreszt érdeket maga iránt, ki gyakran kedvetlen, de ki, mert minden szava szeretet kifolyása, soha sem válik unalmassá, s kiben különösen kételkedni soha sem lehet. - A V i d o r név, úgy látszik, némi jellemző öntudattal volt választva. Követelésekkel az életben soha sem lépett fel, s maga az élet iránti igényei, álmai a jövőről is igen szerények valának. Nem összehasonlítás, csupán a két különböző genre és igény feltűntetése végett szabadjon emlékeztetnem az olvasót Petőfi *Dalaim* című gyönyörű költeményére, melyben önmaga s költői vágyainak mintegy tükrét állítja elő. Annyi erő s akarat mellett, mily büszke követelés! Kerényi kevesebb elragadó erővel, de bizonyosan sok bensőséggel s szeretetreméltósággal mondja, mi *A harangszónál* jut eszébe:

»Lesz talán, ki énekimre
Elmerengjen boldogan,
Gondolván, ki ezt dalolta -
Tudja isten, merre van!«

Vidor Emil versei többnyire a pacsirta éles hangu csattogásai valának, egy pacsirtáé, mely az alanti gözkör nyúgeiből kibontakozva, szabad szárnyon dicséri a tavasz melegítő sugarait s kedve korlátlan csapongásaiban mintegy biztatja, édesgeti azokat, kik a tél dermedtségéből még föl nem ocsúdtak. Sőt még később is ezt írta Petőfihez írt költői levelében:

»Reményeink tavaszt sugárzanak,
Legyünk mi benne zengő madarak:
Pacsirta nép, föld- és éggel rokon,
Keltvén, riasztván ékes hangokon,
A honmező hogy népesülne fel:
S tegyük örömmel, a mit tenni kell.«

Versei gyakran nem látszottak egyébnek ártatlan játéknál, minden nagy előkészületek, minden hatás-, tetszésvadászat nélkül. Egy gyermeket látunk, ki parányi világának képei közé mérülve, egyszerű szalmaszárral kezében, fujja ki szobája ablakán a kertbe szappan-buborékait, - nem törődve azzal, hogy azok elrepülnek, hova szeme nem kísérheti, vagy hogy azonnal szét-pattannak s egy nedves foltnál egyebet hátra nem hagynak. Lelke örült a tarka szivárványszíneknek, s ábrándjainak tündérhona megnyilott előtte.

»A dalvilág boldog világ:
És népe oly szelid!
Itt bizton elteszem magam,
Ha van, mi háborít.

Kis lombos nyári sátor az,
Hol nincs forró sugár,
Hol fel s alá a képzelet,
Mint házi lányka jár.«

Vidor Emil költeményei nem valának egy nyílt aknának napvilágra bontott, ragyogó kincsei; azok többnyire nem voltak egyebek egy véletlenül feltakart, felvetődött érczerecske csillogásánál, miből azonban a műértő szem világosan sejthető, hogy az dús réteghez szolgál utmutatóul.

S miért van mégis, hogy később is, midőn Vidor Emil már Kerényivé változott át, midőn az élet komolyabb hangok pendítésére tanítá, midőn benne a költői geniust elismerték, költőtársai pedig nem csupán a barátság rokonszenvénél fogva, érezék, miért van, hogy róla s költészetéről általában, a főntebbi hasonlatok nagy részben mai napig állanak? Miért az, hogy azon sokszor mély kedély és valóban költői hangulat nem hatott úgy, nem ragadta úgy a szíveket, nem juttatta őt oly népszerűsége, mint ezt kortársai között többeknél tapasztaltuk? Véleményem szerint - nem tekintve saját csöndesebb, reflectáló genrejét - azért, mivel azon eszközök, mik a keblében rejlő kincsek kiaknázására szükségesek lettek volna, nem voltak birtokában, sőt merem állítani, hogy azok bírhatására nézve legyőzhetlen akadályok állottak utjában. Értem a nyelv hatalmát.

Hazánk egyik határszéli megyéjében születve, Kerényi közös balsorsában részesült azon ezer meg ezer hazánkfiának, kik évek multán alig képesek meghatározni, mi volt valódi anyai nyelvök. Vidékök vegyes ajku népsége között egyszerre két-három nyelv beszélése közben nevednek, az iskolákban s életben ismét új nyelvek birtokába jutnak, a nélkül, hogy csak egygyel is gyökeresen tudnának elbánni. Az írói pályán azután az ilyenek, bárminő tehetség mellett s bármi nyelven, csak igen ritkán jut a szerencse, jelentékenyebb szerepet viselni; költő pedig, költő, ki az érzelem minden mozzanatát, az eszme minden árnyalatát híven vissza tudja adni, soha vagy szerfölött ritkán válik belőlök.

Kerényi mindazáltal emberül megküzdött a nehézségekkel és sikerült helyet kivínnia a magyar Parnasson, de épen azért, s minél tovább haladt higgadtságban s feladatának kiismérésében, annál nagyobb mértékben érzé a béklyót, mely lelkét fogva tartja. Érzé, hogy a szó, mely feljött ajkain, nem hű viszhangja azon érzelemnek, mely keblében fakadt; hogy a szikrának nem azon lángja, mely gyújtson s tovább terjedjen, - érzé pedig ezt annál inkább, mennyivel inkább kifejlődött a magyar költészet önálló jelleme, s minél inkább vonultak háttérbe a külföld utánzásában kifáradt átmeneti korszak halvány alakjai, kiket Vidor Emil már első föllépése alkalmával is kétségtelenül túlszárnyalt.

De feltűnt az újabb iskola, melylyel ő karon fogva járt ugyan, de melytől minden pillanatban tarthatott, hogy elhagyja. Ennek példátlan hatásán világosan látta, mi addig pusztá sejtelen-

képen élt benne, hogy a forma sajátja, a kifejezés és fordulatok eredetisége, s azon bizonyos magyar zamat, a nyelv geniusának azon felfogása, mit ő hiában keresett, emelheti csak szárnyra a gondolatokat. Vörösmarty műveit régóta tanulmányozta, Petőfivel, Tompával s másokkal szoros viszonyban élt, ezeknek tősgyökeres magyarsága nem volt hatás nélkül műveire s haladása mind eszme, mind forma tekintetében tagadhatlan volt. Mindazáltal elkedvetlenedése fokról-fokra növekedett. Reményét elveszté s nem tudá többé megtalálni. Szerelmében szerencsétlen volt. Kétkedni kezdte önmagában, kétkedni az életben, mely egymásután tárta előtte csalképeit s vetkezteté ki álmait, kétkedni a magyar jövője felől is, - s az irányfonalat többé hiába kereste.¹

»Veszendő hang itt minden zengemény
Kit önszivének föl nem kelt verése,
Polgárerényre föl nem keltem én:
Veszendő hang itt minden zengemény.«

»Tudni, hogy most tiszta szemmel
A jövőbe látok:
Másnak üdv az, - a magyarnak,
A magyarnak átok!«

»Mért hozta, lelkemet zilálni szét,
A kétkedés csapongó vesszejét?
Mért jó az élet a komoly valónak
Izmos kezével rázni ágait?
Hogy róla minden, minden elszakadjon,
Mi földi szárnyon égbe vitt?«

»Az élet zúg, énekre nem figyelnek!
Magyar dalostól a szerencse fut,
Szép gyöngyeért az összetört kebelnek,
Nem fognak adni szívet s koszorút!
Mióta dal fogamzik kebelemben,
E rémes szó minduntalan kísér,
És metsző hangon egyre gunyol engem:
Virágtalan lomb a sötét babér!« stb.

»Szent képzelet, vedd vissza, a mit adtál,
Pár egyszerű dal volt egész kegyelmed:
És add meg azt, mit érte elragadtál!

Kedvelt fiu tenálad ugy sem voltam,
S talán miként sok jobb is e hazában,
A néma légnek hasztalan daloltam.«

---

¹ Nem lehet itt érintetlen hagynom egy épen oly igazságtalan, mint szívtelen és igen gyanús helyről származott bírálatot, mely az akkori szépirodalmi lapok egyike mellett jelent meg, s mely Kerényi felett pálczát törve, tőle minden költői tehetséget megtagadott. Lehet, hogy ez is hatással volt Kerényi fogékony és önmaga feletti kétségbeesésre hajlandó kedélyére.

Miután két ízben gyűjté össze elszórt költeményeit (*Költemények, írta Kerényi Frigyes* (Vidor Emil) *Pest, 1844*; és: *Ujabb költemények, írta Kerényi Frigyes, Pest, 1846.*), feltűnően ritkán szólalt meg. Közelebb barátai biztatására is ritkában fogott tollhoz s ezt is sokszor inkább csak azoknak, mint magának kedvéért. Petőfi s Tompa iránti, kölcsönös őszinte becsülésen alapúlt gyöngéd viszonyát tanúsítják e költőinknek egyes költeményei s hogy Kerényi méltó szellem-rokonuk volt, megmutatá azon eperjesi költői verseny is, melynek eredménye a három költő külön műveiben olvasható (lásd: Kerényi, Petőfi, Tompa költeményei között: *Az erdei lak*), költői verseny, s hol Kerényi, most már általános elismerés szerint, igen dicséretesen állott meg társai mellett.

Tanulmányra, készültségre, olvasottságra nézve felülmulá sok író társát s széles nyelvismereténél fogva nálunk ritka classicaei és aetheticaei képzettséggel bírt. S bizton hiszem, hogy ha az idők és körülmények vas karja közbe nem nyul, s ha neki megengedi a sors igazi hivatása és tehetsége felől tisztába jönie, bő tanulmányainak, és szünetlen figyelmes buvárkodásainak, mind ő maga, mind az, kit oly forrón szeretett, nemzete, csak ezután szedhette volna gyümölcsét. Izlést, csínt és tisztaságot költeményeitől soha senki el nem tagadott. Most azon igen nagy számú magyar közé kell soroznunk, kiket nem a bevégett életpálya hantja alá, hanem reményeink sírjába temettünk.

* * *

Hátra van befejeznem az életrajzi adatokat. Kerényi egész erejével igyekezett ismét öszhangot teremteni lelke felzavart hangjaiból, helyreállítani lelke nyugalalmát s a szerinte eltévesztett életirány helyébe újat tűzni maga elé. Megvannak ennek nyomai költeményeiben is, hol a fölmerülő kétkedés sohasem végződik gyáva csüggedésben, hanem mindig talál még egy biztató mentő horgonyt, melytől szabadítást ígér magának. - 1846-ban, leginkább elszóródás végett egy nagyobb utra szánta el magát, bejárta Németországot, Angliát. Visszatérve meggyökerezett benne a szándék, hogy életének gyakorlati irányt adand. Fiatal volt s képessége, tanulmányosága nagy. E célból pénzzé tevő összes eperjesi vagyonát s 1847. Abaujban egy nagyobb birtokrészt vett bérbe, itt akarván a csendes házi életnek, későbbi boldogságának alapját megvetni. Új csalódások! A gazdasághoz részint nem értett, részint az idők viszontagságai semmisítették meg minden terveit - talán a közpálya csillogásai is édesgették. A forradalmi évek alatt ritkán pendült meg lantja; ő maga több ízben az önkénytesek zászlói alatt jelent meg s csatákban is vett részt. Gazdasága az alatt a sűrűn átvonuló seregek által is sokat szenvedett. Vagyonának csak romjai maradtak meg. Ezeket összeszedve Pestre költözött s a világosi katasztrópha után állandóan itt tartózkodott, de már csak azért, hogy magának a kiköltözésre egyengesse az utat. Átvevén itt Samu bátyjának vagyoni maradványát is, azon reménnyel, hogy nem sokára meg fogja neki irhatni, hova kövesse, hol alapította meg mindkettőjük számára a régen keresett boldogságot, 1850. őszén végre sikerült kivándorolnia. Elérte Északamerikát, el Javát, el Uj-Budát. - - -

1851. tavaszán Ó-Budán innen egy pesti kórházban múlt ki Kerényi Samu, épen azon perczekben, midőn öcsse biztató sorsaira már igen nagy szüksége lett volna; - s 1852. tavaszán találta Uj-Budán túl kora sírját Frigyes, a nélkül, hogy azt mit keresett, elérhette volna! S a mit egy költeményében önmaga ír, szó szerint betelt rajta:

»Örültté lőn - addig harcolának
Lelkében kígyói fájalmának.

Nincs, ki nézze véglángját szemének.

Szélsüvöltés - a halotti ének.«

DALOMHOZ.

Tarka lepkeként dalom
Hogyha útra kél,
Szégyenlős a kis bohó -
Szerte szállni fél.

Mond: miért repüljek én?
Nincs ki nézne rám -
Mint a többié, nem oly
Csillogó ruhám.

Szállj azért, ne légy hiú -
Szállj hegy-völgyön át!
Tán csak vár e nagy hazán
Egy leányka rád?

HALÁSZFIÚ.

Kavics fölött peregve fut
A habzó csermelyár -
Egy vig fiú bokáig áll
Vizében s halra vár.

Áll meghajolva, csendesen,
Vigyáz és fél se néz:
Csak néha száll habok közé,
Mohón, mint nyíl, a kéz.

Soká vigyáz, de foglya közt
Tán a legszebbiket
Elejti, mert bokrok közül
Hall édes éneket.

»Eperre jött lánykám talán,
S a leányka csókot ad!«
Megdöbben a halászfíú
S a legszebb hal - szabad.

Liget felé, melyből a dal
Igézte ömlik el -
A kis szerelmes futva fut,
Tövisre nem figyel.

Ligetbe ért lélektelen,
Megáll és vére hűl:
Ott nem a kedves lány, de a -
Nagyságos asszony ül.

És ennek ajkin hangzik a
Vonzó csalóka dal -
Pirúl szegény s a földre néz,
Mostan se csók, se hal!

AZ ÉLETBŐL.

Utcán, nagyúri ház alatt,
Veres márványlapon,
Sápadt gyerek rongy közt hever -
Fiú hol vagy te honn?

Az árva felnéz, nem felel,
Hiába kérdezem -
Kinyitja szennyes újjait:
»Egy fillért éhezem!«

Bűnfán terem ártatlanúl
Az utczasarjadék,
És fenn a házban fája tán
Kéjben, gyönyörben ég.

TAVASZDAL.

Tavasz ha jó s virágival
Hegy-völgyön elterül;
A lomb közt néki édesen
Dal zeng üdvezletül.

Ezernyi szárnyas dalfiú
Csattogtat éneket,
Hogy szinte reng viszhangítól
A népesült liget.

Kifejlett végre nyájasan,
A hosszú tél után,
Egy felvirágozó tavasz
E szenvedő hazán:

Azért a merre szív vagyon,
A merre dal terem -
Gyulaszsa honfikebleink
Magasztos érzélem.

Nekünk kell e nemzettavaszt
Dal közt üdvözlünk;
Zendüljön meg hatalmasan
Szívrázó énekünk!

DEÁK FERENCZ MEGTISZTELTETÉSEKOR.

Pesten november 28-kán 1841.

Lobogva jó a fáklyasor,
Megnépesült az ut;
Igénve zeng az induló
S ezer velőbe fut.
S a merre önt hatalmasan
Riasztó hangokat,
Nyomán az »éljen« harsogó
Hulláma kél s dagad.

Miért hogy annyi fényes úr
A nép közé vegyül?
Örömtől annyi honfímell
Most egyaránt feszül?
Az ifjuság a férfiút
Megüdvözölni hív,
A kit midőn tisztelni kell,
E honban e g y a szív.

S kivál egy hang a nép közől:
»Az ifju nemzedék,
Látván hazája nagy fiát,
Honérzelemben ég!«
Utána a nagy néptömeg
Telt szívből zúg igent,
És szomjuhozva szóra vár -
Körüle néma csend.

»Hadd forrjon egybe ész s erő
A hon szerelmivel!«
A szó szelíd, a szó komoly,
A szó vezet s emel.
»Hazádnak rendületlenül
Légy híve oh magyar!«
Zendül rá s annyi hő kebel
Szentelt szívet takar.

És annyi szemből ihletés
Villámsugára néz,
Fennen, miként ha mondaná:
E szív követni kész!
És annyi ihlett arcz között,
Lelkemre gyúlt a hit:
Mi el nem hagyjuk minmagunk -
S az isten megsegít!

KIS JÁMBOR.

Falun kívül a dombtetőn,
Veres kereszt alatt,
Leányka áll - nincs véle, csak
A néma gondolat.

De mit szívéből ajka hoz,
Az földi gerjelem:
Virág köríti homlokát -
Szívét a szerelem.

Szegényke fél, mint vész előtt,
Szemén nehéz bilincs -
Felnézni csak kételkedve mer;
Mert szent fohásza nincs.

Kis jámbor, hadd vigasztalón
Lelkedre zengenem:
Bizton tekints! i m á d k o z á s
A t i s z t a s z e r e l e m.

ELSŐ HÓ.

A pelyhes áll,
Szép urfinál
Oly édes büszkeség!
Szakállnak, hogyha nagyra kél,
Kedves leány szeszélyinél
Az olló csókja jut.

Hópelyhes áll,
Tél urfinál
Oly édes büszkeség!
Hamis leány a szép tavasz,
Szakállát majd lecsalja az -
Olló a napsugár!

DAL.

Bár a végzet azt akarta,
Hogy szegény fiu legyek -
Kedve jó pillanatában
Szép kis kerttel álda meg!

Benne illatos virág van,
Lombos ág, madársereg -
Szép a kert s mióta bírom,
Szebb világot ismerek!

Mondja sok: hol volna kertem?
Hogy talán csak álmodom -
Büszke nép! e bájos édent
Én magamban hordozom.

Volna bár csak hervadatlan!
Hisz e kert: ifjúkorom,
A virágok - érzeményim,
A madár - zengő dalom.

GYERMEKHALOTT FELETT.

Hogy első csókban jó, szelid,
Lelkét lehellje rád,
A hosszú szenvedés után,
Ölébe kér anyád.

Szegénynek, hajh! ki mondja majd
- Lány karja tártan áll -
Hogy gyermekét elébb, mint ő,
Ölelte - a halál?

Alvó fiú! keresztvized
Apád könnyűje lőn,
Ki lány bölcsővel várt, s kemény
Halotti padra tőn.

KOLDUS.

Utfélen egy vén koldus ül,
Szegényt megnéztem én,
S néhány kiáltó sebhelyet
Láttam meg ősz fején.

Egykor talán fegyvert viselt,
Mely most könyörg, a kéz?
Tudom, tudom rongyárul is -
Ez egy vénült vitéz!

Kemény volt, melyben izzadott,
A harczy baj s nyomor!
Jutalma - néhány elcsapott
Fillér - s az úti por.

TALÁN.

A kert tavaszló
S öröme int;
Mégsem virágozik
Szívem szerint.

Mi haszna sarjad
Ezernyi lomb?
Hiába lángol
A rózsadomb.

Az elcsikázó
Madár dala,
Tegnap szelídebb,
Édesb vala.

Tompán tekintem
A nyílt eget,
Elszétterülni
E táj felett!

Utána nézek,
Kedves helyén,
A csintalankát
Nem látom én.

Ki tőlem elvesz
Éjjelt, napot,
Ki most szememre
Felhőt hozott.

Talán, hogy elbútt
S magába szállt:
Lantom verése
Szívet talált?

Epedve vágyom
Egy szó után!
Igent felelni
Talán, talán?

AZ ÉBREDŐHÖZ.

Ébredsz s halvány arczidra most
Bibor terül -
Haván oly túlvilági szép
Két rózsza ül!

Az égbe vittek álmaid,
Te bájalak -
S ott olly pirosra angyalok
Csókoltanak!

NEMZETI ZÁSZLÓ ALATT.

Mint kápolnában állok itt,
Hazám, zászlód alatt:
A hármás szín felszentelőn,
Mélyen lelkemre hat!

Kemény multadhoz visszavon
S vérnek hullámirúl
Szól a p i r o s, hogy fájni kezd
Szivem s el-elszorúl.

Hajh egykor sujtoló is volt
E nép iránt az ég!
Imádkozása vért lehelt -
S ki nem hallgattaték.

Ne bánts, te metsző gondolat!
Elzúgott a vihar -
Kiszenvedé, fáradva bár,
Balsorsát a magyar.

Reményt mosolyg, reményt beszél
P i r o s felett a z ő l d:
Meghozta a jelenvaló,
Mit a múlt esdekelt!

A honfiszív vidúl, dobog
Büszkén, hatalmasan!
Egy jobb jövő malasztihoz
Biztos reménye van.

De, hogyha jobb jövőre vár
Az ébredő jelen:
Mint zöld spiros közt a fehér,
Legyen szeplőtelen!

Mint kápolnában állok itt,
Hazám, zászlód alatt -
A hármasszín felszentelőn,
Mélyen lelkemre hat!

EMBERGYÜLÖLŐ.

Mondod: rossz a világ,
Bántók az emberek -
Az élet köztök egy
Zajongó fürgeteg!

Állasz magánosan,
Miként kopár sziget,
Az élet tengerén -
Gyűlölség van veled.

Törd hát békével a
Zajgó hullámokat -
Szigetnek partihoz
Tolúl az áradat.

LUGASBAN.

Ültünk szépen a lugasban,
Arcza mellé kedvesemnek
Csintalan kis ág hajolt be,
Félrehajtja - újra ott van!
Bárha ártogat szememnek,
A kis ágat oh ne törd le!

Mért nem ül a pajkos honn?
Mit keres szép arczidon?
»A rózsához - súgja rég -
Zöld levélke illenék!«

LENKE.

I.

Hol, mint elaggott óriás,
Dunának partinál,
Merengve fényes multjain,
Visegrád romja áll:
Hajh, szebb világ volt egykoron
A víg és népes várfokon!
Egy nagy király enyhíté itt,
Kedv közt királyi gondjait.

Virágkert volt a vár alatt,
A kertben kis leány,
És szívigéző kelleme
A lány arczúlatán.
A szép kis kertészlányra néz
Epedve sok fényes vitéz -
De ő kincsért nem esdekel:
Kincstára a kigyúlt kebel!

Az est ha jött, lágy pázsiton,
Körüle lombos ág,
Ült Lenke szép virági közt,
Ő a legszebb virág.
S zöld köntösében egy vadász,
Kiben még ifju vér csatáz,
Enyelgve lejt és úgy örül
A legszebbik virág körül.

Megkedvelé a fürge, víg,
Ártatlan kisedet
S jött a vadász minden napon,
Ha csendes estve lett.
Enyelgni jött negédesen -
Várt Lenke rá szerelmesen,
Kinek, midőn nap alkonyúlt,
A legszebb hajnal felpirúlt!

II.

Midőn hegy-völgy levetkezé
Zöldellő fátyolát,
Ősz jöttinél a vári nép
Budára zajlott át.

Szép Lenke nyugtalankodik,
Mosoly nincs ajakán -
Néz lomb közöl, nyiláson át,
A távozók után.

Csak a vadászsereg felé
Tekintget untalan,
Aggódva, mert nem látja azt,
Kiért oly nyugtalan.

Hogy elhagyá hitetlenül
S most vissza sem tekint,
Ez költe a leány szivén
Gyötrelmet s néma kint.

Lassúdadan haladtanak
A bánatos napok -
Ősz apja mond: »jó gyermekem
Miért e bánatok?«

»Ne búslakodj' leány, az agg
Apát vidíteni kell!«
De Lenke hallgat s szó helyett
Hulló könnyel felel.

Melyet nem ismert ekkorig,
A bú, szivére hat -
És elhervasztja arczin a
Piros virágokat.

Azóta jött s elszállt a tél
Zordon fuvalmival,
Tavasznak lön és az ifjuló
Berekben cseng a dal!

Kedves helyén, lágy pázsiton,
Körüle lombos ág,
Bús Lenke ül virági közt
Most a halvány virág.

Víg s népes a királyi lak,
Benn a vadászsereg:
De azt, kit olyan égetőn
Szeret, nem látja meg.

Lenkét a sírnak érlelék
A kínos érzetek!
Egy csillagos szép éjben a
Halál csókolta meg.

Sirjához atyja vérező
Szívvel kísérte el,
S a sír felett szoborként áll
Fehérlő fűrtivel.

S az egykor oly boldog helyen,
Felette lombos ág -
Ott nyúgoszik virági közt
Az elfonnyadt virág.

III.

Jár egy komoly tekintetű
Vadász a sír körül,
Melyen a megfosztott, szegény
Agg kertész búban ül.

Nem sejtí ez, hogy oly közel
Dicső királya van,
Ki szánakodva osztózik
Nehéz fájdmában.

Mátyás király az álvadász,
Ő járt enyelgve itt,
A lány vidám tekintetén
Feledni gondjait.

Alvó leányka, kell-e szebb
Emlék vagy síri jel,
Mint a köny, mely a nagy király
Szemében ünnepel?

BOLDOG VILÁG.

A dalvilág boldog világ,
És népe oly szelíd!
Itt bizton elteszem magam
Ha van, mi háborít.

Kis lombos nyári sátor az,
Hol nincs forró sugár,
Hol fel s alá a képzelet,
Mint házi lányka jár.

És édes multat, szép jövőt
Piros fűzérbe fon -
S oly lágyszelíden mondja el,
Mi jót remél a hon!

És túl a lombon, messze künn
A zúgó élet van;
Csak résen át tekintem én
Olly csendes-boldogan.

De hajh! merülni kell közé,
Mert tette hí a kor,
S csak az király az életen,
Ki véle egybeforr.

A dalvilág boldog világ!
Künn más nap süt reám -
Olvadni fog, mint hópehely,
Mit ott benn álmodám.

1841-BŐL.

Ifjat s leányt a szív
Szerelme egybehoz,
És mennek istenök
Kegyes szolgálóihoz.

Hogy együtt álljanak
Napfény s ború alatt, -
Megáldó szent ígét
A papnak ajka ad.

De mond a tisztos agg:
»Ily íge tiltva van!«
A kettő összenéz
Komoly-fájdalmasan.

Nyugtatra int az agg,
És arcza felpirúl -
S ez íge szíven át
Hangzik le ajkirúl:

»A sorsot híveim,
Melly csügg felettek,
- Mert nékem tiltva van -
Az isten áldja meg!«

ZIVATARBAN.

Zúgó fenyves szögletében,
Biztos zsúpfedél alatt,
Pórkunyhóba elvonulva -
Néztem a villámokat.

Gyúlt az ég és elsötétült
Tompá durranás között:
A kunyhónak ajtajához
Reszkető leányka jött.

»Jer apám, az úr nevében
Lesz talán itt menedék -«
»Koldusnép menj! zápor ellen
Van közel fenyű elég.«

Igy a kunyhó vad lakója -
Szívem menni késztetett,
Félve, hogy leküld az isten
Rosz fiára mennykövet.

LEGDÚSABB FEJDELEM.

Kerner Justin után.

Királyi lakban, körben áll
Büszkén több fejdelem -
Az egyik mond: »Ki mérközik
Országgra énvelem?«

»Földemnek gazdag bércziben
Ezüst, arany terem -
Aranyyal minden útamat,
Ha kell, himezhetem!«

»Hazám nekem dús völgyein
- Így szól a második -
Nehéz kalászszal, halmain
Borával áldozik.«

Még többnek ajkin hangzik ily
Magasztaló beszéd;
A végső így hiresztelé
Honának érdemét:

»Földem szegénynek mondatik,
Ezüst s aranyja nincs:
De boldogítva rejtezik
Ölén egy drága kincs.«

»Vidéke zord vadonjain,
Az erdős ormokon -
F e j e m n y u g o d t a n b á r k i n e k
Ö l é b e h a j t h a t o m.«

S a k ö r n e k m i n d e n a j k a s z ó l :
S o r s o d m a g a s z t a l o m !
A n é p s z e r e l m e l e g d i c s ő b b
F e j d e l m i k i n c s h a l o m .

ANAKREONI DAL.

Németből.

Bort igyál! így szóla Bachus
Hozzám egykoron;
Venus mond: szeress! Apolló:
Múlass lantomon!

Hogy ne légyen egyikök se
Bosszuban velem:
Bort iszom s dalolva a szép
Lánykát ölelem.

DAL ÉS SZERELEM.

I.

Szép a könyv, miként pirosló
Esti hab -
Benne dal van, bársonyánál
Pirosabb.

És a dalban a mi lelket
Édesít:
Hófehér újj járja lágyan
Lapjait.

A kis ártatlanka szépen
Elmerül;
Mintha titkot rejtegetne,
Néz körül.

Volt Tihanyban, a mely hangra
Hangot ad:
Dalból visszazeng a csendes
Gondolat.

A mi lelkén halkszelíden
Átfuvall,
Arra csengő, tiszta hangot
Ád a dal.

Mélyen ül egy bűvösédes
Gerjelem -
Zeng az ének: itt az első
Szerelem!

A kis ártatlanka mélyen
Elmerül -
Mintha titkot rejtegetne,
Néz körül.

És ki béhall kebelébe
Boldogabb!
A kicsiny szív halk ütése
Hangosabb.

Bár ha ütni hallaná a
Dalfíú -
Nem kell boldog homlokára
Koszorú!

II.

Összenézni és szeretni
Szép dolog -
Dalfíú és kis leányka
Boldogok!

A piros könyv feledésben
Vesztegel;
A verő szív édesebben
Énekel.

Ha keresne, tőle verset
Nem talál:
Most szerelmi dalolása -
Csókban áll.

SYLVESTERÉJBEN.

Kebelén a múlt időnek,
Elhal évünk, a jövőnek
Uj szülötte tűn elő:
Künn a barna éjszakában,
Nagyszerű temetkezés van,
S nagyszerű keresztelő.

Elfuvallt az év felettünk,
Annyi kedvest eltemettünk,
Alszik az nyugalmasan -
Fenndobog még oldalunkon,
És lehellő ajkainkon
Még az élet kelyhe van!

Ád az élet boldogságot,
Hol a szellem önt világot
S új erőben él a hon!
A hazák jó istenének,
Zendüljön meg hálaének
Szívből ömlő hangokon!

Melyek íme elfolyának,
Szép s dicső napok valának:
Mert egy nép emelve lett!
Voltak, a kik küzködének,
A veríték emberének
Férfihála, tisztelet.

Tiszta szív és tiszta elme,
Istenszakra gerjedélme,
Éles és mindenható!
Ez ha kísér ellenébe,
Bizton nézhetünk szemébe,
Lesz az évnek sorsa jó!

Cselt azok hiába vetnek,
Kik verőfényt nem szeretnek,
Sas odúban nem tanyáz!
De verőfényt esdekelve,
Fészke árnyiból kikelve,
Hőn a nap felé czikáz!

HONVÁGY.

Parton állok, hol zajongva
Habra hab tolúl,
Álmodozva ifju évim
Boldogságirúl.

Felzajong dagadt hevében
S forr az agg kebel
És bölcsője szép honába
Visszaesdekel.

Vissza, vissza, hol szelíden
Ringatott anyám -
Altató dalát, az édest,
Míntha hallanám!

Hol a szív először érze
Kéjt és bánatot -
És szerelmem rózsafája
Felvirágozott.

Messze vagy te szent határ, túl
Annyi tengeren -
Látlak én még, mondja szívem
Hó sejtésiben.

Elsodort a sors öledből
S elfeledtelek:
Mert ez új szabad világba
Álmim úztenek.

Tűnt a kor, apadtak arczim
Bú s öröm között -
Hollófürtöm bú s öröm közt,
Megfehéredett.

S most, midőn forró éltében
Hűvös estve lett,
És keresni ősz szakállom
Int nyugvóhelyet:

Vágyam egy: bölcsöm honába
Térni boldogúl -
Csak egy kis darab magyar föld,
Siri ágyamúl.

KARÁCSON ESTVÉJÉN.

Örömvirág volt a karácsonestve!
Hogyan leszdedték tünde bársonyát -
Piros napoknak halvány unokája,
A multból olvad játszi fény reád.
Oly tiszta volt a föld, oly jó az ég,
Oly boldog én, midőn gyermek valék!

Középen szent fa, tarkán ékesítve
És gazdagon, hogy meghajolt az ág -
Miért is égett annyi mécs körülé,
Nem volt-e arczimon elég világ?
Elég világ anyám könyús szemén,
Ha eltekintett boldog gyermekén?

És reggelenként nyúlva nyult a kéz
És volt a napnak bája alkonyig;
De a mohón szakasztó kéz alatt,
A szent fa szépen elvirágozik.
Suhant az év s midőn alunni ment:
A kedves szent fa újra megjelent.

Azóta csendes gyermekéletemnek
Bűvös meséje régen megszakadt:
Jó angyalom a kis fenyű helyébe,
Szent fául hozta ifjuságomat.
Hogy eltekintsen újra gyermekén -
Anyám után hiába néztem én.

Az új fa dús, az új fa oly sugáros!
Reménylevél takarja ágait;
Kicsillogott a szerelem virága;
Túlföldi fényben tündökölt a hit.
Mért hozta, lelkemet zilálni szét,
A kételkedés csapongó vesszejét?

Mért jó az élet a komoly valónak
Izmos kezével rázni ágait?
Hogy róla minden, minden elszakadjon,
Mi földi szárnyon égbe vitt!
És hogyha ennek kincse szertehull:
Számomra többé szent fa nem virúl!

LENGYEL HANG.

Sirjában nyugszik nemzetem,
A nagyszerű halott!
Hantjára a népöldöklő
Könnyeznem sem hagyott.

Bilincsre fűzve hajatott
E zordon ég alá -
»Hadd fázza le - így zúg - hevét,
Mely harcra unszoló.«

Éltemnek végső lángzatát,
Bizton kioltanám!
De sejtés száll meg, mondva, hogy
Meglátom még hazám.

Leomlom akkor sirodon
Elölt nagy nemzetem -
S e percz alatt öröm között
Ellebben életem!

KOSCIUSKO.

1816.

Zöld mohágyon a havas tövében,
Alkonyatkor ül egy vén vitéz
S elmerengve csendes arczulattal
A lenyugvó esti fényre néz.
Hajh! de agg szívében, mint a forrás
Gerjedelme, felzajong a mult -
Érzi, sorsán tépedt nemzetének
A szerencsenap lealkonyult.
S mint lenéz galambfehér hajának
Fürte leng az est fuvallatában:
Karja csonka, más kell a hazának!
Lelke olvad, lelke fáj buvában -
S a szabadság megvert emberének,
Ősz pillái könnyekkel telének.

A HAZÁHOZ.

Sokkal erősb, ha aludt, a munkás ember: erősebb
Légy te is ébredező szép haza álmod után!

HOSSZU ÁLOM.

A hosszú álom gyengít: így nem csoda hogy te
Ős haza nem vagy erős - százados álmod után.

HALÁSZOK.

Kis sajka vígan úszik a
Kékellő part felé,
Miként madár, mely vándorlás
Után honát lelé.

Alkony pirúl, a tengerár
Simára csendesül -
A csolnakon egy vén halász
Egész családja ül.

»Holnap nyugodjék a lapát!
Mert holnap ünnep ám -
Igy mond az agg »s a szent misét
Olly rég nem hallgatám.«

»Ünnepkor új köntöst kapok,
Tarkát ígért apám -
A sok gyerek mint nézi majd
S ujjal mutat reám!«

Örömben így riad fel egy
Kicsiny piros fiú,
S ismét a sajkához simúl,
S a sípon újra fú.

Szögletben a halászleány
Nem is tekint körül:
Szép csendesen gondolkodik
Édes szerelmirül.

S a karcsu szép halászlegény
Evezget szótlanúl,
Mosolyg, lehajtja homlokát,
Titkolt reményre gyúl:

A kedves lejt ünnepnapon
Ő véle könnyüden!
Ez bántja tán hugát is ott
A sajkaszegleten.

Alkony pirul, a tengerár
Simára csendesült:
Felbukkan egy halóriás
S a kis ladikra dült.

Imádkozás, öröm remény
A mély habokba vesz,
És a lapát nyugodni fog,
S az ünnep - hosszu lesz.

SZERELMI PÖR.

Édes leány, hamis leány,
Szivem panaszra kél -
Te csókolódtál lenge nád,
S hitetlenné levél!

Dalom csak félve reszketett
az első csók elé
S szép ajkidon azt jó korán,
Más boldog föllemé.

Ki volt e más? pirítsalak
Leányka általa,
Kivalljam-e? a kelleme
Igéző anyyala.

Ezt eltagadnod nem lehet:
Hisz csókja árulón,
Öröklő fényben tündököl
Bűbájos arczidon.

A LÁNCZHÍD ALAPKÖVÉNEK LETÉTELE ALKALMÁNÁL.

Pesten augusztus 24-kén 1842.

Hullám alá ott künn magot temettek,
Melyből - daczos habok pirúljatok -
Maholnap hajh a szellem fegyverének
Nagy győzedelmi íve kelni fog!
Nyakát a vén folyam békén lehajtja,
Mely olly sokáig délczeg s büszke volt!
A honfiak nagyobbat ünnepelnek -
Az ész előtt egy nemzet meghajolt!
Nemzet, mert az lesz hogyha nem fajúl,
A szertehajló nép osztályibúl.

Nemesbül, kit bölcsője mond nemesnek,
S mert munka sok van, nyujt kezet:
Igy a jövendő boldogabb mezőin
Aratni nem fog, a ki nem vetett.
Egy ezredév sokat, sokat felejte!
Aludjanak a holtak csendesesen -
Választott nép, ez ősök sarjadéka,
Kezedben áll, hogy e g y legyen!
Jog és szabadságban a szentelt fedél:
Alatta forrjon egybe, és - megél.

Tudom, tudom, hogy vonzó földi érdek
A gyarló emberen nehéz bilincs,
És áttekintni a jelen határin
Mindenkinek saspillantása nincs:
Lesz még ború s a völgy hideg ködében
Lejárt időket zengő rommadár -
De nem hazug talán a szív sugalma:

Ki oly soká, az nem hiába vár!
Választott nép, ki gúnynyal néz reád,
Temesse föld alá gyalázatát!

Hajh! mit a jobbak közted hirdetének,
Nehéz a leczke és magasszerü:
Te hűn tanúlod és Dunánk fölébe
Növekszik a megtestesült betű!
Magasztos íge lelkes hirdetői!
Ha lesz, ki meg nem állja hangjait
S verítékért tövissel fog fizetni -
Az öntudat nyugalma istenít!
És nemzedékről nemzedékre át,
Meleg szivekben élni, üdvöt ad.

ÜRES BÖLCSŐ FELETT.

Kicsinyke s most uratlan ház!
Lakód kivándorolt,
Kinek te benned egykoron
Egész világa volt.

Most kétes életsíkon áll,
Küzd pályaharczokat -
S üdvöt kemény küzdelmiért
Vagy tán - nyomort arat.

A kedves ősfedél alá,
Ha egykor visszatér,
Fején hollófürtök helyett
Fehérlő őszi dér:

Mondván, miképen folytak el
A nyugtalan napok,
Vidám, vagy tán igen komoly
Mesét regélni fog.

S ha akkor bölcső rád tekint
Vigasztalhatlanúl,
Tudom, tépedt szívéből e
Sohajtás feltolúl:

Öledben, hol csak nyugalom
Volt véle s békeség,
Örök szenderbe jó korán,
Mért nem ringattaték?

1841-BŐL.

A lelkes ősz komoly nagyon,
Gondokba süllyed el -
»Vidúlj apám!« lágy hangon jó
Leánya esdekel.

S szelíden, mint borúk közé
Midőn a hold benéz,
Tekint reá a lány, redőt
Simítani nyúl a kéz.

De ő, miként ha mondaná:
»Hajh! messze még a kor,
Mig annyi ész és annyi szív
Erősen egybeforr!«

Nagykétkedően elmerül
Honeszmék árnyiban -
Zöld asztalán egy nagy magyar
Utolsó könyve van.

ELÁRULT SZERELEM.

Uj-görögből.

Csendes éjben a leány
Megcsókolt titokban;
Gondolám, csak bizhatunk
Tán a csillagokban.

Elcsevegte egy lehúllt
Csillag a vizeknek,
Hab lapátnak, a lapát
A halászyereknek.

Kedvesének a halász
Eldalolta régen:
Zengi most fiú s leány
Minden utczávégen.

DIEGO LEON.

Parancsra vár s fájdalmasan a földre néz,
Spanyol börtönnek udvarán, hat közvitéz.
Mellében a hat férfisziv keményen ver:
Bilincsre jut, ki kétkedik s reszketni mer!

Parancs ha hangozik, hajh, akkor löni kell -
Előttök a derék Diego térdepel.
Éltében dél se volt s már késő estve van
S az éj közel a hat vitéz golyóiban.
Imádkozott, felkelt a hős s ily hangot ad:
»Bevárom én szabad szemmel halálomat,
Hisz több golyó sivít a harczok mezején -
Állottam ott s szemem be nem kötözgetém!
Vezértek voltam s az vagyok, parancsolom«
- Hat férfimellben megfeszült a fájdalom -
Villámszemével szerte néz »tüzet fiúk! -«
Lőnek, - benn síri csend: künn a nép átka zúg.

KIS ÉLETKÉP.

Tavasza van és a déli szél
Oly lágyszéliden fú:
Fris pázsiton, napfényben ül
S enyelg a kis fiú.

Feléje lebben egy szelíd
Galamb, karjára száll
S reásimulva nyugoszik
Pirosló ajkinál.

A toll között, mihez tapadt,
Az ajk pirulva ég,
Oly szépen, mintha rózsa új
Hó közt virágzanék.

Boldog fiú! tekintve rád
Oly hön emlékezem -
Egy rég elhangzott zengemény
Ujúl meg keblemen.

De majd jövődre gondolok
S jövőid borúirúl,
Fájdalmas sejtés sebzi meg
Szivem s az - elszorúl.

Elszáll, miként galambod itt,
Szivedből majd a bék',
Elmondod: »régí szép idő
Midón gyermek valék!«

INDULUNK.

A nemzetek nagy tengerén,
Hajót indulni látok én,
Bizton, hatalmasan!
Vidor habok lakója lett,
Nem zengem, a mit szenvedett
Vér s könny hullámiban.

Egy jobb idő harangja szólt
És népe, mely oly álmos volt,
A munkatérre gyűlt;
Zugott közöttük: kelj! ne késs!
Vitorlaként az ihletés
Hatalma megfeszült.

Leszállt a köd, jól fú a szél -
A nép evez, vigyáz, s remél,
Adott az ég derűt -
Világinál tán jutni fog
Parthoz, hol egyaránt a jog
Istensugára süt!

Izmos karok lapát után!
Forró napoknak alkonyán
Megáld a nemzedék -
S mondják, az áldás üdvöt ad:
Üdv lesz, ha honfi öntudat
Nyugodt szívünkben ég.

Ki szirteket s örvényt talál,
Az ész szelid fáklyáinál
Hiven mutassa azt
S türelmesen hontárs iránt -
Hajh! a gyanú fulánkja bánt
S ezerfelé szakaszt!

Igy hosszú, hosszú lesz azt út!
Bűnös, ki könnyelműn gyanút
Rokonszivekbe olt;
Már gyermek tudja s tudja más:
E hon soká a szétvonás
Megvert hazája volt!

VÁLTOZÁS.

Viseltem én is egykoron
Vidám, nyílt homlokot!
Lantomban csak szerelmi hang
S enyelgő dal lakott:

De a midőn hazám iránt
Kigyúla érzetem -
Nyílt homlokom redőkbe gyúlt,
Komoly lett énekem.

MENYASSZONYUNK.

Mért zengjelek szívem leánya?
Magad vagy legszebb költemény!
A földi angyalt megszeretni
Magyarnak szíve nem kemény.
Ha felmelegszen a dalinger
Kezembe polgárlantot ad,
Megénekelni a jövődöt,
E nemzedék menyaszonyát!

Komoly napokban lágy szerelmek
Búgó galambja más legyen -
Hadd zengjem én menyaszonyunkat,
Ti lángfiúk völgyön, hegyen!
Ő az, ki most kérdő szemekkel
A vőlegénynyel összenéz,
Hogy sziv ver-e a nagy kebelben,
Érette élni, halni kész?

Nem látogatja fényözönben
A vőlegénynek álmait,
És hervad arcza kellemében
És homlokára gyászt borít.
A szenvedő, fénylőbb világot
És tiszta léget esdekel -
Lövelljete sugárt elébe,
Hadd mosolyogjon újra fel!

Lövelljete sugárt elébe
Ti lángfiúk völgyön, hegyen!
E levegő a szent szabadság,
E napsugár - a jog legyen.
Jog és szabadság, nem mit eddig
Csak vak szerencse osztogat:
De mit, midőn a lelket adja,
Emberfiának isten ad.

Van a ki mond: »a köd ne vesszen!
Az ős idő szentelte meg« -
Van a ki mond: »jog és szabadság
Csak itt a dombon kellene!
Zugjátok hajh e nép fülébe,
Hogy üssön lelke lelkin át:

Beteggé tetted a jövendőt,
E nemzedék mennyasszonyát!«

»Te szolgaföldben is oly édes,
Oly nyugodt álmot alhatol:
Míg apja bűnéért feletted
Az ártatlan fiú lakol!
Míg csendes éj terül szemedre,
Zajongó kín leszen velünk,
Ha egy legázolt gyászjövendőt,
Sápadt menyasszonyt ölelünk!«

B. EMLÉKKÖNYVÉBE.

Beúszva ifjuságunk habjait,
A szép folyam közös csónakja vitt.
Felezve bajt, felezve örömet,
A csónak népe vígan evezett -
S oly dúsan zöldelő partok között,
A férfikornak tengerébe jött.
Miért is volt a hullám oly sebes?
Most mindenik külön sajkát keres!
És karral észszel tenni elmegyén:
Hogy álmainkból szép való legyen.
Isten veled! ki tudja, merre s hol?
De lobogómmal még találkozol.
»Gondolj reám!« azt más hadd írja meg,
Nem irtam én: hisz én - ismertelek.

REGGEL.

Álmainkba hajnalon
Tündérkéz virágot olt -
Álmain virága ma,
Mondjam-e? leányka volt.

A hivatlan napsugár
Jó s szemembe játszogat
És bezeng a csattogány:
Szertetépik álmimat.

Zugtam én: »sugár ne szórd
Ablakomba fényedet!
»Lomb közé kis dalharang
Hord el zengeményidet!«

S íme a tulablakon
Zöld redőny megől, mikint
Bimbajából a virág,
Szép piros leányka int.

Álmaim viráginak
Szebb zománcza nem lehet!
Szórd be máskor napsugár
Ablakomba fényedet!

Verd fel oh a csattogányt,
Mely riasztó hangot ad -
Csintalan nép eljöhetsz
Szertetépni álmimat!

ÉJFÉLHARANG.

Kerner Justin után.

Hallod-e fenn a harangot?
Nem a szellő rengeti:
Csak nehéz s kemény ütésre
Ömlenek ki hangjai.

E haragnál a dalosnak
Árva szíve tesz-e mást?
Hogy kifolyjon zengedelme -
Túr fájdalmat, tűr csapást.

Ily csapás az elszoruló
Szívre tette, érzem én -
Hogy felhangzott e dal is a
Barna éjnek közepén.

KÖRÉNEK.

Csók a hontalannak! de nem
Bujdosunk vele:
Hamvig el nem halt e nemzet
Anyakebele!

Szent erő fuvallatára
Lobban újra s gyúl -
S égni fog, ha isten őriz,
Olthatatlanúl!

Jámbor ajkon, jámbor ének,
Mely az égbe kel;
Ki szerelmet, ki pirosló
Kelyhet énekel,

Ott, hol istent ünnepelnek,
Ott hol szeretünk:
Bérczen, völgyön, kéj- s gyönyörben
Van a hon velünk!

Hadd pezsejen szív alúl a
Sujtó férfihang?
Itt vagy-e leány, te lágyan
Csengő estharang?

Melyhez ember mindenének
Gondolatja font -
Jertek együtt kézszorítva
Énekelni hont!

A hű s tiszta szerelemnek
Boldogsága szent!
Van, ki érte pusztá szívvel
Esdekelné ment.

Lelket a magyar leánynak
S honfiszellemet -
Nem kíván üres virágot;
Ő hazát szeret.

És ha majd a rózsaszálhoz
Bimbó tűzve lesz,
Felmosolygó gyermekarcot
Kebelére tesz:

Meghajol rá karja, lelke
Gondos-édesen -
A fiúból harmadízig
Nem lesz idegen.

Megfürdik vészes vizedben
Boldog ifjuság,
És a férfi rendületlen
Életpartra hág.

Annyi munka vár fejére
És talán vihar -
Tudja büszke fájdalommal,
Tudja, hogy magyar.

Márványoszlopos teremben,
Kunyhó szűk padán:
Tenni illik a magyarhoz
Későn és korán!

Nem virulna sem barázda,
Sem királyi szék,
Ha veríték harmatával
Meg nem öntenék.

Jó erős lapát a kézbe
És a szívbe hit!
A sohajtás gyenge szellő,
Partra nem segít.

Hol veríték foly, az isten
Áldó szót teszen:
Munka, munka s porszemekből
Büszke hegy leszen!

De mint volt a véridőben,
Jobbra, balra más -
Ma sem foly e nép szivéből
E g y imádkozás!

Porszemekből egy a Mátra,
Nincs ki törje meg!
A jövő szent nevében
Egyesüljete!

Ujra egybefolyt Pozsonban
Népünk veleje -
Szállja meg a szent igazság
Istenszelleme!

A kit őse érdemével
Jogban felemelt,
Fogja az bilincsre kötni
A hiú kebelt!

Terepély lesz a szabadság
Régi fája még -
S a magyart el nem tapossa
Az időkerék!

ZSARNOK.

Villámhárítók vannak palotára kitűzve:
Bizton nézed azért isteni kéz nyilait.
Átokhárítód még nincs, mely védeni fogná
Ősz fejedet letiport nemzetek átkaitól!

DALNOKBAJ.

Dal a szív hangosb verése!
Egykor így daloltam,
A midőn a szerelemnek
Még ujoncza voltam.

Nem, nem így van tarka népű
E magyar hazában!
Itt meghalhat énekével
A dalos magában.

Tedd kezedre kedvesednek
Lágy kezét s megérti -
Idegen hang a magyar dal,
Még talán megsérti!

S míg közöttünk a leány mind
Honlány fogna lenni -
Jó fiú meleg szíveddel
Elmentél pihenni.

ÓRLEGÉNY.

Csipős az éj és a huszár
Busan lép fel s alá:
Ő az, ki a gyöngyéletet
Fennen magasztalá.

Nyomán ropog, sivít a hó
És a legény sohajt -
Gondolkodik, tiz éve hogy
Mikor telik be majd.

Kancsók között nem fűtt a szél
Az átkozott tanyán,
Hol kedve gyúlt csillámruhák
És fürge mén után.

Lelkében visszavándorol
Kedvelt övéihez -
»Ha megkerülök Erzsiből,
Beh szép menyecske lesz!«

Többé nem oly csipős az éj,
Hogy megbusitaná -
Fagyos bajszát simítja meg,
Vigan lejt fel s alá!

HÁRS ALATT.

I.

Ültem alkonyatkor
Egy vén hárs alatt:
Nékem ott terem meg
Dalra gondolat.

Jött kis lányka, láttam
Lombnyíláson át,
S a virágos ágyon
Öntöz rózsafát.

Hajh! a rózsafának
Nincs virága még!
A piczin leányka
Már is eltűnék.

Szép remény kíséri
Jó szülőihez -
Holnap a bokorban
Ifju rózsza lesz!

II.

Pirúlt a hajnal,
Madár dalolt -
Szivemben a kis
Leányka volt.

Miként enyelg majd,
Miként örül,
A felvirágzott
Bokor körül.

Figyelve lestem
A hárs alúl -
Szelid örömmel,
Mondhatlanúl:

Hajós tekint így
Zöld part felé:
Nem tűnt a kedves
Kis lány elé.

III.

Csendesen borúla
Rám uj alkonyat,
Lombos csarnokomban,
A vén hárs alatt.

El-kinéztem ismert
Rózsafám felé -
Nem tűnt a piczinyke
Kedves lány elé.

Halvány nő szakaszt ott
Rózsát, rozmarint:
Rózsa rozmarinnal
Búra, gyászra int.

Ki sem kérdezém, hisz
Ő úgy zokogott:
A kis lánykát többé
Meg nem láttam ott.

AZ ÉLETBŐL.

I.

Cseng az ércz, asztal körül hat
Sápadt arcú éjvitéz,
Szűrő, rémes pillanattal
Színezett lapokba néz.

Váltva jár kel a szerencse!
Fénylik s elborúl a szem -
A hat úr baloldalában
Forr remény és félelem.

Felriadt egy s rosz fejére
Zúgva átkot elrohan -
»Jól halásztunk!« mond a többi
Felkaczagva hangosan.

II.

Egyszerű polgárszobában,
Átvirasztott éj után -
Asszony ül fájó szemekkel,
Könyvtől ázott pamlagán.

És körülé mostan ébredt
Pár piros kis gyermek áll;
A fiúhoz szól a lányka:
»Mondd, mi szépet álmodál?«

»Várj hugom, apánk ha eljő -«
Árva gyermek csak beszélj!
Hasztalan ne várd apádat -
A Dunának árja mély.

PÓRLEÁNY.

Tölgy alatt a dombon ültem,
Nyílt daloskönyv térdemen:
Szebb az ének, mely igézve
Lomb alól foly édesen.

Szertenéztem, völgy öléből
Felkanyarg az árnyas ut -
Kis kosár kezén, az úton,
Szőke pórleányka fut.

Elpirulva rám tekintte,
Nagysietve elhaladt, -
Nézve néztem és eszemben
Volt a pajkos gondolat:

Bár lehetnék barna Bandi,
Átölelni hónyakát!
Tudva, csókot jó hiszemben,
Könyves úrnak ő nem ad.

BORDAL JUNIUSBAN.

Kerner Justin után.

Mi küld a dombról illatot
Az ékes völgybe le?
Fájához uj lombbal simúl,
A szőlő vesszeje.

Mi zajg, mi zúg a ház alatt
Pinczének mélyiben?
Bor az, mely kötve nyugodott
Hordóban csendesen.

Megérezé a domb felől
Hazája illatát,
És törne most e hon felé
A vas abroncson át!

Ki lenne köztünk zsarnok úr?
Fiúk hol a pohár?
Hadd jőjön a szabadba fel,
Miért epedve vár.

A hegy felé köszöntetek
És zengjen dal bele:
»Szabad fiú, fenn illatos
Hazádat látod-e?«

Ezernyi szemmel boldogan
Pezsegve szétekint,
A lomb közől ezer virág
Szemébe visszaint.

Forr zengve: »üdvöz légy hazám,
»Te fényölelte fok!
»Csak rajta most szeretteim -
»Utolsó nem vagyok!«

Oh nedv te oly hatalmasan
Ömölsz a szíven át!
Pohár pohárhoz éltetón
A drága szent hazát!

És azt, ki messze földön él,
Vagy börtönkínban ég -
Hogy, mint e bor, a sír előtt
Honát meglássa még!

NOTTINGHAM BETTYHEZ.

Szavam halvány igen
Lezengni bájidat,
Leány tul tengeren -
Te fényes gondolat!

Körüled annyi szív
Örök tömjéne ég,
Hiredtől bételik
Hazád s a messzeség!

Tizának partinál
Kis barna lány lakik -
A fényezett urak
Pesten nem ismerik:

És ez feletted áll,
Hidd el, te büszke kincs!
Mit ér a csillogó
Harang, ha szíve nincs?

AZ ÉLETBŐL.

Junius 5-kén 1842.

Ős Budának bérce, völgye
Tarka néppel telve van;
A magyar polgár pohárka
Sört iszik nyugalmasan.
Hogy Hunyad magas fiának
Kerte lakja hol valának,
Untató ki néki mondja -
Mult időkre semmi gondja:
Mert vasárnap van, mulat.

Pesten egy komoly teremben
Honfiak gyűlése tart -
Nézd Hunyadnak nagy fiáért
Lelkesedni a magyart!
Nemzetünnep - a falakról
Ősök intnek csendesen;
Honfiúk és ősi képek,
Lesznek együtt ötvenen.

Mely felé egy ezredévnék
Hő emlékezése von,
Mennyi fényes úri nép van
A felejtett Rákoson.
Hol ő nyargalt hajdanában,
Angol futtat mostanában,
És ezer szív és ezer szem
Felriasztva, megfeszülten
Egy sovány lovászra néz!

Pesten egy komoly teremben,
Honfiak gyűlése tart:
Nézd Hunyadnak nagy fiáért
Lelkesedni a magyart!
Nemzetünnep! a falakról
Ősök intnek csendesen -
Honfiúk és ősi képek,
Lesznek együtt - ötvenen.

KIS IDÁMNAK.

Dalt kívánsz leányka tőlem -
Küldök, itt a dal:
Nincs himezve a hizelgés
Álvirágival.

Kisded s egyszerűre fontam,
Lenne mint magad -
De nem birtam rálehelni
Szende bájidat.

MÁJUSI REGGELEN.

El el velem!
Kit boldog álomból riaszt
Madárdal, napsugár,
S kinek virasztó könnyet lel szemében,
El el velem
A fellegetlen kúp alá!
Ha szépek voltak hajnalálmaid,
Fonjad tovább -
Álomnak szebb zománcza nem lehet!
Sírtál? veres szemed megenyhül.
Kinéz szorító bimbajából
S életre vágy a nyugtalan virág,
A kis madár csattogva felczikáz,
Ragyog, zajong az ébredő tavasz -
Hadd fürdenünk szabad hullámiban!
A zúgó város tarka népe közt
A lélek úgy megkérgesül -
El el velem
A fellegetlen kúp alá!
Gondolni istent, a világ urát!
Sárgára olvasott jámbor lapon
Keresse más - én itt lelem!
Érezni a természet mint lehull
S némán tapadni szent ölére,
Mint anyja keblén gyermek nyugoszik!

JELVA.

I.

Csatára hí sujtott hazánk,
Kebled dobog s hevül -
Isten veled! habár e sziv
Nyugalma elrepül.

Igy Jelva egy kiszenvedett
Kemény belharcz után:
A hon szerelme ünnepel
Derengő homlokán.

Megáldja szíve kedvesét,
Hazája bajnokát -
Hölgyét a búcsúzó vitéz
Forrón ölelte át.

S némán elindul, oldalán
Csügg felszentelt aczél -
Érzelmiről oly fennen a
Szikrázó szem beszél.

II.

Kitört, mint aethnatúz, a harczi!
Egy nemzet síkra száll,
S miért ölö fegyvert fogott,
Az élet - vagy halál.

Kitört a harczi, forr lávaként
Az eltapodt hazán
S a merre omlik égetőn -
Vér és hamv nyomdokán.

Szabadságért kigyúlt az agg,
Kigyúlt az ifiú -
S hogy karja még nem bír vasat,
A gyermek szomorú.

Csatáznak ők, s miként fenyű,
Ha szélvész szárnyra kél,
Nemes szablyák viharja közt
A zsoldos veszni tér.

De, mint bősülő tengerár
Kicsiny sziget fölé,
Vesztökre egy határtalan
Sereg tolúl elé.

És elpusztúl a harczi sík,
Majd újra népesül -
Ifjú vitézek kelnek az
Elhaltak véribül.

Kemény a sors s kit átka nyom,
Az üdvöt nem talál:
Mit a szentelt sereg kiküzd -
Az egy dicső halál.

Hanyatlik a nemzethalott,
Ölö vész járja át -
Távolban ágyú menydörög,
Zúgván hattyúdalát.

III.

Túl hegyen és túl mezőn,
Zordon ég alatt,
Mely a tájra mostohán
Szór jeget, havat.

Rém gyanánt ki tévelyeg
Késő éjszakán,
Köny között tekintve a
Tűnt remény után?

Keble dülva, szíve tört,
Arcza halovány -
Jelva az, a száműzött
Lengyel honleány.

Rabbilincs csörgésinél,
Itt e jéghazán,
Halt el ifja, a vitéz,
Szíve bánatán.

Fellegen túl szebb hazát
Lelt a hontalan:
Nincs kereszt, mely mondaná,
Merre sírja van.

»Hol van eltemetve, ah
Ifjú kedvesem?
Mélyen jég és hó alatt
Alszik csendesen.«

Bánatöntött hangja oly
Égig elható -
És könnyörré bírja azt:
Int egy mennylakó.

Jóni int az égbe fel -
Jelva keble hűl,
Húnyt szemére a halál
Éje elterül.

PORTUGALLBÓL.

Szerelmi kéj pillantatában
Mondád nem egyszer: életem!
Oly jól esnék e szó szívemnek -
De ifjuságunk elmegyén.

Halálba vész el minden élet,
Említs e szó helyébe mást;
Mondd: lelke! ez, miként szerelmem,
Nem ismer síri pusztulást.

VIRÁGÉRT.

St. Adelnának.

Hoztam estve szép virágot,
Rózsabimbó közepén -
A virágot egy piczinke
Gyermeklánytól kaptam én.

Rózsabimbó felpiroslik
Még talán ez éj alatt:
Míg a lányka dalt szerethet
Évek éve elhalad.

S mást nem adhatok cserébe -
Elzengem, hisz egykoron,
Felsarjadvá bimbajából,
Rátalál a hajadon.

Most adom meg: mert hisz addig
Ifjuságom szélbe vesz -
És e szivnek és e lantnak
Legjobb húrja halva lesz.

BÉLA ÉS ILKA.

Uhland után.

Béla.

Mindenütt miért kacsintgatsz,
Kis hamis, reám?
Jól vigyázz piczin szemedre,
Mevakítod ám!

Ilka.

Nem látnál, ha nem bolyongna
Szét tekinteted -
Kis nyakadra jól vigyázz, mert
Még kitekered.

HONVÁGY A HONBAN.

Messze földön a szív megbetegszik,
Mint az idegen madár -
És ha súlyos a sorsnak bilincse,
Vágya szárnyin a hazába jár.
Vágyam szárnya merre szálljon át?
Honn vagyok, nem érezvén - hazát.

Hisz e tölgyes volt bölcsóm adója,
Benne nő számomra sírkereszt:
Tengeren túl mintha messze volnék,
Vágyam mégis szárnyakat mereszt.
Névre e völgy bár magyar legyen:
A magyar szív rajta - idegen.

Tarka népe, régi mámorában
Tompán várja, mit a holnap ad,
Meg nem fürdik honja örömében,
Meg nem issza honja bánatát.
Nemzetélet! pusztá szó - mit ér?
Minden gondja: lesz-e sok kenyér?

Láng ha volnék istentől megáldva
Jégnek hátán máglyát gyújtani,
Fellobogna lelkem minden ága,
Hogy a szent tűz itt is gyúlna ki!
Annyi jég közt a parányi lob
Még kialszik - eltávozni jobb!

Megbocsátsz, kit e hantok takarnak,
Jó szülóm, fiad búcsúzni jött -
Oh, ne mondd, hogy vándor őse földén
Mind, ki csak magyarnak született.
Lelhet immár, lelhet oly tanyát -
Hol honában nem fájlal - hazát.

AZ ÉLETBŐL.

Kis csendes házban, a falun kívül,
Szegény agg özvegy sír szünetlenül
S elhagyja tán maholnap kis lakát:
Mert néki isten csendesebbet ad.
Miért keserg most oly magánosan?
Hisz néki kedves, jó leánya van.
Ismertem én az áldott gyermeket:
Miért nem áll most a beteg felett?
Mint fészek a bokorban, rejtve állt

A csendes ház - az úrfi rátalált
S a lány előtt, bár pórleányka volt -
Oly büszke térde földig meghajolt.
Koldult soká a fényes sarjadék
S mérges beszéde meghallgattaték:
A jó leányból bűnös áru lett -
Azért nem áll most a beteg felett.
Koldus kezében törd el a botot,
Rúgd el nagy úr, ha rá támaszkodott!
Lesz a ki néki pálczát újra ad -
Zuzott fejével ő tovább halad.
Kis csendes házban a falun kívül,
Szegény agg özvegy sír szünetlenül:
Te összetörted lelke támaszát
És néki értte mást az ég sem ad!

LENGYEL TEMETKEZÉS.

»Vissza, vissza szép hazám öledbe!
Hűtlenül én el nem hagytalak -
Éjjel szépet álmodám te rólad,
Röppenek, hogy újra lássalak!
Vissza! hol a Visztulán eveznek -
Hol hazám szellői lengedeznek!«

Igy mereng s a messze szép hazában
Boldogan csalódva üdvre vár;
Mintha néki még hazája volna -
Egy megöszült lengyel rabmadár.
Őrültre lőn - addig harcolának
Lelkében kigyói fájdalomának.

S futni vágy a zordon jégvidékről,
Melyben rabbilincs csörgésinél,
Egy tiport nép csonka omladéka
Nagyszerű kinok közt éldegél.
Futva fut, a hon égvén szívében -
Húll a hó, kemény szél zúg dühében.

És a mint fut vágyó szárnyalással
Dél felé, magas hó s jég között -
Megmeredve tántorog s ledőle,
Lelke jobb világba költözött.
Nincs ki nézze véglángját szemének
A kiirtott nemzet emberének.

Nincs ki eltemesse: síri ágyát
Megvetette a zugó vihar -
Szárnya a kiszenvedett fölébe,
Hóbul egy fehér hantot takar.
S a kiirtott nemzet emberének
Szélsüvöltés - a halotti ének.

TÁNCZTEREMBEN.

Zajongnak ők és lejtének,
A kedvmegáldott emberek -
Czikázó hang után!
Megjöttem s nem vagyok jelen:
El-széttekintek szegleten
A nép hullámzatán.

S mondják enyelgő szózatok:
»Az végre még alunni fog;
Táncolni kedve nincs!
Oly ifjú s már is oly sötét!
Elszórja élte kellemét,
Szabad - s lábán bilincs!«

Nem így te szép bírósereg!
Ki többet járja, mondja meg?
A bánat tánczát tánczolom -
Szivemben vesztett angyalom -
Szivemben fájó szerelem -
Mult és jövő kering velem!

NAPOLEON BÖLCSÓDALA.

Német után.

Hajh! szenderülj el vad fiú,
Ne nézz oly zordonan;
Hisz sorsajándokul neked
Nagy ország szánva van!

Mind oly szeliden nyúgoszik -
Aludj! nincs semmi nesz -
Miért sohajtsz? mennyasszonyod
Császárlányka lesz.

Te még sem alszol? menj s tapodj
A nagy világ felett!
Hol bókoló királysereg
Környezze székedet.

Nem alszol el? kemény a sors!
Típorja koronád -
Világ és trón helyett gödört
A kis szigetben ád.

FEHÉRVÁRI TEMPLOMBAN.

Irják, te benned barna ház
Egy ezredév lakott,
S harmincz királyi eskünek
Igéje hangozott.

Alusznak a nagy esküvők -
E föld királyi por:
Mely rajta jár, nyugodt a nép -
Lelkem velője forr!

Hajh! volna már tán mostan is
E nemzet sorsa jó -
Ha mind hiven beteljesül
A harmincz esküszó!

EGERVÁR ROMJAIN.

Hol hona üdvéért a hőskor vérrel adózott:
Most önön üdvéért gyenge utóda - könyörg.

AZ EGRI TEMPLOMBAN.

Szentegyház! benned szószéket már is emeltek?
A hit fenséges szónoka vagy te magad!

KAKUK.

Együtt ültek otthonos lugasban
Lány és ifju boldog-egyedül:
Egyedül nem! hisz a szerelemnek
Annyi tünde álma volt körül.
A kakukszó, tudták, mit jelentsen:
Mindenik hang egy-egy évre szól!
Bárha, hosszú volt, ígéretére
Átok kél az ifjú ajkiról.

Mond: miért nem zeng t o v á b b a dőre?
S lángörömmel néz az a n g y a l f ő r e.

Uj tavaszkor otthonos lugasban
Ül az uj pár boldog-egyedül;
Egyedül már - mert a szerelemnek
Déliabja többé nincs körül.
A kakukszó, tudták, mit jelentsen:
Mindenik hang egy-egy évre szól!
Bár rövid volt, jósoló dalára
Átok kél az ifjú ajkiról:
Zúg: miért zeng oly s o k á a dőre?
S keserűen néz a - f e j k ö t ő r e.

KERESZTELŐ.

Hogy üdvezüljön egykoron,
Ha gyermek született,
Templomban rá békés kezek
Hullatnak szent vizet:

Hogy sorsa egykor üdv legyen,
Ha nemzet születik,
Csatákban hajh harczos kezek
Vérrel keresztelik.

TIHANY FOKÁN.

Sziklán ülök, mint mult idő,
Halvány a messze part -
Karjával a nagy Balaton
Körülölelve tart.

Borong az ég, a hab sötét,
Meleg szív nincs közel -
Menj árva szó a domb felé,
Talán hogy megfelel!

Felzajg s kitört a szó: »Oh hon
Te néked élni kell!«
Vad szél suhint a völgyön át
S a szikla - nem felel.

S én gondolám: jövönk felé
Küldvén e jósigét -
É j s z a k felől kemény a szél,
C s a k a z n e szórja szét!

HALÁL.

Vidám a vándor, kedv s öröm
Vonul fel homlokán,
Pihenni hogyha hantra dől,
Egy hó nap alkonyán.

S ha forró éltünk alkonyán
Int tulvilági kéz -
Nyugvó helyére tört szívünk
Letenni oly nehéz.

KORTESDAL.

Hajh! urak az ősiséget
Pártolom -
Hozz belőle öt hat itczét
Angyalom!
Hogyha ősi borba mártom
Lelkemet:
Ne kínálj meg koronával
Engemet.

Rózsaszádat csalfa lélek
Áldom én,
De ki volna mindörökre
Friss legény?
Vén apónak nem terem meg
Szerető:
Ősi jó bor mindörökre
Ifju s hó!

Úri pajtás szeretsz ugy-e
Voksomért?
Hisz ez áldott ősiséghez
Kend is ért!
Az amott a vármegyében
Gonoszabb -
Bolond, a ki értte még csak
Hajba kap!

Én pereljek? mert apám több
Bort ivott,
Mint a mennyit árva telke
Meghozott.
Szent igaz, hogy eldobált egy
Curiát:
De az isten jó fiának
Szebbet ad.

És ha valahogy a szebb is
Elmegyen:
Hadd tanuljon az unoka
S úr legyen!
Pali pajtás megheverte
Mi velünk
A nagy rétet, s most Pozsonyban -
Követünk!

Kolompoltak sokfelé, juh
Volt elég -
De mienkké lett azért a
Drága szék!
Ugy haragudt! a ki pénzzel
Maszlagolt:
Palkónak már a nagy réten
Esze volt!

Zúgolódik sok atyafi
Ellene,
A kinek a »nem adózunk«
Kellene.
Hagyjuk el ez ördögadta
Babonát
S öleljük a szent igazság
Angyalát!

Annyi terhet a paraszt hogy
Bírjon el?
Vélünk majd a gazdag úr is
Kelepel!
Mátyás király sűrűn szedte
S vastagon:
Volt is híre a magyarnak
Akkoron!

Pár itczével kevesebbet
Éven át,
És megéljük a hazának
Tavaszát!
Nem nevetnek majd szemünkbe
Oda kinn -
Mint a sólymok úgy repülünk,
Gőzkocsin!

Fizetünk hát s hátra véled
Ősiség!
De abból az okosabból
Itcze még!
Lányka fuss, mit állsz hiába?
Hagyjad őt -

Soh se bánd, hogy pad alatt van
Szeretőd!

Fuss! ha nem futsz a diáknak
Mondom el,
Hogy a bűvös garabonczást
Öltse fel:
Tulipánom, míg a gyertya
Hamvig ég,
Lesz belőled vén anyóka,
Ósiség!

EMLÉKKÖNYVBE ÚT KÖZBEN.

Künn az ősfán, melynek annyi ága
Tárt karokkal a földig lenyúl,
Kis madárkát láttam megpihenni,
Zöld magányban háborítlanul.
Megpihent s midőn uj utra kelne,
Zengett, mintha búcsut énekelne:
Hajh! de kissé elvonul az égen
S hang, madárka - elfelejtve régen.

Vándorúton a dal emberének
Sorsa jobb! hol szárnya megpihen,
Tarka tollként húll ki gondolatja
S ott maradhat a kedves helyen.
Álmaimnak választott vidéke!
Összeérés, csendes házi béke!
Annyi gyöngéd, annyi lelkes képek!
Én e völgyből illetődve lépek.

ALTATÓ DAL ÉS HALOTTI ÉNEK.

Mécs pislog kunyhó ablakán,
A barna éjen át -
Kunyhóban halvány nő viraszt,
Ringatva magzatát.
S mint messziről ha hárfá szól,
Oly csendes dal foly ajkiról.

Hajnal felé a kis beteg
Szemére álom ült;
Kihalt a mécs: a jó anya
Még el nem szenderült.
Hogy, szünnén csak ne költse fel -
Még jó sokáig énekel.

S a kedves bölcső oldalán
Csak későn szunnyad el:
Ébredvén gyermekére néz,
A gyermek - nem lehel!
Mit ő hajnal felé dalolt -
Már ez halotti ének volt.

UTRAVALÓ.

Ifju köznemesnek adja kedvese.

Eldaloltad már ezerszer,
Mint szeretsz te engemet:
Hogy legelső csókomért el-
Adtad nékem lelkedet.

Jól vigyázz az énekszóra
Pista! hogy hazug ne légy,
És törvényes birtokommal
Csúfos galibát ne tégy!

Leng a zászló, választásra
Indul a nemes csapat:
A te lelked engem illet,
Másnak újra el ne add!

Fogja kérni a kolompos,
Pénzt és úri bort ígér:
A te lelked száz aranynál,
Hat szüretnél többet ér!

Fogja kérni szőke, barna,
Ott benn isten tudja hány
Szólj anyáddal, városokban
Van-e még egy hű leány?

SZ. EMLÉKKÖNYVÉBE.

Van, kinek csak álmod az élet,
Mert reménye csillagokba nyúl:
Ily szívűnek ember mit kívánjon
A valónak boldogságibúl?
Lelke fel s alá szárnyalva vág -
Néki a föld őszi pusztaság!

Jó barát! szivednek óhajtása
Túlsapongó szárnyat nem visel -
És imígy tenéked jót kívánva,
A daleMBER könnyen énekel:
Hont szeretsz - a hon körüléd áll,
S hű leányt a hű szív majd talál!

KISZÁRADT FÁNÁL.

Kidöltél agg fa, zöldelő
Testvéreid között
S felejtve vagy, bár gazdagon
Hoztál gyümölcsököt:

Míg sok hitvány s gyümölcstelen
Életfa dombinál,
Fennen hirdetve érdemét,
Egy márványoszlop áll.

JOGÁSZDAL.

Nyílt Verbőczy áll előttem -
Szórt elmével olvasom:
Mert minden piros betűnél
Ajkaidról álmodom!

Lányka jer, simúlj ölembe,
Szebb törvénykönyv nyílt szemed!
Hadd olvasnom, mit beléje
A nagy isten jegyezett.

Szóról szóra megtanúloom -
Foglalatja: szerelem!
Lányka, kis hamis tanító,
Megelégszel énvelem?

Mert oly hűn fogok szeretni!
Tenné bár ezt mindenik -
Akkor a világ vitázni
És perelni megszünik.

Törvény sem kell e szép korban,
Melyről íme álmodom -
S én jogászi íveim s a
Hármas könyvet eldobom!

DOROTTYA.

Lessing után.

Nem láttam soha még nevetésre fakadni Dorottyát:
Kissé sejtjük okát - nincs foga - nemde igaz?

LEONORA.

Ugyanez után.

Kisértettől fél, mondják, Leonora kisasszony:
S mégis mindennap nézi tükörbe magát.

KÉT KOPORSÓ.

Kerner Justin után.

Két koporsó áll magában
Régi templom mélyiben;
Egyikében őskirály, a
Másikban lantos pihen.

A király fény s hatalomban
Üle egykor trónusán -
Alszik most, karddal kezében,
Koronával homlokán.

Elterült a büszke mellé
A dalos bizalmasan;
Újja közt ma is a jámbor
Lantnak édes húrja van.

Húll az ország régi vára,
Harczrobaj van szerteszét:
Nem mozdúl meg a királykéz
Felemelni fegyverét.

Rózsailat, szende szellő,
Lengedeznek völgyön át:
Zeng a lant s örökre zengi
Holt urának szép dalát!

JUNIUSBAN 1842.

Csak egybeforrva állhatunk,
Hol élni, halni kell!
E gondolat, mint égi kéz,
Lenyúl felénk s emel.

Oh tarka nép az ős hazán,
Ez íge nagy s komoly!
Mikor mikor leszen, hogy az
Velőddel összefoly?

Az íge járt az íge kelt
S talált szivekbe rést:
Lelket nekem, hogy zengeném
A szent szövetkezést!

De van kiért az égi kéz
Hiába nyúlt alá -
A hangot, mely megilleté,
Viszon nem hangozá!

Számára még alkotni kell
A honban új hazát -
Nem tépetett elég vadúl
Egy ezredéven át!

Felölténé a multakat
És Róma hangjait -
Nem tudva, hogy köntös helyett
Halottlepelt ohajt.

Nem tudva, hogy temetkezik
S lemond jövőiről,
Ha ó idők elfonnyadott
Ölére visszadól.

Mi néki, mit a nemzetek
Nagy életkönyve szól?
Villámot isten, verje fel
A villám álmiból!

AZ ÉLETBŐL.

Domb alatt ül, kinos énekével,
Úti porban a világtalan:
Hosszu éj a vaknak éjszakája -
A nagy éjben nyájas álma van.

Szalmaágyán, hol néhány hajszála
Szolgál vén fejének vánkosúl,
El-kihamvadtt lelke képzetének
Tarka álmom többé nem virúl:

Nyájas álma, hogyha alkonyatkor
Oldalán a lányka megjelen
És lehajlik fájó homlokához
És köszönti jámbor-édesen.

Kosarat hoz áldott kis kezében,
Jó szivében hoz vigasztalást:
Mért hogy ember napsugárt nem adhat?
A szegénynek ő nem hozna mást!

S mint beszólal tompa éjjelébe,
Hangja elhat lelke lelkeig -
Koldushoz csak fillérrel beszélnek:
A meleg szó olyan jól esik!

Szürke kunyhó keskeny ajtajából
Jött a koldus nyájas álma le:
Annyi ház van szép, fehér, a dombon!
De lakója szívben - fekete.

KOMOLY BESZÉD.

Isten, hogy fénybetűvel írja meg
Örök szerelme zalogát,
A földnek lombot és piros tavaszt,
Embernek ifjúságot ad!
Künn a tavasz ezernyi színben él,
Ha nap kisüt nyájasdadan:
Ifjúnak lelke felvirágozik
A szív meleg sugárban!

Remény kíséri a kettős tavaszt,
Hogy, a miket virág fedez,
A nyárnak és a férfikornak majd
Gazdag s megért gyümölcse lesz.
Te földtavasz s embertavasz korán
Ne hulljon el virágitok!
A puszta nyár, a puszta férfikor
Veres szemekkel sírni fog.

Van kéz elég, mely bájoló nagyon,
S hizelkedőn felénk simúl
S a tiszta ifjúság virágporát
Letörli irgalmatlanúl!
Fonnyadva szertehúll a léttavasz,
Ha rajta nyugszik e kigyóbilincs:
Komoly napok! hisz a fej fürte hull,
Hol még az állnak pelyhe sincs.

Fejét czimerként hordá vállain,
Reá borostyánt álma font -
Szegény fiú! a szellem veszve van,
Mit ér helyette most a puszta csont?
Elhalt a vágy, kihűlt az ihletés,
Az észnek kardja tompa, rossz -
És nincs erő, megállni emberül,
Mit bőven e bűn átka hoz!

Ha sátorában életszokra nincs,
A lélek is csak csonka váz
És benne idvezítő gondolat
Helyett a bánatrém tanyáz!
Mily borzasztóan súlyos álom ez!
S utána nincsen ébredés -
Nem álom az, nem élet - a mi egy
Lassan menő temetkezés.

Velőt riasztva nyitni lelkeket,
Mindenható erőt ki ad?
Hogy a miként ohajtom öntenék
Ezekbe forró hangokat!
A szónak: hon és nemzet, lángja van!
Jőnek dicsőn nehéz napok,
Hol munka lesz, s ha nem leendő erő -
Egy népjövendő veszni fog!

TANÁCS, FÖSVÉNYHEZ.

Nincs még gyöngyöd elég? fűzd fel fonalakra az inség
Könnyeit - ily gyöngynek vagy te buvárja gonosz!

SZENTBESZÉD A TÜRELEMRŐL.

Türedelemre tanít a pap úr s ezt jól teszi! úgy is
Szükségünk lesz rá - hosszú beszéde alatt.

HOZZÁ.

Asszony! rám ha veted bűbájos nagy szemed - égek:
Messzekerülni szemed, vagy hevem oltni taníts!

GÖGÖS POETA.

»Verseimet borssal szoktam meghinteni« - jól van!
Borssal is enni szokás, mit megemészteni - nehéz.

LENGYEL VÁNDORDALA.

Elhagyám én a hazának
Rónatájait,
Hol nagy sírhalom takarja
Üdvöm romjait.

Hol nagy sírhalom terül el
Jó szülőimen,
Hő szerelmem angyalán s egy
Elhalt nemzeten.

Társul a zarándokútra
Kinos érzelem -
Fájdalmas emlékezésnek
Búja jött velem.

Mely megértené e keblet,
Nincsen oly kebel -
Szivlantom zenéje viszhang
Nélkül lebben el!

Itt állok, miként szomorfüz
Téli zord napon -
Nem virúl reménylevél el-
Száradt ágimon.

Hátha eljő és ölébe
Zár a jól halál,
Melynek karján szívem nyugtot
És hazát talál:

Lesz-e szem, mely sírlakomba
Könnyezőn lenéz?
Mely reám maroknyi földet
Szórjon, lesz-e kéz?

JEAN PAUL UTÁN.

Egek felé evezve csattanással,
Czikáz fel a pacsirta hangosan -
Mindig magasbra, mintha elfeledné,
Hogy itt alatt, a földön honja van.
Kifárad majd s lehúll, hűn elfogadja
A szűk barázda, melyből költözött -
Némúl a megtért dalnok rejtekében,
Nincs semmi hang a nyugvóhely felett!
Egek felé tör vágyó szárnyalással
A porszülött, merész reményivel -
Mindig magasbra, mintha elfeledné,
Hogy a magasról visszaszállni kell.
Kifárad majd s lehúll - hűn elfogadja
A szűk barázda, melytől rettegett -
Némúl a megtért vándor rejtekében,
Nincs semmi hang a nyugvóhely felett!

TOGGENBURG.

Schiller után.

Hidd lovag, testvérszerelmet
Nyujthat e kebel!
Mást ne óhajts, rája szívem
Fájdalomra kel.
Hogyha látlak, lássalak hát
Nyugton, csendesen -
Bús szemednek néma könnyét
Meg nem érthetem.

Hallja ő és bánatában
Vérezően áll -
Hölgyét hévvel átölelte,
Gyors lovára száll;
Összegyűl seregje, jámbor
Hévre gyujtja ezt:
A szent sírhoz vándorolnak,
Mellökön kereszt.

Vítt amott a hősök karja
Nagy-hatalmasan:
Leng sisakjok tolla a tar
Vad csoportiban.
Rengnek Toggenburg nevénél,
A tar ellenek:
Ám a szív, nehéz buvában
Mégis oly beteg.

Túrt egy évig, de továbbá
Nem szenvedheté -
Vágya őt a harcz zajából
Vonja hon felé.
Nem tudott nyugtot kivívni,
Ült hajóra fel
S visszatért a honba, melyben
A kedves lehel.

Csendesen, hol ő lakott, a
Várkapun zörög -
Nyilik az s belőle im e
Szózat mennydörög:
»Vándor! kit keresni jöttél,
Tegnap, jámborúl
Lón az égnek eljegyezve
Szent mennyasszonyúl.«

Akkor elhagyá örökre
Vára csarnokát,
Fegyverét nem látja többé,
Sem serény lovát.
Szörzekébe öltözöten,
Ismeretlenül,
Szállt le fényes ősi vára
Büszke bérczirúl.

És a tájon, kisdéd kunyhó
Bús lakója lett,
Hol a zárda barna hársak
Közt fehéredett.
Várva ott hajnaltól estig
Ült magánosan:
Arczin tört reménysugárnak
Haldoklása van.

Pillantása untalan a
Szent lakon mulat.
S ablakán csügg, míg az ablak
Hangokat nem ad:
Míg ki nem tekint a kedves,
Nyájas-csendesen,
Meghajolva, s mint egy angyal
Oly szelídeden!

Akkor így vigasztalással
Szenderűlni ment -
Ugy örülve, hogy fejére
Uj nap ébredend.
Igy, panasztalan merengve,
Élt sok évig ott -

S ablakára néz, az ablak
Mig nem hangozott:

Miglen ő ki nem tekinte,
Nyugton csendesen -
Áthajolva, s mint egy angyal
Oly szelídeden.
Egykor így halottan ült ott,
Néz, hol ő mulat,
Ablakára még a halvány,
Csendes arczat.

DUNAPARTON.

Egykoron itt Árpád véres hadi népe zajongott
A fejedelmi vezér ércbuzogánya körül.
Századok elmulván, áll a Duna partjain Árpád -
Békés kalmárnép gyűl lobogói alá.

HALHATATLAN NÉV.

I.

Egy nem mindennapos,
Derék hordó körül,
Kaputlan udvaron,
Keletnek népe gyűl.

Hetvenkedésinek
Ki szabna most határt?
A hosszú szomjazás,
A három év lejárt.

Egy ködmönös vitéz,
Mint hízott paripán,
Kikent bajuszszal ül
A hordó derekán.

Megszűnt csörögni a
Sok éles győri kard:
A ködmönös vitéz,
Erős beszédet tart.

Kezét emelte, hajh!
De ajka szót nem ad -
Csapolni furta meg
A mádi paripát.

És folyt a csillogón
Dicső arany beszéd,
Világos népszerűn
Ajkról ajakra szét.

És benne annyi tűz,
És annyi édes ok:
Ki még le nem hevert,
Megindúl - s tántorog.

II.

A hős, kiért e csap
Oly fennen szónokolt,
Akárki mit beszél,
Halhatlan ember volt.

Sok szónoklás után,
Szegény megsorvadott;
Hegyalji, körmőczy
Beszéde elfogyott!

De neve hirlapok
Végén, mint minden jó -
Tán három ízben is,
El volt olvasható.

Apró betűkkel bár,
De följegyezteték -
Hogy unokája is
Egykor sirassa még.

EMLÉKEZÉS.

Vági völgyön, a gyönyörvidéken,
Régi fák közt, házat ismerék -
Menj körül a kunyhó emberéhez!
Egy se nézi, hogy ne áldja meg.
Mély örömmel, gyakran látogatja
Távolból a dalnok gondolatja.

Boldog, a kinek, midőn teremti,
Életéhez isten lelket ad:
Elviselni meg nem tört kebellet,
Nyolczvan évnek kedvét, bánatát!
Oh, e háznak lelkes ősz urára,
Még több évnek lesütött sugára.

És, ki hűn kísérte alkonyáig,
A derék nő, ott van oldalán -
Bár ne nézzen annyiszor hiába
Régen elment jó barát után.
Magzatában visszatér világa,
Visszahangzik boldog ifjusága!

Fellobogni tettel a hazáért,
A fiúkban láng van és erő! -
Idejében kínos volt remélni;
Kétkedően vítt a küzködő!
Most - enyészvén a multak borúja -
Szent remény a küzdő koszorúja.

Jámbor agg te! csendes alkonyodban
Nemde áldás a világi lét?
Ha redő gyúl néha homlokodra,
Jó leányod hadd simítsa szét!
Kedves lányka! láttam egykor estve,
Szerelemtől szép pirosra festve.

Szőlőlombos ablakán merengve,
Gondolatja ifján csügghetett,
Kinek épen szívvel boldogítva
Boldogított élettársa lett.
Őszkor jártam a szép pár körében -
S uj tavasz kelt lantom énekében!

Kis borúja volt e kikeletnek -
Bár ezentúl rajta ne legyen!
Felfigyelve a hölgy ajakára,
Fájt, hogy hangja gyakran idegen.
Véle lantom tán perelve szólna -
Csak oly szép, csak olyan jó ne volna!

FENN ÉS ALANT.

Úri háznak tereméből
Elsuhantam én:
Nem való nekem tipegni
Drága szőnyegén.

Lobogó fény s drága kőnek
Lángsugáriban -
Annyi arczon, únalomnak
Lengő árnya van.

Betekintek a legelső
Kunyhó ablakán,
Nézni, mint nyúl fáradt népe,
Bor s kenyér után.

A kenyér, mit megszelének,
Bár mi fekete -
Vigadóim örömére
Arnyat nem vete.

EMLÉKEZET.

Az élet utain velem
Egy áldott lányka jár,
Mely, hogyha a jelen borús,
Szelíd ölébe zár.

Enyelgve lejt körül a lány,
Kosárka a kezén
És benne illatos virág
Számomra, boldog én!

A feltavaszlott téreken
Bár mennyi fejledez,
Szakasztja s híven rejti el
Piros testvérihez.

S ott, hol kietlen a határ,
A rózsák húllanak,
S ezek helyén csak elhaló
Fűszálak inganak:

Kopár utamra hinti szét,
Miként biborlepelt -
S ujúlt örömré kelti fel
A sülyedő kebelt!

HALÁLHARANG.

Toronyban fenn, a kis harang
Ezüst hangon beszél:
Halltára keblem oly meleg
S lágy érzelemre kél.

Csengő szavával e harang
Emberhalált regél,
S hattyúdalt zeng egy szenvedő
Végső küzdésinél.

Ha majdan egykor keblem is
Dobogni szűnt s kihűl:
Adj hirt igézőn kis harang
Végszenvedésirül!

Beszélj szelíden, szívhatón
Az elhaló felett -
S olvassz szívet, mely szánja meg
Korán tört életemet!

VIGASZ.

Dalost temetnek csendesen,
Toronyban semmi hang -
Ha gazdagon fizettetik,
Beszél csak a harang.

Babért kerestél ércz helyett
Szegény - de léssen itt,
Ki szívhatón indítsa meg
A dal harangjait!

JÁTSZÓ LEÁNYKA.

Lejt s mosolyg a fürge lányka
Oly nyájasdadan!
Nyílt öröm tündöklék arcza
Telt rózsáiban.

Mely előmlik ajkiról, az
Egyszerű dalon,
Mint madárnak énekére,
Felvidámodom.

Majd lepét fog s a lepével
Játszva elmulat:
Ugy simítja a pirosuló
Bársonyszárnyakat.

Majd virágot gyűjt ölébe
Édes illatút
S fürte közzé szó belőle
Tarka koszorút.

Boldog! még te nem tudod, hogy
Bájd is lehúll,
Mint hervadt levél füzéred
Szép virágirúl.

Lejts mosolygva kedves angyal
Élted reggelén!
A szivárvány szerte foszlik,
Mely mosolyg egén!

Szenderíts el boldogságod
Csendes álmiba,
Hogyha a rideg való be-
Sző borúiba!

Pillanatra elmerengve
Vigadalmidon -
Elfelejttem, mily beteg még
Szívem és - a hon.

MENEDÉK.

Midőn csalatva álnokúl,
Vérző szived beteg
És benne vívnek égetőn
A sebzett érzetek,

S nincs jó rokon ki értené
Kínod sohajjait;
Nézd csendes éjben a nagy ég
Kigyúlt csillagjait.

Ott fenn keress vigasztalást!
Istennek népe mind -
S békét csepegtető, szelíd
Szemekkel rád tekint!

UJÉVI REGGEL.

I.

Ma az ország ifja, véne,
Látogatni jár -
Rám rivallt a gondolat: menj!
Itthon ülni kár.

Zivatar van és csapongó
Tánczra kelt a hó!
Nincs lovam, mely elvihetne
More patrio.

Dalnokember ajtajához
Hintó meg nem áll -
Jó ha néha mécsvilágra
Pár garast talál.

Ki nem búvok rejtekemből,
Mégis elmegyek!
Hintaját a képzeletnek
Ki tagadja meg?

Sík az ut, a merre szálllok
S istenem beh jó!
Nem kell rajta vámot adni
More patrio.

II.

Szerte néztem jobbra, balra,
Vándortárs után -
Ingyenúton valamelyik
Elkisér talán?

Hölgyek közzé száz örömmel!
- Mond egy víg fiú -
De ne légy a németajku
Körben szomorú!

Másik, ujdon kedvesének
Czifra dalt kohol;
Járnak kelnek pénz után, meg
Isten tudja hol?

S a leánynép? közte zajgva
Zajg a gondolat,
Hogy az új év nem találta
Fejkötő alatt,

Rá nem érnek, csak szívem hát
S kit szívem takar,
Más nem indul: mert Posonyba
Hí a bús magyar.

III.

Hon apái adjon isten
Uj időben uj erőt!
Kondult éjjel a harangszó -
És e nemzet múltja nőtt!

Megkondult e hallatára
Lelketekben akarat,
Szakadatlanul haladni,
Mint a tűnő kor halad?!

Hisz ti népem szíve vagytok -
Verjen az szünetlenül!
Míg ütése visszahangzik
A királyi szék körül!

Fejedelmem adjon isten
Uj időben uj erőt!
Kondult éjjel a harangszó
És e nemzet múltja - nőtt.

VERSENY.

Kerner Justin után.

Hallgatám a szőlővessző
És fenyű beszéltenek -
»Büszke! bár az égbe nyulsz fel,
Zord maradsz te és hideg!

»Én nem hintek annyi árnyat
Fáradt vándorok felett:
Hajh de nedvem hon felé oly
Könnyen és vígan vezet!«

Kérkedően így a vessző -
A fenyű meg: »jó barát,
Birjad, rá teszem fejedre
Én a versenykoronát!«

»E g y enyím: midőn a béke
És nem a bor kellemes, -
A kifáradt élelvándor
Koporsónak felkeres.«

Nem tudom, a büszke vessző
E beszédre mit felelt:
Azt tudom csak, hogy szemében
Tiszta könycsepp ünnepelt.

TÁVOZÓ.

És menni kell! te völgy,
Te kor, isten veled!
Hol annyi délibáb
S álom kecsegtetett.

A honvidék s ifjú
Korom határinál -
Elöttem messze föld
S az élet tárva áll.

Élet, hol tenni kell,
A forró s nyugtalan
És ennek eltakart,
Sikamló padja van!

Szülőtől nem jövök,
Megáldó csók után -
Fel nem szenteltetem
Könyús pillantatán.

Nem volt, ki mondaná
Nagy-ünnepélyesen:
Ha visszatérsz fiú -
Az arcz piros legyen!

Tudod, mi ember és
Nemzetnek üdvöt ad:
Világos ész, erő
És egy szent akarat!

Ily íge, ősfedél
Alatt, emel nagyon!
Szülőim háza künn -
A temetőn vagyon.

De pusztán nem bocsát
E föld határiról -
Lelkemre szent anyám,
A hon igéje szól.

S az isten ugy beszél
Szivem redőiben:
Szavadhoz szent anyám -
Az árva hű leszen!

KOSCIUSKO HALMÁN.

Csatázni ment: mert népe meggyalázva,
Jogát az önkényzáró verte el!
De nem hat égbe lengyel nép fohásza -
A hős ledől s vérében térdepel.
Lelkét egy kínos sejtés tördelé -
S ő felsohajt: Finis Poloniae!

Évek lejártak - lőn egy domb emelve,
A nemzethála benne testesül:
Agg lengyelt láttam én e háladombon,
Tompán tekintett a lengyel körül,
S én gondolám: Kosciusko sejtése -
Ez tudja, hogy Finis Poloniae!

BYRON UTÁN.

Kéjt a föld többé nem adhat,
A minőt elvett vala,
Hogyha egyszer ifjúságunk
Lángérezelme elhala.
Nem halványúl lánydad arczon
A piros szín oly hamar,
Mint a gyöngéd szívvirágok,
Melyeket kebel takar!

Ők, kik vakmerően úsznak
Sorsuk zúzott csolnakán,
Bűnsziklákon tévedezve
Kéj s gyönyör hullámzatán:
A vezértút elvesztették,
Vagy az oly partot mutat,
A minőhöz szertetépett,
Rosz vitorla el nem hat!

Mint halál, betér hivatlan
A kedélynek hidege -
Idegen kint meg nem érez,
A ki kint nem éreze.
A merev dértől könyűink
Lángforrása fagyba vesz:
Ha szemet látsz tündökölni,
Jégnek csillogása ez!

Bárha néha ajkainkra
Tréfa lebben s kebelünk
Feldereng, hajh éjfelenként,
Hogyha álom nincs velünk:
A legázolt omladékra
Repkényágak lombja foly -
Felviruló s friss kívülről,
Ott benn oly porló s komoly!

Volna, mint volt, érzeményem!
Volnék az, mi egykoron -
Fogna bár a mult időért
Köny peregni arczimon!
Édes a puszták forrása
Bármi sötét íze van -
Édes volna a köny árja
Éltem pusztaságiban.

TEMETÉSEK.

Embert kísérek csendes nyughelyére,
El nem borúl vidám pillantatom -
Öregnek szól a bánatos karének;
Megnyúgodott kebellem hallgatom,
Reá szívemnek lassu hangja kél:
Hogy is ne hullna őszkor a levél?

Emberre vár ott künn egy uj barázda,
Én könnyet érezek pilláimon:
Ifjúnak szól most a halotti ének -
Keblemben zajra kél a fájdalom,
És szívem nyugtalan hangon beszél:
Lehúll-e már tavaszkor a levél?

TÜKÖR.

Alunni mennek itt, hull a levél
Zizegve csendesen: jó éjszakát!
Ember leszdedte fáról a gyümölcsöt,
Az ősz leszdedte gallya dalnokit -
Hiába várok édes hang után!
És feltekintek, hol magasra nőve
Hársak fölé kinyul az úri ház:
Fedél alatt, magános szegleten,
Kis fészke mellett, a vándormadár
Búsan csevegve fel s alá nyilal!

Nagy utra kél, szelidebb ég alá,
Mint elvonúl hideg pillantatokban
Egy jobb jövő felé a gondolat.
Lehelljen újra a kihalt mező -
Ő visszatér és honját megtalálja,
Habár tán addig fészke zúzva lesz
S az úti porral régen elvegyült:
Honát szeretni néki szíve van.

Benézek a nagyobb fészekbe is!
Vén szolga jár köhögve termein,
Az úri házból merre tűnt a nép?
Elvándorolt szelidebb ég alá -
Isten megáldja Como partjain!
De visszatér majd s honját megtalálja?
Sok új tavasz s a szolga mondta: n e m!
A fecske jobb lesz mint az úri nép:
Honát szeretni ennek szíve nincs!

FANNI HAGYOMÁNYAINAK OLVASÁSA UTÁN.

Hosszan merengek lelkes képeden!
Tudom, hogy álmaimban megjelen;
Bánattakart szelid vonásiban
Egy tiszta szívnek haldoklása van.
Mióta alszól, annyi év lejárt -
Érezlek mégis, mint a napsugárt,
Mely új tavaszkor nyájasan lesüt,
Verő szívet találva mindenütt!
És mintha búskomoly beszéded hallanám -
Ne néz oly meghatón, oly léleköntve rám!
Mit titkos éjeken reszketve írt kezed:
Öröklő mécsvilág nyugvó porod felett.
A rózsa elvirít és még az éjen át,
Szellő fuvallja szét búbajos illatát:
Meghervadt rózsa vagy, beomló sír alatt -
Lehullott a levél: az illat ránk maradt!
Körültekintek - szép, fényes világ!
A fény alatt meg annyi pusztaság!
És engem kétkedés keserve nyom:
Lesz-e nekem ily szent menyasszonyom?
S ha egykor annyi dal s remény után,
Lelkimmel összegyűl egy jó leány -
Szerelmet adva, véve boldogan,
Azt gondolom majd: szíved benne van!

ÉLETEMBŐL.

Régi bölcső oldalfáján,
Csügg piros szalag -
Jó anyám a temetőben,
Sirva áldalak!

Te kötéd fel azt fiadnak
Örömére rég,
Nem hívén, hogy bánatára
Fogna lenni még.

Rátekintve, sujtva sujt a
Fájó gondolat:
Hogy adom meg átvirasztott
Éjszakáidat?

Keserű szó: isten adhat -
Isten elvehet!
Hogy adom meg aggodalmas,
Szent szerelmedet?

Nyugtalan, víg, feledékeny
Gyermek voltam én,
A midőn hozzád vezettek
Gyászosfeketén.

Még ki sem sarjadtak újra
A falevelek:
Gyászruhám ellenére -
Elfeledtelek.

Most, midőn kinyílt szememnek
Messzebb láthatár
És elszerte dalaimnak
Szellemszárnya jár!

Hogy ne áldjalak porodban
Boldogúlt anyám?
A verő szív énekimben,
Tőled szállt reám!

HARANGSZÓNÁL.

Nyugszik a völgy szenderegve,
Est pirúl le ormiról -
A torony csengő lakója,
Régi hangon szólva szól.

Hallgatom s ismert szavára,
Elmerengek boldogan:
A ki önté a harangot,
Tudja isten merre van!

És benyúlok gondolattal
A jövőbe, hogyha majd -
A jelennek nemzedéke
Nem örül és nem sohajt:

Lesz talán, ki énekimre
Elmerengjen boldogan,
Gondolván: ki ezt dalolta -
Tudja isten merre van!

KIVÁNOK OLYKOR...

Kivánok olykor érczből húrokat,
Szilaj tüzes mént dalnokparipának,
Mely hordja szét, mi lantomból fakadt -
Kivánok olykor érczből húrokat!

Harsány dalommal hadd robogjak el,
Hol szennyes érdek s ősi lomhaságnak
Párnái közt magyar nép vesztegel -
Harsány dalommal hadd robogjak el!

Veszendő hang itt minden zengemény!
Kit önszivének föl nem kelt verése,
Polgárerényre föl nem keltem én:
Veszendő hang itt minden zengemény!

S ismét csak lepke dalnokparipám,
Meggpihenő, hol ékes hölgy szerelme,
Mint teljes rózsa, elborul reám -
S ismét csak lepke dalnokparipám!

SZÉP IDŐBŐL.

I.

Boldog valék, midőn megláttalak!
Hisz a mely áldásképen szállt reám,
Legszébbik álмам megpillanthatám:
Boldog valék, midőn megláttalak!

Nehéz örömtől szívem elszorult,
Érezve, hogy bájidnak tavaszát
Sugáros lélek melegíti át;
Nehéz örömtől szívem elszorult!

A boldogságot el sem bírja tán:
Ha, jót akarva a nagy ég velem,
Keblemre hozna ő - s a szerelem...
A boldogságot el sem bírja tán!

II.

Volna lelkem gazdagon virágzó,
Mint keletnek völgyén a tavasz,
Elbeszelném, hogy mi vagy, dalomban,
És ajakról ajkra szállna az.

Mondjam el bár: áldott napsugár vagy,
Szép is, jó is... mind ez régi szó!
Képeimnek élő bájaiddal
Versenyezni, látom, nem való.

Szívütésem viszhangzó szavakban
Egyszerűen hölgynek mondalak;
Hölgy vagy, a minőket isten alkot,
Hogy helyette boldogítsanak.

III.

Ugy akarta sorsom haragjában,
S zúg a szív bár, elnémult az ész,
Te a földön vágyó kebelemnek
Nő helyett csak álomképe lélsz.

Míg a kert szabad virága voltál:
Az időkéz engem messze vitt,
S téged addig bokrétába fűzött;
Férj és gyermek immár lombjaid.

Lomb, takard el, óvd meg vészek ellen!
Nyugtasd híven ezt a rózsafőt!
Mely, miként az ismeret gyümölcse,
Örömemre s bánatomra nőtt.

IV.

Zajgó gyermekét ölébe vette
És dalocskát, tejnél édesebbet,
Altatóul megzendít felette.

A kis tomboló bebútt szívéhez,
Hol, az énekszó fuvallatára
Meghajolván, nyugodalmat érez.

Zöld reményim sápadó harasztja
Hull elém a hangok szelleténél;
Alvó szívem e dal fölriasztja!

V.

Párt ha nézek menni esketőre,
El-elállok, míg a nép kioszlik,
Mintha volnék a templomnak őre.

Sok, ki oltárhoz mosolygva jő el,
Térdel egykor felsohajtva mellé
A csalódás szűrő tövisével.

Asszony, ott is, ott is vagy te vélem!
Áldásként mennyasszonyok fejére
Halk magamban nevedet beszélem.

VI.

Ünnep kell a fáradó szegénynek,
Mely elűzze kínos gondolatját,
Hogy veríték sava kenyérének.

Hét közül csak egyik ünnepnapja;
Gazdag ember majdnem valamennyit
Sors kezéből ünneplésre kapja.

Hogyha nőül birhatnálak: benne,
Dalnokodnak egyszerű lakában
Legtöbb fényes ünnepnapja lenne.

VII.

Száll a költő - el van mondva régen -
Mint a szellő, felleg- s napsugárban,
Lengedezve földön és az égen.

Majd fohászok tikkadt levegője,
Majd örömnök könnye éri szárnyon,
Rátapadván, hogy dalába szője.

Mindörökre áldom én az évet,
A midőn a lélek szárnya vélem
Lengedezni közeledbe tévedt.

VIII.

Énekimbe szép virág ha kellett:
Elsuhantom költőszárnyaimmal
Bámaidnak rózsabokra mellett.

S a mi róla elhullt énekemre,
Teljesen ha tova adni bírnám,
Feledés tán nem borul nevemre.

Dalaim ha utra megerednek,
Hölgyeinkhez vajha elvihetnék
Egy ütését honleányszivednek.

IX.

Ha e hangnak visszhangzása lenne!
Ha ez illat jó anyák szivéből
Gyermekszívek bimbajába menne!

Felriadna, a ki tenni késett; -
Önmagamban érzem, mi bűvös
S nagyhatalmas, oh hölgy, szívütésed.

Sejtém csak, hogy elveré: szeretlek!
Tova zeng az maig kebelemben,
S még ezerszer is megemlegetlek.

X.

Omlik dalom, habok habokra jőnek;
Omlik dalom, mióta szellemedben
Gazdag forrása nyílt a gerjedőnek.

Tudjátok meg, kik partjain megálltok,
S az egykor játszilag futó folyamban
Most ragyogó habot alig találtok:

Sötét a dal, könnyü vegyült vizébe,
Folyván reményim eltarlott vidékin
A lemondásnak méla tengerébe.

XI.

Egy év után meglátogatatlak! -
Tilos kívánság égő üszke által
Ki nem fog gyúlni lelkem újolag.

Egy év előtt te ékeőbb valál;
Egy év alatt én hidegebbé lettem,
S virul számomra másutt rózsaszál.

Szellemvirág vagy! muljék a tavasz,
Bántatlanul maradsz te kellemidben:
Nyár meg nem éget, tél be nem havaz!

XII.

Nyugalmat hoztam, háborút viszek;
Azt gondolám, hogy szívem alva fekszik...
Te nálad néki többé nem hiszek.

A mint búcsúztam, eljött mindenik,
Emlékül adva egyet mást utamra,
Min végignéznem távol jól esik.

Asszony! ha te is eljönnél velek,
Ne adj te lombot, hajfürtöt, virágot,
Hozz bú-növényt, mitől feledjelek!

HAZÁMRÓL.

Istenáldás, meddig szem csak ére:
Völgyi síkon a kalászos tenger;
Bérczen erdők óriás füzére;

Mint fehérlő felhők tiszta égen,
Föl s alávonuló annyi nyájak
A kizöldült róna-messzeségen;

S ki leszállott, nyitva vár reája,
Benn az ormok eltakart vidékin,
Gazdag érczek tündérpalotája.

E dicső föld a magyart uralja,
S népe közt van, ki e föld fiának
Jó magát csak elpirulva vallja.

Gyáván-büszke sarja nemzetemnek,
Ne keress künn álfényt s boldogságot!
Kar meg ész e földön is teremnek.

Kit ezer vész messze elriasztott
Szellemkincsek oltárzsámolyától,
Tegye buzgón, a mit elmulasztott!

Ősöd e hont megfizette vérrel;
Míg magadnak jobbat sütni nem tudsz,
Érd be itthon a falatkenyérrel!

Álszínélted minden csillogása
Idegen, jobb népek hírnevének
Szégyenítő visszaragyogása.

Míg magyar szent lelke föl nem támad,
Fájdalommá olvadó haraggal
Holdvilágnak nevezem hazámat,

Mely ha lángot lánggal összevetne:
Föl-fölszítva alkotó hatalmát,
Öntüzésben égő nap lehetne.

SZÜRET UTÁN.

Petőfi van kezemben,
S egy mádi kis levél;
Amaz vitézi hangon,
Ez csendesen beszél.

Amaz vitézi hangon
Örökké bort kiált;
A vinczellér hegyemben
Egy aszút sem talált.

Kikandikál ezekből
A régi leczke... nos?
Az élet zenekarja
Mily ellenhangzatos.

Hadd igazítson rajta
Másképen, a ki tud!
Legjobb az ó boroknak
Izenni háborut.

Versolvasó, ki hozzám
Hasonlón sujtva lől:
Daloljuk el Petőfit,
S igyunk a régiből!

DALLAMY URRÓL.

I.

Tintatartót, öblöst, óriásit,
Vett magának, fölmetszvéen reá:
»Nulla dies sine linea!« -
És azóta bármi szörnyet ásit
Firkantása közt - dicső a hír! -
Minden este egy-egy verset ír.

Mind kiadja, képét is lefestve;
S a kötetnek olvasója mond:
Munkájába e hiú bolond
Mért nem töröltt inkább minden este
Egy-egy oldalt, elmondván reá:
Nulla dies sine linea.

II.

Kölcseyt futólag átlapozván,
El is mélyedt egyik szép dalában,
Mely őt kedvencz mezejére hozván,
Költőéletet foglal magában.

A dicsőült merengése mondja:
Télközépen a tavaszt beszélem;
S míg virágról másnak volna gondja,
Itt van a tél zivatarja vélem.

Dallamynk, midőn bezúg december,
Hogy hatalmas költőt benne sejtsek,
Egyre fűttet - megfűl még az ember! -
S verset ír: »a rózsák s nefelejtsek.«

Nyár hevében fagyfaltot parancsol,
S jégről, hóról nyögdelvén sonettet,
Meg nem fordul bárkivel s akárhol,
Ágyat csak borostyánlombra vettet.

III.

Nagy munkái végre megjelennek, -
Nagy is ott a munka, hol a rímek
Káromlás meg ostorszóra jönnek!

Tűzhelyénél megfogy bár a katlan,
Bármi furcsa lesz végrendelése,
Dallamynk ma óta halhatatlan.

Kár, hogy holnap elhull koszorúja!
A legelső olvasó, ha ember,
Már csak ásitással is lefűja.

AZ ERDEI LAK.

(Költői verseny Petőfivel és Tompával.)

Erdős ormok alján völgyi sík felett
Siető kis csermely kunyhóhoz vezet.
A kunyhó ledőlne, hogyha régi fák,
Régi ismerői, nem támasztanák;
Kéményén a fecske bizton száll bele,
Hisz csak olykor-olykor füstöl tűzhelye.
Ily szegény tanyához minek a sövény?
Csak azért, hogy ágas-bogas tetején
Elmulasson egy két jókedvű madár,
Mely a tüske közt is füttyörészve jár.

A tavasznak még csak első híre jött,
S a vityilló népe már kiköltözött, -
Síró gyermekestül künn lesz alkonyig.
Zugban a komondor mélyen aluszik.
Közelebb csak, édes zengő madarak,
Üres a ház, meg nem háborítanak.
Készülj új dalokra, kicsi zenekar,
A tavasz ha eljő, szép zenét akar;
Népszerű király az, merre csak halad,
Ily szegény tanyákat is meglátogat.

KOROS HAJADON.

I.

Tavaszkorában ifju életének
Ezer remény virult körül;
Szívével szív nem egyesüle,
Üres virágok voltak a remények.
Gúnyos mosolylyal jó a rosz világ,
Szórván reá hideg bántalmakat.
Szánó kedélylyel nézzetek reája,
Hogy annyi közt számára nem fakadt
Teljes virág,
Csak egy - a bánat éji violája.

II.

Fehér ruhába ifjan öltözött,
Hajában ékszer - a szokás kívánja -
Mosolygva járdal vigadók között.
S ő mégis a bú eljegyzett leánya!
Kiért hűséges lélekből sohajta,
A hitszegő sziv elfeledte régen.
Mennyasszonyt sejténél az ékességben,
S özvegy lakik a szép fehér ruhában:
Hisz ha szívével otthon van magában,
Leng a csalódás gyászos leple rajta.

ZONGORÁD SZÁMÁRA.

I.

Mi kínos éj e néma vágyak éje!
Felednem árnyát immár nem nehéz,
Midőn felém az oszló szürkületben
A teljesülés fölkel napja néz.

Kit megszerettem napnál hevesebben,
Az ifju lányka ő is ugy szeret; -
Verőfényedben, ragyogó szerencse,
Hová tegyem le égő fejemet?

II.

Tó volt e lélek, habzó s nyughatatlan;
Első pillantatod megrengeté.
Lecsöndesült szerelmed egy szavára,
S színén az üdv mint hattyu tűnt elé.

Ugy féltem én e csöndes, szép világot!
A ritka hattyu könnyen tova kel, -
S a röppenőnek szárnyához tapadván,
E szív a hullámzajban veszne el.

III.

Midőn látásodért utban valék,
S gyönyörködém, hogy egykor bírni foglak:
Ragyogva gyúlt ki égen a szívárvány,
Mint templomokban a kifestett ablak.

S én jövőmet templomnak neveztem,
Mely óriásmű vagy kápolna lészen.
Kitárom ajtaját, madonnaképem,
Az oltár íme vár számodra készen!

Körülveendnek ott virágfüzerek,
Körülveendenek sötét keresztet; -
Szentebb gyönyör vagy enyh után epedve,
Ezentúl kart csupán feléd meresztek.

IV.

»Ki fölvevén hazádat címeredbe
Szent cél felé zarandokolva mégy,
Hogy a szellemnek háborus mezőin
Egy jobb jövő keresztvitéze légy:

Ne panaszold, hogy kínos útaidban
Szellő nem enyhít, harmat nem füröszt;
Föl a dicsőség Libanonhegyére
Az égő pusztá porfelhői közt!«

Igy szól az isten férfiak szívében, -
Az íge engem is megilletett:
S én buzgón csak erő után esengek,
Te híven adni fogsz enyhületet.

V.

Késő éjjel kertemet ha járom,
Elaludván régen a virágok,
Kelyheikben a hold sugaránál
Harmatcseppet rengedezni látok.

Igy aludtál el te is, leánykám,
A midőn anyádat úgy sirattad;
Szemedet csak hajnalkor zárván le,
Benne mindig könnycseppek maradtak.

VI.

Azt beszélnek széltiben, leányka,
Hogy biz én költőnek nem születtem;
Csillagfényét álmodott híremnek
Mint a mécszet elfúják felettem.

Hadd legyek bár holnap elfeledve!
Koszorútlan még sem énekeltem:
Hisz e lanton ha nem is borostyánt,
De szerelmed rózsáját viseltem.

UHLAND UTÁN.

I. BOKRÉTA.

Ha van jelentés a virágfüzérben,
Rózsákon szerelem lobogva él,
A nefelejts nyiltakozik nevében,
Borostyán hírt, a cziprus bút beszél;

S elnémulásán mind ezen jeleknek
Értelmet ember színekben keres,
A büszke és irigy sárgát szeretnek,
Zöldellő lombokon remény repes:

Úgy nem hiába jártam volna széjjel,
Hogy a virágok mindenik nemével
Vad bokrétában megköszöntselek,

Én, a ki kéjt, reményt és bánatot,
Szerelmet, hírt és hű indulatot,
Éltet, halált tenéked szentelek.

II. ELUTAZÁS.

Elhagytam én tehát e várost,
A vándor útja messze tér;
És a hol annyi évig éltem,
Nincs emberem, ki elkísér.

Igaz, tán kár lett volna értte,
Nem tépték el kabátomat,
De biz még arczon sem haraptak
Tuláradó kinok miatt.

Álmában senkit sem zavart az,
Hogy hajnalkor lesz menetem:
Ők azt tetszés szerint teheték, -
De egytől, egytől fáj nekem!

HONI KELMÉK.

Szerettem egykor boltban álldogálni,
Csinos vevők körül elkandikálni,
Midőn még iskolás fiú valék:

S a szomszéd néni bölcsen mutogatta:
»Gazdag kereskedő lappang alatta,
Ha mást tanul, valódi veszteség!«

És így beszéltek mások is felőlem,
Hiába mind! versíró lett belőlem;
Mehalt a néni - most megverne tán.
A dúsnak jószolt nagykereskedőnek
Kincshalmi szörnyen lassu módra nőnek,
Két, három tálka füstöl asztalán.

Könyvem nyitott bolt, benne vígan élek,
Sok pénzbolonddal sorsot nem cserélek -
Költő vagyok, elköltöm a mi jut:
Szövöm, fonom dalokká érzeményim,
Akadtak is már itt-ott jó vevőim, -
Legjobb, ha venni szép leány befut.

Kelméimet zöld, kék, pirosra festem,
Szivemből folyt a szín, én nem kerestem,
Jó tán sötét is majd a többihez.
Most honi kelmét szívesen viselnek,
Ha dalaim kapósan tovakelnek,
A néninek még igazsága lesz.

KÉSŐ.

Lány, ki vándorénekimnek
Szívben adtál lakhelyet,
Míg az, által-melegülve,
A költőért felhevülve,
Szerelemre gerjedett:

Olvasó pillantatodra
Hő választ nem küldhetek,
Hisz, mely édes volt az ének,
Ez a lantos kedvesének
Aján édesüle meg.

LEFÚTT KALAP

»Kalapom szememre vágom,«
Boldog a ki teheti!
Az enyém most, isten tudja:
Czifra tánczát merre futja,
Hányja a szél és veti.

S bár itt lassudan haladnak,
Ő rohan kegyetlenül;
Kormos éj van, - még a kellett!
Eperjesi lámpa mellett
Már csak vissza nem kerül.

Holnap hajnalséta közben
Szent lélekkel jó teli
Korhely botlik kalapomba,
És ez el nem vész potomba,
Ugy is költő viseli!

FELEDÉKENY.

Azt mondtad egyszer barna szép fejedről,
Mohó gyerekkint, mely mindent elejt,
Könnyen tanul ez s könnyen elfelejt.

Tán e panasz szívedről is megállna:
Növel virágot, a mit összetép;
Szerelme múltó hajnalálmi kép.

Jó keserű, de meg nem árt a leczke:
A nő csak addig felejtgetni kész.
Míg őt feledni oly igen nehéz!

ÖREGNEK.

Lásd a homlok összevissza horpadt
Mit paizsként hordtál ellenébe,
Ne csatázz te többé végzetteddel,
Tedd a fegyvert fiaid kezébe!

Földi vágyak csillagmilliója
Agg szemednek halványan világol:
Partot érsz már, mint a megtörött hab,
Mely kivágyik a tenger zajából.

GYÁSZOLSZ.

Az árva érti árvák könnyeit, -
Miként ha árnyék leng virágos ágyon,
Téged, leány, sötét lepel borít.

Vonulj magadba, méla szenvedő!
Vigasztalásul hozzád éjfelenként
Egy jobb világnak szellemnépe jó.

Vagy emberszó ha enyhedül lehet:
- Megosztozám gyakorta örömidben -
Beszélj, s kinodból add ki részemet!

PETŐFI SÁNDORNAK.²

Hogy is ne szóljak vissza pár soron
Dalodra, te pogány Anakreon,
Ki még az égben is, kemény dolog!
Csak bort s szerelmet énekelni fog.
Őszinte vagy, lepletlen, egyenes,
Ki álvirágot dísznek nem keres,
De nyílt szavadra, pajkos verselő,
Még engem is vehetnek ám elő!
Mámorvitéznek tarthat annyi lány,
S szakadni fog kosár kosár után.
Csépelni fognék akkor lantodon,
Mig összetörném, rosz Anakreon!
Tudod, boros pohárt szép hölgy utál,
Mert véle tán vetélkedésre száll:
Birván, mi szinte gyújt és mámorit,
Bűvös szemeknek gyémántkelyheit.
Oh, a mióta ittam ily pohárt,
Mellemben a szív tétovázva járt,
És én a többit bár meg nem vetem -
Minden borok fölött ezt szeretem!
Nem árt talán e kis nyilatkozás;
Jobb, szólok én, mint szóljon róla más.
És most te hozzád elpártolt színész,
Ne bánd, hogy álmod feledésbe vész!
Ha több lett volna álomnál, tudom,
Te meg nem álltál volna féluton;
De álom, álom, tarka búborék
Fog még teremni másutt is elég!
Színész mit épít dől még kéz alatt,
Egész országa néhány pillanat.
Mi boldogabb, kit istenünk szeret,
Oltván belé teremtő szellemet,
Hogy zengené, mi mást titkon hevít,
A földi lét örök szentségeit. -
Sziven ragadta egykor ösömet,
Szárnyára kaphat újra engemet,

---

² Válaszúl Petőfi Sándor *Kerényi Frigyeshez* című költeményeire.

És a nagy éjben alvó unokát...
Ezt gondolám, emlékeztén reád.
Nagy szinpad ez, élhetsz e szinpadon
Kin és gyönyör közt, hírben, szabadon!
Mert hol megannyi szárny emelkedik,
A dal bilincse is majd megtörik.
S a dalnak, melyet itt-ott hó fedez,
Meleg napokban koszorúja lesz!
Reményeink tavaszt sugárzanak,
Legyünk mi benne zengő madarak:
Pacsirtanép, föld- és éggel rokon,
Keltvén, riasztván ékes hangokon,
A honmező hogy népesülne fel;
S tegyük örömmel, a mit tenni kell!
Irtad: szeretsz s égőn szeretettel,
Miből föléd búnak felhője kel.
Most minden órán írnod kellene:
Fájó kebelből legszebb a zene. -
Ha újra látod a szép gyermeket,
Mely jó szivednek más világa lett,
Csókold meg, mondván: ezt egy jó barát
Lehelte a nagy távolból reád,
Ki híven érti lángtelt kebelünk,
Ki nem perel s okoskodik velünk,
Hogy, sorsnak, észnek ellenére bár,
Köztünk a szerelem villáma jár.

NYITOTT AJTÓ.

Míg jobb időkről álmodik lakója,
Vedd a kunyhónak éjjel útadat;
Az inség négy falát lakattal ója,
Hűséges őre fölkel s megugat.

Ismerni fog, ki buslakodni jára,
Ajtót, mely akkor is kinyitva áll:
A temetőt nem zárják éjszakára...
Vendégmarasztó, szíves a halál.

FÉRFI-BÁNAT.

Mult időm eljátszott ének
Tündérgondolatja,
Vész s enyészik, mint ha dalnak
Hangját szél ragadja.

Multam mint tavasz piroslott; -
Im maholnap nyár van:
Annyi gyöngéd szívvirágnak
Kelyhe hervadásban!

De mióta elborultan
Nézek így utánad,
Ifjukor! legégetőbben
Süt reám a bánat.

Tudni, hogy most tiszta szemmel
A jövőbe látok:
Másnak üdv az, - a magyarnak,
A magyarnak átok!

ZÚG A FENYVES.

Zúg a fenyves, zúg a fenyves lenn a bérczek alján;
Gyászos asszony jár hűsében, kedves arcza halvány.

Láttam én azt egykor itten vígan jární széjjel,
Férje karján, lepke után futó gyermekével.

Mult időket jött keresni tán az árva lélek?
Elmegyek, hogy felderítón vele elbeszéljek.

Nem, oh nem, ki e vadonba tér be fájdalmában,
Legjobb annak, legjobb annak sírni csak magában!

EMLÉKKÖNYVBE.

Hölgy kell nekem, pár hű baráti lélek,
S polgárszabadság levegő gyanánt.
Barátom van, szabadságot remélek,
S a pajzán szerelem régóta bánt:
Szívünkben hordván e szent háromságot,
Reá sem érünk hinni jobb világot!

RÜCKERT UTÁN.

I. AZ ÉG.

Levél az ég, istennek keze tartja,
Egy nagy levél, mely kéklő színt visel;
Alapszínét maiglan el nem hagyta
S világ végéig sem veszteni el.

És e levél írást foglal magában,
Titoktelt írást, isten szavait;
Ne bontogasd, ne bontogasd hiába!
A nap pecséte őrzi titkait.

E fénypecsét leválik minden éjjel:
Ezer vonásban írva szerteséjjel
Ott áll a nagyszerű hieroglif:

Isten szeret, s ki szeret, nem hazudhat...
Ez egy szó az, a mit belőle tudhat,
Többért a véges ész hiába vív.

II. SICILIAN.

A tenger partján síma szikla állt,
Repkény fogá körül azt átölelve,
S hogy ékesítené a sziklaszált,
Szívébe vágott forrón esdekelve,

Hivén: ott új meg új tápot talál;
De érezvén, hogy vágya nincs betelve,
Meghervadott s a szirt kopáran áll.
Reád van ez, kemény szív, énekelve!

VIDÁM NAPOKBÓL.

I.

A bú nálam régi vendég,
Meg-meglátogat,
De el is fut czimboráim
S jó borom miatt.

Minap türhetetlenül már
Egyre csak bejárt,
S mi hiába töltögettük,
Törtük a pohárt.

A vidor nép fűtörészve
Jobbra, balra tért,
S én keményen meglakoltam
Tombolásomért.

A kit messzeúzni véltem,
Benn maradt biz ő!
S régen száraz szemeimre
Könnyet csalt elő.

Rád vetém, te játszi kedves,
Gondolatban szemeim,
Emlékeztem mosolyodra -
S tova szállt a kín.

Így te voltál, oh te voltál
- S el ne zengjem ezt? -
A szivárvány szemeimnek
Halk esője közt.

II.

Tisztelt fiú valék ma hajnal óta,
Nevem napján sok ismeröm s barátom
A vén szokás adóját hűn leróttá.

Még túrhető, ki jót kívánva bókolt;
Legtöbbje eljött s bármikép kerültem,
Szűrő bajuszsza összevissza csókolt.

Zugott fejem, midőn pihenni tettem;
A sok kelleetlen csók miatt egész nap:
Pár édesebbért hozzád nem mehettem.

III.

Játszi hangon lebbent ajkaidról:
»Mondjon új dalt, a ki dalhoz ért!
Ha kizengi, meddig egybefontam,
Homlokára tűzöm e babért.«

Nincs helyén a kétkedő mosolygás.
Áll az alku, lombfonó leány!
Versenyezni pergő ujjaiddal
Hogyne nyultam volna lant után?

Bennem, ah, miként meleg tavaszkor,
Hogyha bimbót napsugár talál,
Nyílik ének könnyen megfeszelve
Szép szemednek pillantásinál.

És az ének így növelt virága
Kebeledre hajtja kelyheit:
Nem a hirnek félrevert harangja,
Szívütésed az, mi boldogit!

Itt a kis dal! hasztalan sietned,
Hagyd a lombot, hagyd, az óra vész!
Jőjj, ölelj meg liljomkarjaiddal,
És a dalnok koszorúja kész!

IV.

Dalosbarátim! bírálót szereztem,
Minőt mindenkinek szívből kívánok,
Más szó alatt már többször megneveztem.

Irok, ha lelke kéj vagy bánat éri,
És gyenge tollam minden rebbenését
Egy égő szempár untalan kíséri.

Áldott leány, - rossz rím nem háborítja!
Hozzám simúl, ha lelkes volt az ének,
S pirosló ajkát csókra fodorítja.

V.

Egykor ha nagy művész
Előttem dalra kelt,
Betöltve érezém
Csordultig a kebelét.

Mióta est felé
Titkon csevegni vár
Egy hamis ajaku
Szerelmes madár:

Színházban ott hagyom
A művészhangokat
Pár halkán suttogó,
De legszebb szó miatt.

VI.

De halkán suttogó
Szerelmi szó helyett
Ma zúgó vész s moraj
Fogadtak engemet.

Madárkám anyja volt
A dörgő zivatar;
És a mit eldalolt?
Nagyúri vót akar.

Beh régi zengemény!
Beh únott hangzatok!
Máskor fiu s leány
Jobban vigyázni fog.

MIKOR?

Pacsirtahang,
Hajnalharang
Közöttünk a szabadság!
Midőn magasról cseng alá:
Figyelnek egy két perczig rá,
S ismét tovább alusznak.
Bűn van a dombon s ősi gög;
A völgyben néma szenvedők,
Homály és régi vadság.
Görnyedve fenn, alábra nyom
S tapos tovább a hatalom
Csekélyebb zsarnokot.
Midőn a büszke dombi nép
Önkénye sáncziból kilép,
S mind egy hajóban úsznak,
Szabadság lengvén árboczán
Közüdv, köznemzetczél után,
Uralván szent jogot;
Nem lesz csupán pacsirtahang,
Nem lesz csupán hajnalharang
Közöttünk a szabadság.

KÖLTŐ.

Járt az élet fényes csarnokában,
Járt az élet mély redőiben,
Mit dicsően álmodott magában,
Testesülve nincs sehol jelen;
Mint fenyű a bércznek homlokán,
Nyúl ki lelke szebb idők után.

Szerelem dobog fel énekében
És dalának szép viszhang felelt,
A leányka lesütött szemében
Titkos estén pár könyűre lelt:

Dús arához gazdag vőt keresnek,
Holdvilág a koldus énekesnek!

Elkiséri régi indulatja
Bánatával a barát felé;
Jéghideg szó s pillantás mutatja:
A nagy urban társát nem lelé.
Hol hajlongó álorczák repesnek,
Maradása nincs az egyenesnek.

Érzi lelke minden idegével,
Nem tetézi áldás nemzetét,
Önmagában küzdjön ellenével,
Vagy reménye fáját zúzza szét.
Zeng a dalnok, szélbe vész az ének,
Mennydörgés kell alvó nemzetének.

Járt az élet fényes csarnokában,
Volt az élet mély redőiben,
Mit dicsően álmodott magában,
Testesülve nincs sehol jelen;
Mint fenyű a bércznek homlokán,
Nyúl ki lelke szebb idők után.

CS. LAKODALMÁN.

Csengett közöttünk többször a pohár,
De szebb helyen aligha, ugy-e bár?
Mint most, midőn zajgó remény után
Nyugton megállsz szép hölgyed oldalán.
Elhamvad a szív és korán kihül,
Ha ott benn hagyjuk árván s egyedül:
Tiednek már jutott meleg kebel,
Mely folyton égő lánggal tartsa el. -
Betelt a szó, mit felfogadtam én
Még ifjuságunk hangos reggelén:
Hogy kit szived hű társul meglele,
Karom vezesse el oltár fele,
S minthogy dalosnak hívnak engemet,
És költő álom nélkül nem lehet:
Kedves menyasszony, ott a szent helyen
Jövőtök álma játszott én velem;
A költő álma gazdag s ragyogó,
Legyen belőle még dicsőbb való!
E vágyra lelkem föl-fölgerjedez.
Most a pohárnak jó hangzása lesz.

ÍVTARTÓK SZÁMÁRA.

Házba jártam íveimmel,
Nézze más hogy éri!
A magyart a sült galamb is,
Hogy lenyelje, kéri.

Többi közt, mit, hogyha tetszik
Majd még elbeszélek,
Szép menyecske közelébe
Vitt a honfilélek.

Honn találtam, föl-fölásít
Hosszu férje mellett,
Ezt a hosszú, nem nagy embert
Ostromolni kellett.

Mondá: a magyarnak nyűgöt
El nem szenved vére;
Ki ne gondolt volna akkor
Füstös levelére?

Néki az szabadságának
Csonkítása volna,
S mégis megvolt! ünnepelje
Baranya, meg Tolna!

Neje, kiben úgy se biztam,
Rögtön megígérte,
S én bolondos örömemben
Megcsókoltam érte.

A kis angyal, a nagy ördög
Erre csak elhúledt;
Gondolám: most védelmezz meg,
Oh védegyesület!

Tudja isten, csak nem bántott;
S én a dolgot híven
Mások szép használatára
Dallá kerekítem.

HEINE UTÁN.

I.

Tanácsot adtak, a mennyit lehet,
Szórtak reám ezer dicséretet;
S mondván: csak váraкоzzam még kicsit,
Sok megígérte pártolásait.

De annyi pártfogásnak közepén
Bizonyynal éhen haltam volna én:
Jött végre jó fiú, szívvel teli,
Ki ember módra gondom viseli.

Derék fiú; ő nékem enni ad!
El sem felejttem jó indulatát!
S hogy meg nem csókolom, csak egy az ok,
Mert e derék fiú - magam vagyok.

II.

Mulattam volna nálad,
Körüled lenni jó;
De sok levén a dolgod,
Te elfutsz, kis bohó.

Mondtam, hogy birtokodba
E lelked engedem:
Te arra föl kacagtál
És bókot csapsz nekem.

Sőt még továbbra vitted
Szerelmi bajomat,
Végcsókod megtagadván
A búcsuzás alatt.

De mindezért fejembe
Nem löhetek - beh kár!
Mert mind ez, édes! egyszer
Megtörtént rajtam már.

III.

Oh bár szívem keserve
Egy szóba omlanék,
Szelek szárnyára adnám,
Tovább röpítenék.

Hozzád vínnék, te kedves,
A bánat nagy szavát,
Hogy mindenütt e hangot,
És mindig hallanád.

E szó, ha zárva pillád
Az éji nyughelyen,
Legmélyebb álmaidba
Üldözni megjelen.

BETEGEN.

Tudom, hogy e ház népe közt kisírtan
Kezet kulcsolnak elhunyt emberért;
E dalt halottjelentő lapra írtam,
A gyászbetük között épen kifért.

Menése lassu a vak éjszakának,
Amott tán röppenőnek mondanák,
Hol utcán túl tanyát ütött magának
És vígadozva lejt az ifjuság.

Míg képzetem majd a kigyúlt teremben,
Majd ismét a halottkamrán vezet:
Úgy rémlik, hogy földobogó fejemben
Élet és halál szorítanak kezét.

AZ ÉLET ZÚG...

Az élet zúg, énekre nem figyelnek!
Magyar dalostól a szerencse fut,
Szép gyöngyeért az összetört kebelnek
Nem fognak adni szívet s koszorút!
Mióta dal fogamzik kebelemben,
E rémes szó minduntalan kísér,
És metsző hangon egyre gúnyol engem:
Virágtalan lomb a sötét babér!

Hirdessetek ki hitvány álmodónak
S riaszszatok föl pillanatra bár:
Szemem lezárom rögtön annyi jónak,
Egy kedves álom folytatása vár.
Forr, küzd az ember, gondot váltva gondon,
S az életüdvből részt ohajtva kér;
Én bírom részemet s korán se mondom:
Virágtalan lomb a sötét babér!

Az élet zúg, énekre nem figyelnek!
De láttam én már szemben harmatot,
A mit lengése közt a dallebelnek
Szívek derengő éje hullatott. -
És láttam újra vígadozni népet,
Dalló ajakkal jobban összefér;
Gunyolni akkor hozzám egy se lépett:
Virágtalan lomb a sötét babér!

Mondjátok el kincsszomjazó szívűnek,
Magyar dalostól a szerencse fut!
Csapási engem földre ugy se tőnek,
Megállom én, ha kell, e háborut.
Enyém a mindenség zenit-, naddirja,
Meddig szívemnek szárnycsapása ér!
Hadd mondja el, ki pár göröngyét birja:
Virágtalan lomb a sötét babér!

Az élet zúg, de dalra még figyelnek;
Hadd fusson a szerencse, hogyha fut!
Szép gyöngyeért az el nem tört kebelnek
Lesz még, ki adjon szívet s koszorut.
Aggó barátim, hagyjatok már engem!
Hívén, hogy lelke jobbra tér:
Nem lesz, ha lenne egykor fürteimben
Virágtalan lomb a sötét babér!

FANNI ÉS KÁRMÁN.

Vad parancsok ellenére híve lett;
Fészke ing a tiltott szerelemnek,
Mint galambé omladék felett.

A vihar jött és a fészek porba hull; -
Messzeverték párját a galambnak,
Búgni eltűnt boldogságirul.

Kínban ért egy öreg ember új tavaszt;
Minden ágon vissza tud virulni,
A mit őszkor a szél leszakaszt.

De nem így a temetőnek fáin közt;
Vissza nem kél álmiból leánya,
Nem hajt lombot sírján a kereszt.

AGGLEGÉNYI HANGOK.

Más házi népem nincs az ég alatt:
A toll, meg én ma szépen honn maradt;
S ha rajtok szunnyadás nem könyörül,
Egy hosszú estén lesznek egyedül.
Bizony, bizony sovány kis társaság!
Nem úgy kereng, mint illik, a világ!
Hisz még a tollnak is jobb sorsa van:
Sötét borában úszik untalan; -

Hiába szüretelt számomra Mád,
Az orvos ím csak lányha nedvet ád.
Betegnek kedvet pipa sem csinál,
Dologtalan cseléd most s zugban áll.
Szép könyv se kell, mulasson más vele!
Ma önkényt összehull nyílt levele.
Tán verset írnék? egy van a mi bánt:
Nem jó a dal naponként egyaránt;
S ki jó kedvében rosztat zenge már,
Mogorva kedvvel jót hiába vár!
Mint árvaságom így elképzélem,
Beszédes arczczal leng egy kép felém,
Nem oly sugárzó bár, mint ő maga,
E lélek hajnal- s alkonycsillaga,
De nincs körülöm többé pusztaság,
Csak úgy kereng, mint illik, a világ!
E méla ház ki fog vidulni majd,
Ha benne agglegényszív nem sohajt:
Pár hó után az isten jót ha tesz,
Hamiska főköttős lakója lesz.
Hadd töltsön akkor a bú nagy pohárt,
Ketten megiszszuk, és így meg nem árt.
Az élet tenger, föl-fözlúg viharja;
Két szív ha összebú: egymást takarja.
Vidult kebellem így merengek én
A fiatal, de mégis agglegény,
És szállni küldöm kedvesemhez át
Vágyó szívemnek vándormadarát.

TÁVOLBÓL.

Ti köztetek már régi szó,
Hogy énekes
Szerelminek örökre uj
Oltárt keres.

Hogy szétcsapong mindenfelé,
Mint lenge nád;
És bőkezűen szorja el
Szívét, dalát.

Téged, tudom, dalosfiúd
Bár merre kel,
Be nem borít e gondolat
Felhőivel.

De hogyha tán, de hogyha tán
Kis árnya bánt,
És kétkedés fakadna a
Költő iránt;

Habár dicső álmodni hírt
És zöld babért,
Pihenni hagynám lantomat
Szerelmedért.

PETŐFINEK.

Kedvesét a téli földbe tették!
Jőnek majd ezer vigasztalással
Kik a vidám dalnokot szerették.

Mit a bánat kebeledbe vése,
A sebet még fájóbbá szakítja
Annyi szónak tépő érintése.

Özvegylelked kínját orvosolni
Néma ajkkal jönék én tehozzád
Karjaidba - sírván - átomolni.

KETTŐS TALÁLKOZÓ.

Zöld köntösében rózsza áll, mint szerető,
Piros két arcza lángol leple közzül,
Vágyó sohaj fuval lehelletében,
Az esti szél találkozóra jó.

A röpkedő suttogva leng elé,
Szelid kezekkel lendít pár levelkén
S virága arczát szépen betakarja,
Miként ha drága kincsét féltené.

Nem bánalak, féltékeny szerető!
Ma én galambodat le nem szakasztom,
Légy boldog, boldog! én is az leszek:
Ma kedvesem találkozóra jó.

TEMPI PASSATI.

»E fiúnak tán két szíve van;
Egyik felhős, más borútalan.

Kikeletszín, mit dalolva fest,
S arcza halvány, mint az őszi est.«

Csak a dalban játszik még velem
Zöld remény, pirosuló szerelem:

Mint madárszó télnek közepén,
Elvirult időket zengek én.

R. P.-NAK.

I.

Liljomtisza gyermek, még te véled
Vágyaidnak csengő szép dalánál
Mint a bölcső, lágyan reng az élet.

Az enyim kifényezett koporsónak
Mondható; felette tört harangok,
A csalódás vad zugásai szólnak.

Bár anyád oltárt ne emlegetne!
Rosz szomszédok bölcső és koporsó.
Mosolyodból kínkaczej lehetne!

II.

Hozzád nem indulat hatalma von;
Megyek feléd, mint elmegyén virághoz
A gyógyuló verőfényes napon.

Tudod, hogy álмам a költőbabér,
És életútja a magyar dalosnak
Gyakorta árnyas rengetegbe tér.

Nem árny közé való ily drága fány!
Ragyogtasd jobb helyen szép koronádat,
Viríts el boldog ember kebelén!

III.

Vagy jőj, oh jőj, ha szíved úgy akarja!
Mellemre tűzlek, ott ha lát a balsors,
Enyhülni fog miattad zivatarja.

De aztán annyi kéj nem lesz-e méreg,
Ha nyughatatlan napjaim harczzajából
Szerelmed békesátorába térek?

Mi más ölen homályba veszne, sejtem:
Tiéden, honleány s művészi lélek,
Hazámat s lantomat el nem felejttem!

LENAU UTÁN.

I. TÁVOLBÓL.

Messze földön tépem itt
Ezt a rózsaszálat,
Lánykám, oh mi szívesen
Volnék véle nálad!
Hosszu úton lépteim
Míg hozzád vezetnek,
Kicsi rózsám oda lesz, -
A rózsák sietnek.
Szív, a szívtől ne keress
Távolabb világot,
Mint a meddig kéz vihet
Eleven virágot;
Mint a mennyiről madár
Füvet hord magának;
S a szellővel vándorol
Hangja szép dalának.

II. VIRASZTÁS.

Csak átvirasztott éjszakán
Van háborítlan és igaz magány!
Ha szellemünk mezője felvirít,
A sürgő nap ráhajtja nyájait,
A legszebbik virágból egyre tépnek,
El-széttaposva száz csirára lépnek;
S midőn a szender tesz le nyájasan
Tündérladikra, mely titkon suhan,
S kormányt ragadva a nagy tengeren,

Mint részeg sajkás álom hajt s viszen,
Nem vagy magán, - a féktelen habok
Szeszélye emberekhez vinni fog,
Emberhez, a ki megbántotta tán
Fájó szived legfájóbb oldalán,
Kinek látása borzaszt, tántorít,
Ismerve a gyűlölség gyilkait,
Kin túlgondolni édes enyhület,
Igy a gyilok mélyebbre nem mehet. -
Egy uj hullámcsapás karjára vesz,
Vivén a multak rejtett öblihez,
Hová virasztó ritkán mélyed el,
Találkozol ifjúkorod reményivel.
Mit ér? fölébreds - kéj s gyönyör helyett
Vérezni látod a gyógyult sebet.
Csak átvirasztott éjszakán
Van háborítlan és igaz magány!

III. TAVASZHÍREK.

Szelid lebel vonúl a légen át,
Koldúsgyerek hoz első ibolyát.

Beh szomorú, hogy szép idvezletét
Az uj tavasznak inség hordja szét!

S én zálogáért áldom a tavaszt,
Hogy a nyomor kezében küldte azt:

Jobb kor felől tavaszhiért így viszen
Utódainknak a sötét jelen.

BOLDOG ZSARLÓ.

Tombolva jársz könyázott úton,
Vigyázz, vigyázz, hogy a kaczer szerencse,
Mely most hű nő gyanánt karjára von,
Adott szavát gunyolva meg ne döntse.
Álboldogságod bármi szépre nő meg,
Piros rózsája könnyen elvirít;
Kezedtől sujtott annyi árva szivnek
Megásott földén iszsza nedveit.
Derék szivén ha felhőt felleg úz:
Kigyúl az oszlató, az égi tűz
A tiszta öntudat sugárban,
S az ébredő vész csillapítva van;
Föléd vonulván a borúlatok -
Sötét lelkedben mennydörögni fog.

TÁRCZÁMBÓL.

Minap egy piczin megyében
Útasember jártam én;
Fekszik a táj ormos erdők
Koszorúja közepén.

Pórveríték nincs kimélve
Síma, rendes útain. -
Bármi vágatón haladtam,
Nyomban ért a honfikín.

Nézhén szellemútaidra
E megyében, úri faj,
Haladásod mindössze is
Mult időkért egy sohaj.

Örömestebb eldöcöghet
Magyar ember Pest felé:
Könnyen szert tesz földi útra,
Ki a lelkit meglelé.

HALOTTAK NAPJÁN.

Bús szívűek temetőbe mennek;
Oh, nekem sem ismeretlen útja, -
Kik szerettek, régen ott pihennek!

Én is, én is emlékezni jöttem!
Gondolván, ha majd a többi mellett
Síri hajlék domborúl fölöttem,

Csöndes fái közt e temetőnek
Dalaimnak meleg ismerői
Engem is meglátogatni jőnek.

Míntha sírhoz nőtt le volna lábam,
Kibeszéltem magam a hallálal
Kínnak, kéjnek rengő ostromában.

Mondám: néma népek zord királya,
Borzadalmas országod mezőin
Szívem eddig nyugtát nem találja;

Oh ne szólíts búcsuzásra, élet!
Szép szavaidból annyi nincs beváltva,
Kora volna még számolni véled!

Álmaimban adtál, s áldlak értte,
Adj a tettben is termő szerencsét,
A remény ezerszer megígérte.

Lelkem és e lantnak zengedelme
Hadd találjon viszhangot magának,
Jó s igazból bő italt az elme.

S majd ha egyszer tiszta homlokomra
»Ember ő és honfi« írva leszen,
Megelégszem; - akkor dönts halomra.

FOGVA.

Hamis egy tőr szépséged, leányka,
Hamis egy tőr, én belé akadtam,
S a sasoktól, kikkel szállni kezdtem,
Lenn a völgyben bűgva elmaradtam.

Most örökké csak rólad merengek,
Dalaimnak tárgya nincs kivüled;
Összefogtad szárnyait képzetemnek,
Hogy azóta tova nem repülhet.

UJ ÉV NAPJÁN.

Te vagy mostan életemnek
Egész láthatára,
Tőled jó az én világom
Éje, napsugára.

Boldogságot istenemtől
Csak számodra kérek:
Ha kihallgat, akkor én is
Boldog évet érek!

KÓRÁGYON.

Lefeküvém, s talán, talán örökre!
Vakon bolyong közöttünk a halál:
Benyúl a gyermek sárga fűrté közzé,
S kirántja gondtalan játékból;
Keresztet ír az aggnak homlokára,
És a kopasz fő estig lekonyúl.

Ember! ha nyolczvan évig elkerülted,
Elébb-utóbb, de bizton rád talál. -
Nem fáradoztam, nincs pihenni vágyam,
Ne ülj le mellém, bűvös altató!
Ugy rémlik: itt van, jőjtek barátim,
Ne hagyjatok, ne hagyjatok magamra!
Lankadt kezemmel el nem úzhetem,
S ha énekére el fognék alunni,
Göröngy közé a sírba hengerít.
Fölkészülék az életviadalra
S ő gyáva békesátort nyit nekem;
Hajózni a jövő tengerében,
Egy szűk koporsó csónakába tesz.
Ki még csak álmodott csaták zajáról,
Ki még csak fente hozzá fegyverét,
Viselhet-e a váltig érdemetlen
Ifjú fején győzelmi koronát?
Még életem növekvő folyamának
Sok ismeretlen gazdag partja van,
Miért ragadjon el már végtelenbe
A sírontúli kétes oczeán?
Én még remélek, és a szerelemnek
Meleg fohászi közt boldog vagyok!
Az égi hit, a csüggedt fájdalomnak
Szelid nemtője meg nem látogat,
Nem jó felém, ígérni jobb világot,
Hová a lélek nyugton lengjen át,
Mint ájtatosnak hű imádkozása. -
Ha válni kell, küzködve válok el
A kétkedés kemény forgószelében,
Mint szertebolygatott kuszált fenyű,
Midőn tövestül a vihar kitépi.
Szelid verőfény néz be ablakon,
Miként ha ő pillantott volna rám,
Ki a tavasznál kedvesebb szívemnek;
Ki tudva azt, minő tövisbokorra
Lett fájó homlokoknak nyughelye,
Aláterítné lágy kezét fejemnek,
Pilláival tördelve könnyeit. -
Igy felvidítasz messze távolodból
A nélkül, kedves, hogy megsejtenéd;
Szép napjainknak visszagondolása
Hüvös lebelkint éri kínaim.
Kigyúlott kínja részvevő szivednek
Oly égetően sütné vissza rám:
Egy hang se érjen szenvedéseimről,
Ne néma sejtés, titkon gerjedő!
Élvezd helyettem is ifjúkorodnak
S a hegy s a völgynek tavaszünnepét!
Reményeink hogy vajjon mi valának,

Szép hajnal-e vagy piros alkonyat?
Csókban viendek választ ajkaidra;
Vagy mondja el neked, ha meg nem élek,
Anyám sírjánál a szomszéd kereszt.

BARÁTNÉMNAK.

I.

Zúgó patakkint omlott ifjuságom,
A part virágit zajjal ölelém;
Hajnalsugárban látszék a jövőndő
S mint tenger tükre ragyogott felém.

De jöttek órák napnál égetőbbek,
Azt gondolám: a hab fővénybe vesz;
Haláli szellő lengett el felettem,
S tán mostan is körültem tévedez.

Ködös homályba fúlt el a jövőndő,
A fényes tengert szinte feledem:
Egy félretévedt apadó folyamnak
Lassú menése sínló életem.

Hová levének a hullámozónak
Hangos robajjal omlott habjai?
Ha fognak-e még egykor a szelekkel
A völgyi mélyben versenyt dallani?

Hogy is feledjem? lásd, ily méla vándor
Valék, midőn találkozám veled,
S gyásznapjaim magányos csermelyébe
Te szórtál egy-két rózsalevelet.

II.

Hogy gyakorta nálatok betérek,
Van, tudom, van arról szó elég;
Ők, a tarka színhagyó ledérek,
A fehért is azzá festenék.

Megszerettem kis köröd világát,
Mint ki útban árny alá betér,
Mint a kit megrengetett a tenger,
S néha néha nyugodalmat ér.

Kikeletjét szerető szivednek
Birja férj, a nálam boldogabb!
Mit körüléd, kedves asszony, érzek,
Egy mosolygó, nyájas őszi nap.

III.

Mint a gyermek futva jó el új játékszerével:
Ugy futok be én tehozzád szívem örömevel.

Mit vigyem szét, mit mutassam künn az embereknek?
Ritka gyöngysort más nyakán ők látni nem szeretnek!

S bánatom ha néha néha mély hangon kizengem,
Mintha rémek éje volna, odahagynak engem.

A mióta zendül e lant jó és rossz időben,
Nem felelt rá senki nálad, senki rezzenőbben!

EICHENDORF UTÁN.

I.

GYERMEKEM HALÁLÁRA.

Távolból óra hangzik,
És nagy-későre jár;
Mi bús a mécs világa,
Kis ágyad vetve már!

Csak a szelek keserve
Zúg még a ház körül;
Kilesve, fölfigyelve
Ülünk benn egyedül.

Ugy rémlik, mintha ajtón
Kopognod kellene,
S mint ki csak tévedeztél,
Fáradva térni be.

Bohók, szegény bohók mi!
Homályos éjeken
Alant mi tétovázunk,
Te honn vagy gyermekem!

II.
UTÓHANG.

Azt álmodám: pihentem
Apámnál ház előtt,
S vidámon el-kinéztem
A régi völgyre szét.
A lég szelid lebellel
Kapkodva lomb után,
Játszván virágpehelyel,
Azt elhullatta rám.

Fölbredék, és erdő
Szélén kibútt a hold,
A sugarában fürdő
Táj mások honja volt;
És a mint megtekintem:
Virágim pelyhe dér;
Havától a táj, fürtöm
A kortól lett fehér.

ISTEN VELED.

I.

Visszatámad a lejárt idő!
Hogy ki nem halt mindörökre multam,
Kötve hinném, ámde megtanultam.
Visszatámad a lejárt idő!

Barna fürtök voltak kedvteléseim!
Árnyat adtak szemsugárok ellen,
Gyönyörű fej nyugodott e mellen.
Barna fürtök voltak kedvteléseim!

Hullócsillag a legszebbik óra!
Engem is csak ilyen végzet ére...
Leng a fürt, de másnak örömére.
Hullócsillag a legszebbik óra!

A mi volt, az el nem halt örökre!
Nyugszik ismét ékes fő e mellen,
Fürtök óvnak szemsugárok ellen.
A mi volt, az el nem halt örökre!

Visszatámad a lejárt idő!
Nem siratlak versben, barna multam,
Szőke kedvesemtől dalt tanultam:
Visszatámad a lejárt idő!

II.

Elszáradott virágot tart kezem,
S merengve nézek elhalt levelére,
Midőn te rólad, lenge asszony,
S szép napjainkról megemlékezem.

Elszáradott virág a mult idő!
Könyezzen bárki más a hervadóra,
Nem rejtem el szívemhez, eldobom -
Hisz még körülöm annyi rózsza nő!

Rád nem pazarlom - drága kincs az ifjuság,
Bánatba nem fulok szeszélyedért:
Emlékezet helyébe van gyönyör,
A holt helyett van eleven virág.

Játszó kezed szívem nem tépi szét!
Lesz még az életkertnek liljomszála,
Mely oda hajtsa, hol te pihenél,
Örömkönyektől harmatos fejét.

HÁZASSÁG ÉS RITORNELL.

Esküdtem többször már, mióta élek;
Tanú valék és ügyvédnek csufolnak;
Van mégis egy, mitől remegve félek:

Szerelmi lánczok szent megesküvése.
Hiába mondják, hogy megadja árát,
Ki házasságnál napról napra kése!

Okos, ki azt ritornellnek nevezte:
Rímelve két sor, vajha harmadiknak
A házi jó barát ne állna közte.

TRIOLETTEK.

I.

Évek óta, a mint látom,
A boristen nem barátom.
Jó szürettel hiteget
Évek óta, a mint látom,
Őszig biztat engemet:
Lesz elég! - nincs inni gátom,
S pinczém telve nem lehet
Évek óta, a mint látom.

II.

Tudom én már, hogy miképen
Jártam meg oly czifraszépen:
Dalaimból foly az átok.
Tudom én már, hogy miképen.
Drága szépek, olvassátok;
Bordal egy sincs köztök épen,
S meg nem szűnök írni rátok,
Tudom én már, hogy miképen!

III.

Sándorkám,³ ez úgy-e jó lesz?
Te már a bor istenéhez
Énekeltél eleget;
Sándorkám, ez úgy-e jó lesz?
Vedd át szőlőkertemet!
Néked már talán csak kedvez,
S gazdag emberré tehet.
Sándorkám, ez úgy-e jól lesz?

PULSZKY FERENCZNÉHEZ.

Van egy csillag, van a magas égen,
Ragyogóbb volt pillantása régen.

Fénylik ismét és lobogva indul,
Mintha meggyúlt volna vágyainktul.

Ez a csillag a hazának őre,
»Lesz!« van rája írva és »előre!«

Csillagunkat férjed hűn kísérte:
Boldogítja földi csillag érte.

PÓRGYERMEK KERESZTELÉSEKOR.

(Pólyáiba.)

Vajha egykor látni fogjam,
- Majd ha férfi lesz e gyermek -
Egy dicső hon épületjét,
Hol ma csak romok hevernek!

---

³ Petőfi Sándor.

Vajha egykor látni fogjam
- Majd ha férfi lesz e gyermek -
Hogy a születés bünéért
Embert többé nem gyötörnek!

A szabadság legyen erdő,
Árnyat messze földre vessen,
Róla lombot süvegéhez
A szegény nép is tehessen.

Ki ily lombot hord kalapján,
Nem szédül a rossz időben,
Mint győzelmi jelt a harczból,
Haza hozza vérezően.

Vajha lássam! és ha látom:
Nyiljék meg a sír alattam;
Én az élet fáradalmát
A halálnak jól eladtam!

HADD HUHOJON.

Hadd huhogjon a pulyák seregje,
Kik az ismét síkra szállt magyarnak
Az enyészet cziprusán kívül más
Pályalombot fűzni nem akarnak.

A dicsőség órjástemplomában
Ünnepelni senki sem hivatlan;
S hogyha följut hozzá zászlajával,
A maroknyi nép is halhatatlan.

Nem vagyunk mi népek istenétől
Megvetett és elfelejtett árvák.
Dicsőüljünk! és a népdicsőség
Kapuit számunkra is kitarják!

GONOVSKY PÁLNAK.⁴

I.

Röpke vándor, hullámok lakója!
Kit ringatva hord az oczeán,
Csendül-e még szépen a magyar szó?

---

⁴ A fiumei tengerész-iskola növendéke, később alkapitány.

Gondtál-e néha néha rám!
Bár elég van, a kit félretettem,
Én hajósomat el nem feledtem!

Csendül-e még szépen a magyar szó?
A mit írok olvasd hangosan!
Nemde, mintha húznák a harangot,
Mely alatt szülőid háza van?
És te át fogsz melegülni tőle,
Mintha húgod karjaidba dölne.

Igen ő - ő emleget leginkább,
Dalolván, mit tőled eltanult;
Lányi sziven, bármi halkszelíden
Lépjén is, de nyomot hágy a mult.
Ha soká jössz - így hallám nevetni, -
Még végtére mást fog megszeretni.

Ő ha kezdi, rögtön összeállnak
A fiúk, aztán az öregek;
Ha belépek, hangos a multság,
Gondolom, hogy összevesztenek:
És örülnek a mogorva télnek; -
Rólad akkor még többet regélnek.

Jó fiú vagy; én azért emeltem
Ily előre a kicsin falut,
De még egyet majd el is feledtem:
A kis csermelyt, - ez rohanva fut,
Szép hajódat vinni kedve támadt,
Tengeren keresve jár utánad.

II.

»Hát a többiek mivé levének,
Kiket otthon melegen szerettem?
Mint a könnyü felleg kél s enyészik,
Szállnak olykor képeik felettem.

De ily felleg tán hogy kipiroslik;
Szélén tán hogy meg lesz aranyozva
Dalaidnak lobogó tüzenél?
Költő, gyújtsd meg! ez gyönyört okozna!«

Korod társai hogy mivé levének?
Az ifjúság, mely föllengve jára? -
Ábrándjában Prometheus az ember,
A valóság jármot húz nyakára!

Járnak ők göröngy között, ki fából,
Ki aranyból készített igában;
Egyik lomhán, ostorszóra, - másik,
Hogy urának tessék, szaporábban.

A magasztalt nemzedék reménye
Lombozat volt, melynek nincs virága;
Sőt kiben még sarjadó a lélek,
Jön a többi és korán lerágja.

Ámde látnál olyat is, ki földi
Jobb felével a szellemnek áldoz,
S méltó rá, hogy fölszenteltetésre
Oda álljon Washington porához.

III.

S én, hol összetaposott föld,
Poros utcza annyi lélek,
Virágmagot mertem vetni,
A hazának lanttal élek!

Hozzanak pár zsenge bimbót
A jövő dálnokának:
S e napokról elfelejti,
Hogy sötét napok valának.

Csak már egyszer hölgyeink közt,
Induljon meg a virúlat:
Annyi lobogó virágtól
Még a dudva is kigyúlad!

IV.

Byront! Byront! ne engem, jó fiu;
Én tompa kard vagyok, ő háború.

Ha olykor tengered makacs nyugalma bánt,
Száguldd be sajkaként e költőoczeánt;

Hulláma reng, hulláma mély, hulláma végtelen!
Hajnalsugárban szép, de még dicsőbb vad éjfelen.

S ki benne mélyen lemerül a ritka gyöngy után:
Keblére vonja kétkedés, e vonzó habléány.

Barátod ilyen rengetőn nem énekel,
Számodra könyvem miért is küldjem el?

De vedd! hisz egy hű szívnek vére, és
Hazád egéből harmatcsöppenés.

KIS FALI ÓRÁM...

Kis fali órám éjen át
Szünetlenül ketyeg
Ha elnémúl veréseivel,
Rögtön felébredek.

Azonnal is hozzá futok,
Kikérdezem baját,
És régi kedve visszatér,
És újra hangot ad.

A szív, a szív! véletlenül
Ha egyszer így eláll -
Föltámadásig ápolót
S új hangot nem talál.

LEÁNYDALOK.

I.

Mondják, csupa bánat
Az a szerelem:
Ugy, oh boldog isten,
Irgalmazz nekem!

Én aligha nem e
Bajban szenvedek!
Hát ezentul én is
Bánatos legyek?

Nem oly veszedelmes
Ez a szerelem;
Hisz mióta én a
Kedvest ismerem:

- Kérdezzétek tőle,
Maga mondja meg, -
Mindig édesebben
S többször nevetek!

II.

Szeretem, ha zongorához
Ülni kérnek...
Azok a sok csevegések
Mit sem érnek!

Ne feleljek minden szóra
Ritka-szépen,
Azt mondják: szerelmes ez, vagy
Büszke épen!

Leülök, s mig zongorámnak
Húrja zendül:
Föl se nézek - álmodozván
Kedvesemrül.

III.

Gyönyörű kis tarka szegfű!
De ő messze földön!
Mit se szúrok most hajamba,
Szebbet majd ha eljön.

Van egy halvány troubadourom,
Üldöz mind halálig;
Régen mondtam, hogy belőle
Még poéta válik!

Annak a bús epedőnek
Túzöm gomblyukába,
Hogy ne írt legyen nevemre.
Annyi dalt hiába.

ÖREG EMBER ŐSZSZEL.

Megsárgult a temetőben
Ákáczfáim lombozatja:
Merre fű az őszi szél, hogy
Nem ragadja, nem ragadja?!

Én a multak temetőjén
- Annyi kedves sír alattam -
Nyughelyén szeretteimnek
Ákáczfának fönmaradtam.

Megsárgult jó s rossz időben
Életemnek lombozatja:
Merre fű már a halál, hogy
Nem ragadja, nem ragadja?!

BÉRCZ ALATT.

Vad fiú tanyáz ott fenn az ormon,
Hol szédítő magasan,
Örök hóból
Szép-fehéren vetett ágya van;
Tört ragadva a magasról
Öldökölni gyakran eljő -
Neve v i l l á m, anyja f e l h ő.

Anyja özvegy - jár sötét ruhában -
Soh' se' hagyja a fiút magában,
Elunottan
Ő kivillan,
Égő üszköt szórva széjjel;
És az özvegy, mert a földet szánja,
Tompá hangon fölsikolt utána.

ELALUDT.

Elaludt a tónak ringatója,
Elaludt az esti szél,
Nyugszik a hab szőke kedvesével,
És hogy boldog, arról nem beszél.

Elaludt a lélek ringatója,
A zajongó gerjelem,
Szép fejét lehajtva kebelemre
A leányka, némán ül velem.

E haboknak, majd ha fölriadnak,
Virulóan int a part: -
Szirt van ott, kopár szirt, a lemondás,
Merre vágyink hullámszája tart.

NÉHA ÉN...

Néha én oly rögtön elborúlok
S napsugárt szemeidben sem lelek;
Elhullván a vidám kedv körültem,
Mint letépett rózsalevelek.

Oka ennek nincs te benned! akkor
Vad hiéna jár szivem felett:
Akkor elhalt órák temetőjén
Sírokat bont az emlékezet.

RÉGI POHÁR.

A kamrának valamely zugából
Hozták el e régi poharat;
Ott hevert az, nem tudom mióta,
Betemetve pókhálók alatt.

Bort belé a bornak legjavából!
Csengjen újra a föltámadott!
Annyi szomjas, komor év után hadd
Lásson ismét egyszer víg napot.

Eltört az, ki egykor töltögette,
Túl nem élvén hitvány üveget, -
Czimboraím, csókot a gyönyörnek,
Mely maholnap özvegyünk lehet!

Czimboraím, csókot a gyönyörnek,
Míg enyelgve karjainkba dől!
Mi az éjt itt vígan átdaloljuk -
Temetőben füttyörész a szél.

Kézről kézre hát a billikommal!
Csengjen újra a föltámadott!
Annyi szomjas komor év után hadd
Lásson ismét mámoros napot!

AZT HAGYJÁTOK...

Azt hagyjátok, a kit szíve elhagy!
Ő talán felhőtlen láthatár,
De az ember téli szép napokban,
Nap ha nem süt, dideregve jár.

Azt hagyjátok a kit szíve elhagy!
Áll a ház, de nincsen tűzhelye:
Jó lakói rég kiköltözének, -
Éjfelenkint rabló jár bele.

HOL A HIRHEDETT...

Hol a hirhedett nagy Alpeseeknek
Tükreül a genfi tó ragyog,
Raknak ékes tündérpalotákat
Honfelejtő gazdag magyarok. -

Néma parton pár halászvityilló,
Mit gyakorta a hullám leront;
Sajkát, gyermek! s hívd elő apádat,
Csónakázzuk át a Balatont!

ÉLETEMBŐL.

I.

Jó annak, kit saját kis lakhelyén,
Szép háziasság enyhádó körében,
Nem háborít a csevegő remény;

Kinek kalandor vágya hazatért,
S karján a messzejárt tapasztalásnak
Valót cserél enyésző álmakért.

Lágy női csók a napi gond után,
Egy-egy betelt szó nemzetünk ügyében,
Sok álmainkért nem elég-e tán?

II.

Elég, elég; de nekem nyugtalannak
Nincs tűzhelyem, pár égő szív körülé,
Bár legszebb évim eltemetve vannak.

Kedves kezén a játszi képzeletnek
Az életúton tétovázva járok
S meg nem pihen, kit tündérek vezetnek.

Mikor, mikor lelem meg már tanyámat?
Legszebb valókon nem látok zománczot,
Szivemnek mindig új s új álma támad!

III.

Szent képzelet, vedd vissza, a mit adtál,
Pár egyszerű dal volt egész kegyelmed;
És add meg azt, mit értte elragadtál!

Kedvelt fiú tenálad úgy se' voltam,
S talán, miként sok jobb is e hazában,
A néma légnek hasztalan daloltam.

De nem, oh nem, hadd zengjek bár a légnek:
Szent képzelet, vezess, ne hagyj magamra!
Legboldogabbak, kik tüzedben égnek.

LANTRÓL ÉS VIRÁGBOKORRÓL.

I.

Fiatal leányka, szived
Zöldelő virágbokor,
Mire mint kelő tavasznak
Napja, süt az ifjkor.

Csöndesen virúl magában...
Nem, nem így lesz ezután:
Szerelem lesz e bokorban
Bánatöntő csalogány.

Lányka, lányka! majdha benne
Zengni fog e fülmile:
Bú- s gyönyörtől a bokornak
Harmatos lesz levele.

II.

Lant a szived lányka, lant, mely
Angyalkézbe illenék!
Halkan hangzik örömidtől...
Legjobb húrja néma még.

Rajta még a szerelemnek
Arany húrja nem beszél:
Bár ne verje durva kézzel,
Egykoron a szenvedély.

Szép e dalnak vad zenéje!
De viszhangja: kárhozat; -
És dalának viharában
Az arany húr megszakad.

III.

Te leányka álmodoztál;
Mit is mást, mint szép tavaszt;
S a költőnek aggodalma,
Mint harangszó, fölriaszt.

Lantról és virágbokorról
Mondván néked éneket,
Mély sötét felhő az égen
A mosolygó táj felett...

Kikeletkor a borúlat
Villám nélkül elvonúl...
Ébredj, ébredj, szép valóra
Földi boldogságomúl!

A HEGYEBŐL.

Tant le peuple est infortuné!
Béranger.

Bor, szerelem, barátság éneklője -
Babéromúl zöldelvén a remény -
Míg érte jobbom honfi kéz szorítja,
A négy folyam közt dallal járok én.
Mi az? a billikom csengése közzé
Kesergő hangot hoznak a szelek...
Kiált az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezesselek!

Pár villogó szem igéző hatalma -
Pár vitorabb szó hölgyem ajakán...
S e szív, keblem borongó remetéje,
Mint gyermek fut örömlépék után.
Víg szeretőmnek dalolása közzé
Kesergő hangot hoznak a szelek...
Kiált az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezesselek!

Tudjátok, túl a lebegő pacsirtán,
Mint függő kert virúl a képzelet;
Onnan, ha földön nem talál virágot,
A költő gazdag bokrétát vehet.
A függő kertből nem tépek virágot,
Alant is nőnek czipruslevelek...
Kiált az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezesselek!

Jőjj el velem a kunyhók emberéhez,
Meleg tanyákon zajgó boldogság!
A bérce körül, mely nemzetünket őrzi,
Pusztulnak a meghidegült tanyák.
Megvert sereg gyanánt el-szétvonóulnak
Éhség elől futamló emberek...
Kiált az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezesselek!

Kimegy a gazda búsan az erdőbe,
S nem hoz a házba többé tüzelőt -
Fenyőkeresztet hoz a temetőbe,
S botot, minővel nem járt ezelőtt.
Az új koldusnak búcsúzó szavából
Nehéz sohajtást hoznak a szelek...
Kiált az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezesselek!

Regényes bércek szenvedő lakói!
Nem szórhatok közétek aranyat;
De merre szív van, s boldogabbak élnek
Elszórom e dalt és fájdalmamat.
S ti boldogabbak, majd ha könnyörültök
S örömhangokkal jönnek a szelek...
Megáld az inség, hogy a Kárpátokhoz
A részvét karján fölvezettelek!

PENDŰL A FEJSZE MÁR.

Én fiatalnak nevezem hazámat;
- Mondják ugyan, hogy régen született -
De ki a koporsóból lábra támad,
Megérdemel tán még új életet.
Az ifju nemzet, gazdag, képzeletben,
Fejünk felett sok léghajó megyen -
De peng a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

A szűk öbölből majd ha útra mégyen,
Hirdesse fennen, merre csak halad,
Ágyúinak rivalgó bömbölése:
»Ez sikra szállott nemzetöntudat!«
Hirdesse, hol majd árboczrengetegben,
Mint ifju sarjadék, ki megjelen.
Pendül a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

Oh! jó lesz, jó lesz a puhult magyarnak
Ez a megedző tengerlevegő!
Kijózanul emésztő mámorából,
És mint a fecske, vígan visszajő.
Nem heverek az őszi pár barázdán,
Ha majd az oczeánt is szelhetem...
Pendül a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

Kiküldjük azt, első hajón kiküldjük,
Ki istenére kételkedve néz:
Hisz nincs a szívnek jobb keresztelője,
Mint a villámos tengeréji vész.
A ronda gőg, az elvakult hiúság,
A cifra inség, mind, mind, ott legyen...
Pendül a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

Kiküldjük azt, első hajón kiküldjük,
Kit a szabadság szárnycsapása sért,
S nem tudja, hogy a boldogság kezétől
Bélyegzett szolga nem visel babért.
Hogy csak a jognak meleg sugarában
Nő nemzetegység, polgárérzelem...
Pendül a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

És a dalos, ez elkopott zarándok,
Költészetének hozván italát,
Több szíveket lel majd az áldomáshoz,
Honvágy sugallván ígésző dalát.
Hullám közé, hol Byronok teremnek,
Isten veled mosolygó kedvesem...
Pendül a fejsze már és a magyarnak
Hajója lesz a tengeren!

VÁNDORKÖNYV.

RÜGEN SZIGETÉN.

I.

Szégyenlős halászleányka,
Csillogó sugáralak!
Jöszte, jöszte, térdeimre,
Jöszte, hadd ringassalak.

Ringadozz a méla dalnok
Karjain, bohó leány,
Mint a harmat, mint a harmat
Csöppje éji violán.

De te olyan hallgatag vagy,
Le-lesütöd szemeid;
Tudom én mi, tudom én mi,
Tudom én, mi háborít.

Volt-e zengedelmes ajkad
Oly piros-szép valaha? -
Csókolódtál álmaidban,
Csókolódtál éjszaka.

II.

Alig értem, lányka, csevegésed,
Zavaros hang ez a nyelv előttem,
De én tőled mégis annyi, annyi
Gondolatot dalaimba szőttem.

Minek adtad ide a virágot,
Mely pihent volt keblednek havában;
Elbeszéli nékem a virág, hogy
Mit beszélget a kis szív magában.

Hallgatódzott ez a csalfa szegfű
S fájdalom, végtére is kimondja...
Ennek a szerelmes madárnak
Nincs te reád semmi, semmi gondja.

III.

Haragos vész morog a vadonban;
Míg a felhő kissé szerteszéled,
Hadd maradjak itt benn ablakodnál;
Olyan édes szembe ülni véled.

De te nyugtalan vagy, szép galambom,
Várod, ugy-é, délczeg szeretődöt,
A vadászt, ki záporos időben
Vakesetből mindig ide téved?

Gyöngyvilágod drága idejéből
Csak egy perczet is elvenni félek...
Megyek, el a zápor ellenébe -!
Isten hozzád, fiatalka lélek!

IV.

Megyek a szénégetők felé!...
Fehér gerle! kormos vityillóban,
Annál szebben, annál ragyogóbban
Tűnsz te majd a költőszem elé.

Ott fogok én verset írni rólad!
A ki lantomat hűségre intse,
Távol van az én szívem bilincse:
És csak ő az, a ki beleszólhat.

Megharagszik, annyi dalt ha lát,
Annyi dalt, mely nem az ő sajátja:
De a lovag majd ha újra látja,
Kideríti csókkal homlokát.

Megyek a szénégetők felé!...
Fehér gerle! kormos vityillóban,
Annál szebben, annál ragyogóban
Tűnsz te ott a költőszem elé.

V.

Sötét az erdő, reszket minden ág:
Felhólován villám lobog felette,
S lángostorával jobbra, balra vág.

Utána suhogó zápor szakad;
Fészkébe mélyed a madár ijedten,
S borít fiára védő szárnyakat.

Én bizton nézhetem e zivatart:
Mevéd tán engem is itt közeledben
Az angyalszárny, mely téged óva tart.

VI.

Isten veled! el-szétvonúlt a vész...
Távozni látom, lányka, szeretődöt;
Lassan halad s mindegyre visszanéz.

Ez egy pár dal számodra itt marad;
Rejtsd el, virágom, megemlékezésül,
Az érthetetlen magyar hangokat.

Ha évek multán eljő valaki,
S megfejti néked értelmét azoknak,
Mint fog a boldog nő mosolygani!

P. EMLÉKLAPJÁRA.

Csöndes éjjel állottam veled,
Szirtfokon a tengerpart felett.
Azt hívök, halk csevegésinél,
Hogy a tenger álmában beszél.
Küzködésben egész napja tölt:
Megpihenni partra könyökölt.
Ezüsttől, mit rávetett a hold,
Fehér, fényes takarója volt.
Hangzott ajkin egy-egy mély fohász...
Nád között a csüllő tétováz.
Csöndes éjjel állottam veled,
Szirtfokon, a tengerpart felett.
Szenderítő volt a hosszú csend...
A te lelked akkor sem pihent!
A te lelked tétovázva jár,
Mint amott a jajgató madár.
Hozzám tévedt komoly idegen!
Szomszédom vagy: sorsod ismerem;
Bár hová fuss megnyugvás után -
Lengyel ember zúgó óceán.

SÖTÉT ÓRÁK.

Átröppenő madár, tűnő vitorla,
A kéj, mely engem olykor-olykor ér:
Fájdalmam, le nem dönthető feszület;
Hajamba ragadt denevér!

A nap ragyog! s én sápadt holdvilágról,
Elhalt keservekről gondolkodom.
Jövel márványleány, hideg felejtés!
Csókold meg égő homlokom.

Avagy, ha nincs menekvés szellemektől;
Hadd lássam kelni sírból a gyönyört,
Hangzása közt föltámadt poharaknak,
Miket kezem tombolva összetört.

Hangzik körülém valamennyi újra...
De most sötét itallal van tele!
Könnyelműség! arany borod kifogyván,
A csalódásnak vére folyt bele.

Boldog szerelmed tündéridejéből,
Ragyogjon vissza rád pár pillanat...
Ragyog, ragyog egész egy piros alkony!
Csakhogy utána csillag nem marad.

Gondolj hazádra, küzdő nemzetedre;
Örvendezz rajta, mily dicsők, nagyok!
Szép hon, barátim, szép hon, Magyarország:
De magyar nemzet még csak lenni fog.

Igy tépelődöm gyakran: míg eszembe
Nem jut valamely régi dal, a mit
Pengő, rivalgó jókedvemben irtam...
Eldalolom, és az - lecsillapít.

ELMONDOGATTAM.

Elmondogattam egyet-mást neki:
Mily szép vidék az én hazám vidéke;
A négy folyamról, Kárpát ormiról,
Regéiről a fényes Balatonnak,
És Aggteleknek vén csodáiról.
Ragyogtatám a puszták délibábját
S költészetünknek délibábjait.
A szép Ilonkát; a futó királyt;
Harmincz nemessel a kemény vitézt;
Szép Márta könnyit; Csörsz király baját;
A szerelemnek gyöngyeit, czipruszát, -
Emlékerőm meghozta habjain.

S ki e habok futását hallgatá,
A kedves lányka meglepetve szólt:
E rövid óra, gazdag óra volt!
És enyelegve ekkép folytatá:

Nem látom én e szép földet soha!
Nóragadáshoz önnek kedve nincs -
S jövődő férjem, az csak otthon ül.

A vőlegény, ki már is szundikált,
E szóra: f é r j, föleszmélt, elpirult,
S tréfás menyasszonyát megsimogatván,
Magyarországba u t a z á s t ígért.
Nem sejtí ő, hogy szép mennyasszonyát,
A vándorköltő mégis elragadta;
E dalba foglalván, honába vitte -
S ezennel itt be is mutatta már.

SIMÚL A PART FELÉ...

Simúl a part felé hab hab után,
S beuszván a csodás tengervilágot;
A part homokján hágy ajándékúl:
Piros csigát, tengervirágot.

Úszom dicső, nagy népek árja közt!
S hullámzajából a vándornapoknak,
Piros csigák, tengervirág gyanánt -
Hazámba dalaim érkezní fognak.

Ajándokát tán föl sem emelik,
S a hab minduntalan partjára ejti:
Le sem hajolnak majd dalom után,
De dalom a hazát még sem felejtí.

SZELLŐ SUHOG...

Szellő suhog a bujdosó körül,
S szét nem ragadja vágyait keblének.
Szél ellenébe is hazámba leng,
Hazámba leng az elsohajtott ének.

Emlékezésúl mitsem hoztam el;
De valamerre tétovázva járok:
Minduntalan körülém zajlanak -
A magyar ég - a zöld magyar határok.

Minden virág, jelenti kedvesem;
Minden pohár bor, egy-egy czimborámat;
Apám-, anyámat minden sírkereszt;
Az eltapodt út - eltapodt hazámat.

DICSÉRITEK...

Dicséritek borát Tokajnak,
És Körmöczbánya aranyit:
Beszéljetek már, büszke népek,
Uj napjainkról valamit!

Bor, bor vagyunk mi, mely sokáig,
De nem hiába háborog;
Fortjon ki csak! még illatától
Zsarnok s bitang szédülni fog.

És rejt e nép, bár századoknak
Átkából nőtt sziklák alatt,
Balsorsa mélyén, a jövőndő
Számára - tiszta aranyat.

VIDÁM VALÉK...

Vidám valék a bucsuzás alatt,
Miként a húr, mely zeng, midőn szakad.
S míg vágyaimnak szárnya csattogott;
Nem hallhatám a rezgő bánatot.
Kihallik immár, - csengő hangja lett:
Hazám isten veled!

Nem állhatok meg véghatárodon,
Mert a hajó két izmos karja von.
Körülem alvó vándornép hever -
Csak a hajó s a dalnok szíve ver.
Éjféli szellem az emlékezet...
Hazám isten veled!

A kora sírból kel s ölembe jó,
Elhalt menyasszonyom, a múlt idő.
Hajában koszorú, a mely pihent vele:
Ifjukorom letépett levele,
Meghervadt dalaim, virág helyett.
Hazám isten veled!

Egy kézszorítás, egy hideg mosoly
S a múlt időnek árnya szertefoly.
Van még te benned eleven ajak,
Kinek számára dalaim hangzanak;
Van sorsomért könyörgő szeretet, -
Hazám isten veled!

Ki messze jár, lel boldogabb hazát,
S fájó haraggal gondol vissza rád.
Dicsőséged megvénült óriás,
Ki önmagának síri gödröt ás
S kivész, hahogy nem hagyna gyermeket, -
Hazám isten veled!

De ismerek én tőle gyermeket,
S ebből hatalmas ferfiu lehet!
És nemzetegység, nemzetboldogság
Leendenek a piros unokák:
Szabadságnak hívják e gyermeket.
Hazám isten veled!

RÖPPEN A GÉP...

Röppen a gép csörtető robajjal,
Vasbilincsből szárnyat önt az ész!
Még egy hangot küldenél utána -
Röppen. Hangod levegőbe vész.

Halvány gyermek! messze láthatáron
Pont van. Ott keresd kedveltedet!
Kinek ajka tán e pillanatban
Csókjaidtól még forró lehet.

Röppen a vas csörtető robajjal!
Mintha nyögné nagy bűnbánatát,
Mind azért, mit bitorlók kezében
Vétkezett több ezredéven át.

KI ALKOTÁ...

Ki alkotá e bűvös szárnyakat,
Mik a térségen át nyilalva visznek?
Ki szabta meg a légnak útait,
Hogy tudjanak, kik kételkedve hisznek?

A szellem az, a föld első szülötte!
S van nyomorúlt,
Ki még ma is taposni mer fölötte,
Az elvakult.

Rákényszeríteni véli őt talán,
Hogy a nagy mester járjon - taligán
Csak tűz, csak tűz a szellem óriása.

Egykor kemény vihar lesz szárnycsapása,
Lerázza majd, mely rája ragadott,
Mint utczaport, a vén gyalázatot.

IDE ÉN...

Ide én, a mint ezt látom,
Toronyőrnek jöttem el:
Fecskefészek lesz lakásom -
Nincs alant számomra hely.

Gyönyörű padlásszobám van!
Ablakom felhőkig ér,
S közelében éji dalt zeng
Egy szerelmes denevér.

Háborgasson! hisz alunni
Toronyőrnek nem szabad:
Virasztok - s ha óra hangzik,
Elkiáltom magamat.

Hogy magyar van, úgy se tudják
Itt e túdós emberek:
Legalább pár felriasztott
Sógor hadd tanulja meg!

NINCS A SZÓBAN...

Nincs a szóban istenáldás,
Béke nem borúl reád:
Hogyha ingerlő leány mond
Nyugodalmas éjszakát.

Puha ágyam megvetette -
S a szomszédba lebben át.
Köszönöm kaczer leány a...
Nyugodalmas éjszakát.

Tele lesz e szoba verssel;
Nem kimélhetem falát -
Meg kell énekelnem ezt a
Nyugodalmas éjszakát!

Falra mázolt firkantásom
Holnap majd viszhangot ad
Szidni fogsz. Minek kívántál
Nyugodalmas éjszakát?

MINTHA KIGYÓT...

Mintha kigyót érintettem volna,
Rezzenek, ha karod átölel:
Búsan nézek villogó szemedbe,
S pillantásom földre téved el.
Ragyogása beesett szemednek,
Fénybogár a temetőben.

A remény ezeregy éjszakája
Egykoron neked is tündökölt!
Tudod immár, hogy csak hajnalálom
Volt a kincstár, s mily szegény a föld.
Ragyogása beesett szemednek
Fénybogár a temetőben.

Ára nagy a kora szép virágnak:
Igy halálod lőn a kikelet.
Leszakítva, kézről kézre adtak.
Nem pihentél élő szív felett.
Ragyogása beesett szemednek
Fénybogár a temetőben.

Tán tulajdon jó anyád sziszegte
Rád először: ennek csókot adj!
Nem nevezlek én csalárd kigyónak,
Te csak megmart áldozatja vagy.
Ragyogása beesett szemednek
Fénybogár a temetőben.

UTI TÁRCZÁMBÓL.

TENGEREN.

Hová szakadtál, völgyi repkedő,
Meleg fészkekből a Karpát alatt?
Hullám felett, háborgó tengeren,
Vad éji szél ragadja szárnyadat.
S hová pihenni meghajtod fejed...
Csak száraz árboz az, zöld ág helyett.

Lombsátorokban puha dal terem;
Legyen dalom keményebb, hangosabb!
Ha a szelekkel itt viaskodik,
Tán hogy erőre, hatalomra kap.
Felhő közé borúl az énekes,
Ki villámontó zengeményt keres.

Fris harci ének illik a magyarhoz!
Zengjen buján a heverő olasz:
Fény- s illatoktól mámoros hazában,
Dicső apák dőlt omladéka az.
Ki új időn új hirnevet akar -
Fris indulót harsogtat a magyar!

S zugják maiglan e habok a szent
Hat ezredéves régi éneket,
A föld fiának zengvén indulót
Mióta rajtok isten lebegett.
Zugják a part felé s sziklái át
A szent szabadság dörgő himnuszát.

Minden hab egy-egy küzködő oroslán,
Mely homlokát az éghez emeli -
Tajtékos ajkiról harsogni hallom:
A görbedőt az ég nem kedveli.
Forr, küzd örökkön a nagy tengerár:
Hulláma megpihen - de újra jár.

Uram teremtőm, áldd meg fiadat,
Ne veszsen el szózatja keblemen;
Engedd, habár csak töredékben is
Küzdő népemnek visszazengenem:
Az én hazám zászlóin irva áll:
Szabad jövő, vagy nemzethalál.

DAL A RAJNÁN.

Lorley sziklák zengő leánya,
Aranyhaju csalóka kép!
Éjféli dalaid keserve
Ragad, ragad s örvénybe tép.

Alattam bizton reng a sajka...
Ne is kaczerkodj' énvelem:
Az én hazám szép Magyarország,
S annak virágit kedvelem.

Nem nyúl ki, oh varázsmenyasszony,
Aranyhajad után kezem -
Gondolván hollófeketére,
Távol vagyok, emlékezem.

De ő, de ő tán rám se gondol,
Elhajlott tőlem azalatt -
Oh nyisd meg akkor csolnakomnak
Örvény alatti házadat.

Visz a folyam... meg nem nyitottad
A vészes hullámpalotát:
Repül e szív, repül a sajka -
Varázsleány, jó éjszakát!

TEMETŐBEN.

Künn vagyok a temetőben -
Akáczfák és czipruslombok,
S szomorfüzek erdejében.

Mutatják, mint idegennek,
Ama márványpalotákat,
Mikben nagyjaik pihennek.

Fakereszt van szerteséjjel...
Onnan kelnek a zsarnokhoz
Kinzó lelkek minden éjjel.

Meleg áldást mondva rátok,
Kik az inség éjjelének
Harmatcsöppjei valátok.

Nappal bölcsnek és botornak
Egyaránt zeng Hosianna
Arany ajkin a szobornak.

Lépteim tovább ragadnak.
Márványoszlop, bérlett szolga,
Nem hiszek arany szavadnak.

Megyek azoknak porához,
Kiknek a bú fris virágot
S közte igaz könnyet áldoz.

De ott csend kell a kebelnek...
Szent a hely, nem háborítom -
A hol árvák térdepelnek.

Szülőföldemnek határán
Az a domb, mely nékem oltár,
Nincs-e pusztán, nincs-e árván? -

Míg zarándokolva késem -
Béborítja lombozattal
Örökzöld emlékezésem.

PÁKH ALBERTHEZ.⁵

Te ki mindig csak kacagtál
Minden földi bohóságon,
Mit mondasz majd, ha elmondom
Uj-budai boldogságom?

Nem mozdulhatok, csak kínnal
Pillantgatok jobbra-balra,
Verset írnék unalmamban
Minden zugban a kőfalra.

Szén csak volna, kőfal nincsen,
Lakásom csupán faházban,
S testem a magas szerencse
Tartja fogva forró lázban!

Téged a víz vitt a jégre;
Engem a nap perzsel, éget,
Ördög tudja, hogy mi czélből,
Ördög tudja, hogy mi végett.

Itt a hol sűrőgni kéne:
Heverészek, pénzem nincsen;
Hírt hazámból nem hoz senki,
S ott van eltemetve kincsem.

---

⁵ E költeményt, az első uj-budai magyar verset, 1851 őszén küldötte Kerényi Pestre Pákh Albert barátjához, egyik levelébe szöve; nem volt közlésre szánva, s Pákh csak halála után közölte a *Buda-pesti Viszhangban*, mint Kerényi utolsó költői hagyományát.